Machine Translated by Google

UPPSALA
UNIVERSITET

Afdeling Recht

Herfsttermijn 2020

Masterscriptie in het recht van de Europese Unie

30 studiepunten

Het verkennen van de reikwijdte van artikel 19(1) VEU

Een nieuwe horizon voor de handhaving van de rechtsstaat in de EU Lidstaten?

Auteur: Erik Rydén

Promotor: Professor Carl Fredrik Bergström

Machine Translated by Google

Machine Translated by Google

Inhoudsopgave

Samenvatting..........v

Afkortingen..........vi

1 Inleiding..........7

1.1 Achtergrond.......... 7

1.2 Doel van de scriptie en onderzoeksvragen.......... 8

1.3 Afbakeningen.......... 9

1.4 Methodologie en materiaal.......... 10

1,5 Structuur.......... 13

2 De rechtsstaat in de rechtsorde van de EU..........14

2.1 Inleiding.......... 14

2.2 De weg naar een Unie gegrondvest op de rechtsstaat 14

2.3 Artikel 2 VEU: een juridisch afdwingbare bepaling?.......... 17

2.4 Het definiëren van de rechtsstaat in het EU-kader.......... 18

2,5 Analyse: De status en betekenis van de rechtsstaat van de EU.......... 20

3 Effectieve rechtsbescherming en artikel 19(1) VEU 21

3.1 Inleiding.......... 21

3.2 Artikel 19(1) tweede alinea VEU 21

3.2.1 Algemene opmerkingen.......... 21

3.2.2 De oorsprong en doelstellingen van de tweede subparagraaf.......... 22

3.3 Het algemene beginsel van effectieve rechtsbescherming 24

3.3.1 Ontwikkeling en hoofdcomponenten.......... 24

3.3.2 Relatie met effectiviteit en gelijkwaardigheid.......... 27

3.3.3 De reikwijdte van effectieve gerechtelijke bescherming als algemeen beginsel.......... 28

3.4 Artikel 47 van het Handvest.......... 29

3.4.1 Toepassingsgebied 29

3.4.2 Een effectieve remedie.......... 30

3.4.3 Een eerlijke en openbare hoorzitting binnen een redelijke termijn 31

3.4.4 Een onafhankelijk en onpartijdig tribunaal 32

3.5 Analyse: Artikel 19(1) VEU, Effectieve rechtsbescherming en de rechtsstaat.......... 34

4 De gerechtelijke architectuur van de Unie 36

4.1 Inleiding.......... 36

4.2 Grondbeginselen van het EU-recht.......... 36

4.2.1 Suprematie van het EU-recht.......... 36

4.2.2 Leer van de directe werking.......... 37

4.2.3 Consistente interpretatie 38

4.3 Gecentraliseerde tolken: Het Hof van Justitie van de Europese Unie 39

4.3.1 Algemeen mandaat van het Hof van Justitie.......... 39

Machine Translated by Google

4.3.2 Prejudiciële procedure.. 40

4.4 Gedecentraliseerde toepassing: de rechtbanken van de lidstaten... 42

4.4.1 Wat wordt verstaan onder een 'gerecht' of 'tribunaal' volgens het EU-recht? 42

4.4.2 Nationale rechtbanken als handhavers van het EU-recht... 44

4.4.3 Nationale procedurele autonomie 46

4.5 Analyse: Centrale kenmerken van de rechterlijke macht van de Unie 47

5 Recente toepassing van artikel 19(1) VEU..48

5.1 Inleiding... 48

5.2 Portugese rechters.. 48

5.2.1 Achtergrond 48

5.2.2 Advies van de advocaat-generaal.. 48

5.2.3 Oordeel van het Hof... 49

5.2.4 Analyse van de zaak 51

5.3 Commissie tegen Polen *(Onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof)*.. 53

5.3.1 Achtergrond 53

5.3.2 Advies van de advocaat-generaal.. 53

5.3.3 Oordeel van het Hof... 54

5.3.4 Analyse van de zaak 56

5.4 AK en anderen.. 58

5.4.1 Achtergrond 58

5.4.2 Advies van de advocaat-generaal.. 58

5.4.3 Oordeel van het Hof.. 59

5.4.4 Analyse van de zaak 62

6 Analyse en conclusies...64

6.1 Inleiding... 64

6.2 De reikwijdte en inhoud van artikel 19(1) VEU.. 64

6.3 Heeft het Hof de reikwijdte van het EU-recht uitgebreid? 66

6.4 Impact op het rechtssysteem van de Unie... 69

6.5 Slotwoord.. 71

Bibliografie en bronnen...72

Tabel met gevallen..76

Machine Translated by Google

Abstract

De ontmanteling van de rechtsstaat in een aantal lidstaten van de EU vormt een ernstig probleem. een bedreiging voor de fundamentele idealen van de Unie en haar fundamentele juridische structuren. proefschrift onderzoekt de recente reactie van het Hof van Justitie op de aanhoudende crisis van de rechtsstaat in de EU. In een nieuwe lijn van jurisprudentie heeft het Hof gehandeld om de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te beschermen van de nationale rechtbanken in de hele Unie en heeft zich gebaseerd op een tot nu toe ongebruikte en grotendeels over het hoofd geziene verdragsbepaling – de tweede alinea van artikel 19(1) VEU. De these onderzoekt twee belangrijke kwesties met betrekking tot deze nieuwe ontwikkeling in de jurisprudentie. Ten eerste beoordeelt of het Hof de reikwijdte van het EU-recht door zijn recente arresten daadwerkelijk heeft uitgebreid. interpretatie van artikel 19(1) als een rechtsstatelijke bepaling. Ten tweede onderzoekt het de bredere impact van deze ontwikkeling op de overkoepelende relatie tussen het Hof zelf en de nationale rechtbanken.

In het proefschrift wordt geconcludeerd dat het recente gebruik door het Hof van Justitie van de tweede alinea van Artikel 19(1) VEU vormt een belangrijke ontwikkeling van het EU-recht, zowel met betrekking tot de bepaling zelf en de algemene reikwijdte van het Unierecht. Door middel van een innovatieve interpretatie van artikel 19(1), dat deels berust op een flexibel gebruik van artikel 47 van de In het Handvest van de grondrechten heeft het Hof een algemene verplichting aan de lidstaten opgelegd Staten om de onafhankelijkheid van hun rechtbanken te garanderen. Het proefschrift betoogt dat de Het Hof is er daardoor in geslaagd jurisdictie te vestigen over de organisatie van de rechtspraak in lidstaten, wat een substantiële beperking van de procedurele autonomie van die lidstaten met zich meebrengt. Staten. Bovendien betoogt het proefschrift dat de nieuwe interpretatie van artikel 19(1) VEU heeft de rol van de nationale rechtbanken als 'Europese rechtbanken' versterkt, terwijl ook de De positie van het Hof van Justitie als centrale rechtbank in het rechtssysteem van de Unie. Het proefschrift concludeert daarom dat de recente ontwikkeling de coöperatie heeft versterkt relatie tussen het Hof en de nationale rechtbanken. In het licht van dit alles wordt voorspeld dat de recente interpretatie van artikel 19(1) VEU de weg zou kunnen vrijmaken voor een sterkere gerechtelijke handhaving van de rechtsstaat in de lidstaten van de EU.

Machine Translated by Google

Afkortingen

AG	Advocaat-generaal
Charter	Handvest van de grondrechten van de Europese Unie Unie
Commissie	Europese Commissie
Raad	Raad van de Europese Unie
Hof van Justitie	Hof van Justitie van de Europese Unie
EG-Verdrag	Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EEG-Verdrag	Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap
EU	Europese Unie
TEU	Verdrag betreffende de Europese Unie
VWEU	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Commissie van Venetië	Europese Commissie voor Democratie via Wet

Machine Translated by Google

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

De laatste jaren is de rechtsstaat in een aantal lidstaten steeds meer ondermijnd. Staten van de Europese Unie.[1] Dit proces, dat nog steeds lijkt te gaande te zijn, vormt een een bijzonder grote uitdaging voor de EU, aangezien de rechtsstaat een van de fundamentele waarden van de organisatie, vastgelegd in artikel 2 VEU. Daarnaast is respect voor de regel van De wet is een hoeksteen van het wederzijds vertrouwen dat de relatie tussen Lidstaten, een begrip dat op zijn beurt een voorwaarde is voor het functioneren van de EU het systeem van justitiële samenwerking moeten worden aangepakt.[2] De vraag hoe de regels voor de interne markt en van schendingen van de wetgeving binnen de Unie is daarom zeer relevant, gezien de recente terugval dreigt de basis van de EU te beschadigen.

De Unie heeft haar politieke inspanningen opgevoerd om de tekortkomingen op het gebied van de rechtsstaat onder de bevolking aan te pakken. lidstaten, maar tastbare resultaten zijn tot nu toe beperkt. In 2017 heeft de Commissie heeft de allereerste procedure op grond van artikel 7 VEU tegen een lidstaat ingeleid, de zogenaamde 'nucleaire optie', met betrekking tot de rechtsstaat in Polen.[3] Het jaar daarop werd door het Europees Parlement een tweede procedure tegen Hongarije gestart.[4] Hoewel deze procedures kunnen potentieel leiden tot de opschorting van bepaalde rechten voor het lid Betrokken staten, met inbegrip van stemrechten, vereisen een dergelijke actie een unaniem besluit in de Raad. Tot nu toe is dit in de praktijk politiek onmogelijk gebleken. Evenzo recente pogingen om de ontvangst van EU-fondsen afhankelijk te maken van de naleving van de regel van Ook de uitvoering van wetten werd aangevochten en geblokkeerd door politieke manoeuvres.[5]

Bij gebrek aan effectieve politieke maatregelen is de aandacht steeds meer gericht op richting het Hof van Justitie. Door een groeiend aantal inbreukprocedures en

---

[1] Zie Bureau van de Adviesraad van Europese rechters, *Rapport over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht in de lidstaten van de Raad van Europa (editie 2019),* CCJE-BU(2020)3, 30 maart 2020, p. 66.

[2] Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Verslag over de rechtsstaat 2020,* COM(2020) 580 final, 30 september 2020, blz. 2.

[3] Europese Commissie, *Gemotiveerd voorstel overeenkomstig artikel 7(1) van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de rechtsstaat in Polen,* COM(2017) 835 final, 20 december 2017.

[4] Europees Parlement, *Aangenomen teksten – De situatie in Hongarije,* document P8_TAPROV(2018)03-40, 12 september 2018.

[5] A. Bodnar & P. Filipek (2020), 'Tijd is van de essentie', *Verfassungsblog* (30 november 2020).

Machine Translated by Google

Bij prejudiciële beslissingen heeft het Hof geleidelijk een leidende rol op zich genomen bij het beschermen van de rechtsstaat in de EU. Het Hof heeft met name gehandeld ter bescherming van de rechterlijke macht. onafhankelijkheid van de nationale rechtbanken in de hele Unie, waarbij herhaaldelijk lidstaten worden gedisciplineerd Staten die hebben geprobeerd het te ondermijnen.[6] Als wettelijke basis heeft het Hof voornamelijk beriep zich op één centrale bepaling – de tweede alinea van artikel 19(1) VEU:

> ‘De lidstaten voorzien in de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming op de onder het recht van de Unie vallende gebieden te verzekeren.’[7]

Voorheen kreeg deze bepaling nauwelijks aandacht en werd ze slechts als een een echo van het beginsel van loyale samenwerking zoals vastgelegd in artikel 4(3) VEU, met de toevoeging op zichzelf niets nieuws. [8] In zijn recente jurisprudentie heeft het Hof echter de het concept van 'effectieve rechtsbescherming' in de bepaling, en paste het samen met Artikel 47 van het Handvest, om de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht van de nationale rechtbanken te waarborgen.[9] De tweede alinea van artikel 19(1) VEU is daardoor een materiële regel geworden van een wettelijke bepaling, die het Hof in staat stelt in te grijpen in dwalende lidstaten die ervan worden beschuldigd ondermijning van de rechtsstaat. De recente ontwikkeling duidt dus op een nieuwe en innovatief gebruik van artikel 19(1), wat op zijn beurt een aantal vragen oproept. Heeft het Hof de reikwijdte van het EU-recht daadwerkelijk heeft uitgebreid door de interpretatie van de bepaling? Zo ja, welke gevolgen heeft dit voor de overkoepelende relatie tussen het Hof van Justitie en de rechtbanken van de lidstaten? Deze vragen vormen het uitgangspunt van dit proefschrift. die beoogt licht te werpen op artikel 19(1) VEU en de crisis van de rechtsstaat in de EU.

1.2 Doel van de scriptie en onderzoeksvragen

Het hoofddoel van dit proefschrift is tweeledig. Ten eerste beoogt de studie de tweede alinea van artikel 19(1) VEU en het recente gebruik ervan als rechtsstatelijke bepaling in de jurisprudentie, om te beoordelen of de reikwijdte van het EU-recht is uitgebreid. Ten tweede streeft het ernaar om de bredere impact van deze ontwikkeling op de relatie tussen het Hof te analyseren

---

[6] K. Lenaerts (2020), 'Nieuwe horizonten voor de rechtsstaat binnen de EU' in: *German Law Journal,* Vol. 21(1), pp. 33-34.

[7] Artikel 19(1) tweede alinea VEU.

[8] Zie bijvoorbeeld A. Arnull (2013), 'Artikel 19 [Het Hof van Justitie van de Europese Unie]' in: *Het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU): een commentaar,* HJ Blanke & S. Mangiameli (red.), p. 767.

[9] Zie M. Bonelli en M. Claes (2018), 'Judicial Serendipity: How Portuguese Judges came to the rescue of the Polish judiciary' in: *European Constitutional Law Review,* vol. 14(3), pp. 622-625.

Machine Translated by Google

en de rechtbanken van de lidstaten. Om deze doelen te bereiken, zijn er twee primaire onderzoeksprojecten Er worden vragen beantwoord:

§ In het licht van de recente jurisprudentie van het Hof van Justitie met betrekking tot de tweede subparagraaf van artikel 19(1) VEU en de rechtsstaat, heeft het Hof zijn bevoegdheden uitgebreid wat is de reikwijdte van het EU-recht?

§ Welke gevolgen heeft deze ontwikkeling voor de verhouding tussen het Hof van Justitie en de rechterlijke macht? en de rechtbanken van de lidstaten?

Deze vragen bevatten een aantal verschillende onderdelen, die mogelijk nader onderzoek vereisen. verduidelijking. Om de primaire vragen volledig te beantwoorden, zijn er vier secundaire vragen onderzoeksvragen worden in het proefschrift behandeld:

§ Hoe wordt de rechtsstaat in het algemeen gedefinieerd in de rechtsorde van de EU?

§ Wat is de oorsprong van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU, en ook de betekenis van het verwante beginsel van effectieve rechtsbescherming en artikel 47 van het Handvest?

§ Welke belangrijke juridische mechanismen en beginselen kenmerken de relatie tussen het Hof van Justitie en de rechtbanken van de lidstaten?

§ Welke conclusies kunnen worden getrokken uit *de Portugese rechters10, Commissie tegen Polen (Onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof)11* en *AK en anderen12* met betrekking tot de reikwijdte van en de inhoud van de tweede alinea van artikel 19, lid 1, VEU?

1.3 Afbakeningen

Omdat het proefschrift betrekking heeft op het brede onderwerp van de rechtsstaat in de EU, zijn er een aantal beperkingen zijn noodzakelijk. Om te beginnen zal het proefschrift niet uitgebreid analyseren en de precieze componenten van de rechtsstaat als zodanig definiëren, wat een breed concept is zonder een universeel aanvaarde definitie. In plaats daarvan, zoals aangegeven door de onderzoeksvragen, is de studie zal zich richten op het afbakenen van de *belangrijkste* componenten van de rechtsstaat in de EU, en zo voorzien in een algemene definitie van het concept. Dit zal voldoende zijn om de

[10] Zaak C-64/16 *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* [2018] EU:C:2018:117.
[11] Zaak C-619/18 *Commissie tegen Polen (Onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof)* [2019] EU:C:2019:531
[12] Gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18 *AK e.a.* [2019] EU:C:2019:982.

Machine Translated by Google

overkoepelend thema van het proefschrift, evenals hoe de tweede subparagraaf van artikel 19(1) Het Verdrag betreffende de Europese Unie en de recente jurisprudentie van het Hof van Justitie hebben betrekking op de rechtsstaat.

Bovendien zal het proefschrift zich uitsluitend richten op het gebruik van artikel 19(1) door het Hof van Justitie. VEU met betrekking tot de rechtsstaat in de lidstaten. De toepassing van de bepaling in andere contexten, bijvoorbeeld met betrekking tot de eigen instellingen van de Unie, zullen daarom niet in aanmerking worden genomen. overwogen. Bovendien laat de reikwijdte van het proefschrift geen ruimte om alle recente jurisprudentie over artikel 19(1). Zo is een selectie van zaken gemaakt voor diepgaande analyse, die hieronder zal worden toegelicht. In dit verband moet worden benadrukt dat, aangezien de Aangezien het proefschrift specifiek betrekking heeft op het gebruik van artikel 19(1), zal de jurisprudentieanalyse zich primair richten op aspecten die daarvoor relevant zijn. Dit houdt in dat bepaalde onderdelen van de uitspraken die geen betrekking hebben op de bepaling zullen niet worden behandeld, tenzij ze van belang voor het begrijpen van de redenering van het Hof.

Het proefschrift is ook beperkt wat betreft het EVRM en de jurisprudentie van het EHRM, die zal geen deel uitmaken van de studie. Niettemin is het belangrijk om te benadrukken dat artikel 6 en 13 EVRM geven ook uitdrukking aan het concept van effectieve rechterlijke bescherming en diende als specifieke inspiratie voor artikel 47 van het Handvest.[13] Overeenkomstig artikel 52(3) van het Handvest, de daarin vervatte rechten moeten worden geïnterpreteerd in het licht van de overeenkomstige rechten in het EVRM en bieden *ten minste* hetzelfde beschermingsniveau. In principe houdt dit in dat de jurisprudentie van het EHRM over artikel 6 en 13 EVRM relevant is met betrekking tot Artikel 47 van het Handvest. Het is echter algemeen aanvaard dat artikel 47 een hogere beschermingsniveau dan het EVRM in dit opzicht.[14] Voor het doel van dit proefschrift zal het Het zou daarom voldoende zijn om enkel te focussen op artikel 47 en de jurisprudentie van het Hof van Justitie.

1.4 Methodologie en materiaal

Om de hierboven geschetste doelstellingen te bereiken, zal de juridisch-dogmatische methode worden toegepast. Het doel van deze methode kan in essentie worden omschreven als het zoeken naar een antwoord op een juridisch probleem door te bepalen wat de wet is. [15] Dit wordt bereikt door een studie van de erkende

---

[13] Zie Toelichtingen bij het Handvest van de grondrechten, *Toelichting op artikel 47 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een eerlijk proces,* doc. 2007/C 303/02.

[14] Ibid.

[15] J. Kleineman (2018), 'Rättsdogmatisk metod' in: *Juridisk Metodlära,* M. Nääv & M. Zamboni (red.), p. 21.

Machine Translated by Google

rechtsbronnen die worden gebruikt om de toepasselijke rechtsvormen te identificeren, beschrijven en systematiseren regels voor het betreffende onderwerp. [16] De methode lijkt geschikt voor de huidige stelling, aangezien het hier gaat om De onderzoeksvragen draaien om een onderzoek naar een specifieke wettelijke bepaling en de bijbehorende ontwikkeling in de rechtsbronnen van de EU.

Omdat het proefschrift binnen de sfeer van het EU-recht valt, zal de juridisch-dogmatische methode worden toegepast. toegepast in combinatie met de EU-rechtsmethode. Deze methode is beschreven als een aanpak voor de omgang met EU-rechtsbronnen, rekening houdend met de specifieke kenmerken en hiërarchie van het Unierecht.[17] De hiërarchie is gebaseerd op de principiële scheiding tussen primair en secundair EU-recht. Het eerste omvat de twee belangrijkste oprichtingsverdragen, VEU en VWEU, het Handvest en bepaalde andere fundamentele wetgeving, bijvoorbeeld protocollen bij de Verdragen. Bovendien zijn er talrijke algemene beginselen van het Unierecht worden ook beschouwd als primair EU-recht.[18] Secundair recht, Aan de andere kant is wetgeving afgeleid van het primaire recht, meestal in de vorm van verordeningen, richtlijnen en besluiten. In hiërarchische zin is dit rechtsstelsel ondergeschikt aan primair recht en moet in overeenstemming daarmee worden ontworpen en geïnterpreteerd.[19]

Bovendien is de jurisprudentie van het Hof van Justitie een gezaghebbende rechtsbron binnen EU-recht. Op grond van artikel 19, lid 1, eerste alinea, VEU is het Hof de hoogste rechter. arbiter over de interpretatie en toepassing van alle Unie-wetgeving, zowel primair als secundair, en heeft daarom een ruim mandaat om te oordelen over kwesties die verband houden met verschillende aspecten van de EU. Hoewel het Hof zelf een aantal verschillende interpretatiemethoden hanteert, algemeen bekend om zijn uitgebreide gebruik van teleologisch redeneren.[20] Dit kan worden verklaard door het feit dat veel bepalingen van het Verdrag doelgericht en vaag zijn, waardoor er ruimte is voor en waardoor het Hof de wet moet uitleggen in overeenstemming met zijn doelstellingen.[21]

In dit proefschrift zal de nadruk liggen op het primaire EU-recht, aangezien de belangrijkste bepalingen en concepten De bestudeerde artikelen zijn daarin opgenomen. Verder zullen de uitspraken van het Hof van Justitie worden opgenomen.

---

16 Ibid.

17 J. Reichel (2018), 'EU-rättslig metod' in: *Juridisk Metodlära,* M. Nääv & M. Zamboni (red.), pp. 109–110.

18 J. Hettne & I. Otken Eriksson (2018), *EU-rättslig-methode,* p. 44.

19 Ibid. blz. 41–43.

20 K. Lenaerts & JA Gutiérrez-Fons (2013), 'Om te zeggen wat het recht van de EU is: interpretatiemethoden en het Europees Hof van Justitie' in: *EUI Working Paper AEL 2013/9,* pp. 24-26.

21 Hettne & Otken Eriksson (2018), *supra* noot 18, p. 168.

Machine Translated by Google

een bijzonder belangrijk onderdeel van het proefschrift en tevens een primaire bron van informatie. Er wordt echter opgemerkt dat de reikwijdte van het proefschrift geen volledig onderzoek van alle relevante aspecten toelaat. jurisprudentie. Er is daarom een selectie gemaakt en drie recente zaken zullen de hoofdmoot vormen. bron voor een diepgaande analyse betreffende de tweede alinea van artikel 19(1) VEU. Deze zaken zijn geselecteerd op basis van hun recente impact en juridische relevantie voor met betrekking tot artikel 19(1) VEU en artikel 47 van het Handvest. Hun juridische waarde in dit opzicht wordt geaccentueerd door het feit dat alle zaken veelvuldig in de juridische literatuur zijn besproken en waarnaar het Hof zelf in latere uitspraken heeft verwezen. Bovendien zijn alle drie zaken komen voort uit de Grote Kamer van het Hof, wat over het algemeen duidt op een hoog niveau van betekenis en juridische waarde.22

Naast de arresten van het Hof van Justitie zal de analyse van de jurisprudentie ook de volgende punten omvatten: Adviezen van de advocaten-generaal. Deze adviezen zijn op zichzelf niet juridisch bindend, maar vaak bevatten een meer omvattend, gedetailleerd en kritisch onderzoek van de juridische argumenten relevant voor de onderhavige zaak. In het algemeen komt dit doordat de advocaten-generaal hebben een ruimere beoordelingsvrijheid in hun redenering dan het Hof, waardoor ze *onder meer* persoonlijke reflecties en vergelijkingen tussen verschillende oplossingen.23 De meningen zijn daardoor een onschatbare bron voor het verbreden van de analyse van een specifiek geval en kunnen ook een basis vormen voor de beoordeling van de conclusies van het Hof.

Bovendien zullen *de voorbereidende werkzaamheden* als bron worden gebruikt om met name de oorspronkelijke doel achter de tweede alinea van artikel 19(1) VEU. De juridische waarde van voorbereidende documenten werd lange tijd als beperkt beschouwd binnen het EU-recht, de belangrijkste methode waarbij de interpretatie primair gebaseerd is op de bewoordingen en de context van een bepaling.24 Het Hof van Justitie heeft echter steeds meer het belang van voorbereidende maatregelen erkend. werken als relevante juridische bronnen voor interpretatie wanneer de formulering van een bepaling op zichzelf onbevredigend. Zo gebruikte het Hof in de zaak *Inuit Tapiriit travaux voorbereidingen* om de oorsprong en het doel van het concept 'regelgevende handelingen' vast te stellen artikel 263 VWEU was van cruciaal belang voor de zaak. 25 Deze interpretatie in Deze benadering is met name in latere jurisprudentie bevestigd.26 Niettemin is het gebruik van

---

22 P. Craig & G. de Búrca (2020), *EU-recht: tekst, cases en materialen,* p. 88.
23 Ibid. blz. 91-92.
24 Lenaerts & Gutiérrez-Fons (2013), *supra* noot 20, p. 19.
25 Zaak C-583/11 P, *Inuit Tapiriit Kanatami* [2013] EU:C:2013:625, punt. 59.
26 Zie zaak C-621/18 *Wightman e.a.* [2018] EU:C:2018:99, punt 47 en de aangehaalde jurisprudentie.

Machine Translated by Google

Ook de voorbereidende werkzaamheden binnen het EU-recht moeten met de nodige voorzichtigheid worden uitgevoerd. Een aspect te overwegen is het feit dat veel van de documenten nooit met de bedoeling zijn opgesteld worden gebruikt als juridische bronnen en besteden daarom weinig aandacht aan details en duidelijkheid.27

Naast jurisprudentie en voorbereidend werk zal het onderzoek ook ambtelijke documenten omvatten van EU-instellingen. Als juridische bronnen worden deze documenten beschouwd als soft law en hebben ze een ondergeschikte rol in de hiërarchie van normen.28 In de praktijk hebben ze echter vaak een normatief effect en kan bijdragen door de stand van zaken te verwoorden en werkdefinities van juridische concepten, bijvoorbeeld de rechtsstaat. Hoewel het belangrijk is om te wijzen op dat ze niet juridisch bindend zijn, zullen de documenten daarom in het proefschrift worden gebruikt om de overige juridische bronnen aanvullen en invullen.

Op dezelfde manier zal juridische literatuur worden opgenomen ter aanvulling van de bovengenoemde bronnen. de EU-hiërarchie van normen, wordt dergelijke literatuur ook beschouwd als een bron van lagere status en, ter illustratie, wordt door het Hof van Justitie nooit rechtstreeks aangehaald. Niettemin, Het corpus aan wetenschappelijk werk dat het EU-recht analyseert is uitgebreid en kan vanuit verschillende invalshoeken bijdragen, Kritiek en inzichten die anders niet via de traditionele bronnen beschikbaar zouden zijn. Op deze manier, Juridische literatuur en discours kunnen het begrip van het EU-recht verbreden en nuanceren.

1.5 Structuur

De structuur van het proefschrift is nauw verbonden met de praktische wijze waarop de Onderzoeksvragen zullen worden behandeld en geanalyseerd. Het tweede hoofdstuk zal daarom de volgende vragen beoordelen: hoe de rechtsstaat in de EU in het algemeen wordt gedefinieerd. Daarna zal het derde hoofdstuk de oorsprong van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU onderzoeken, evenals de het daarmee samenhangende beginsel van effectieve rechtsbescherming en artikel 47 van het Handvest. Hoofdstuk vier zullen vervolgens de centrale principes en mechanismen schetsen die de de verhouding tussen het Hof van Justitie en de nationale rechtbanken. In het vijfde hoofdstuk wordt de Drie geselecteerde zaken van het Hof zullen worden gepresenteerd en grondig geanalyseerd. De finale Het hoofdstuk van het proefschrift zal dan de algemene analyse bevatten waarin de twee primaire Er worden onderzoeksvragen beantwoord, waarbij gebruik wordt gemaakt van de bevindingen uit de voorgaande hoofdstukken.

---

[27] Lenaerts & Gutiérrez-Fons (2013), *supra* noot 20, pp. 22-23.
[28] Reichel (2018), *supra* noot 17, pp. 127-128.

Machine Translated by Google

2 De rechtsstaat in de rechtsorde van de EU

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de ontwikkeling en de belangrijkste componenten van de rechtsstaat in de EU besproken. worden geschetst en geanalyseerd om een algemene definitie van het concept te geven. Zoals gezegd is dit essentieel voor het begrijpen van zowel het overkoepelende thema van de scriptie en vervolgens hoe artikel 19(1) VEU zich verhoudt tot de rechtsstaat. Dit hoofdstuk zal zich richten op over hoe de rechtsstaat zich heeft ontwikkeld tot een fundamentele waarde van de EU, de verankering ervan in Artikel 2 VEU en de bestaande definities van de primaire componenten ervan. Dit is werd afgesloten met een analyse van de huidige status en de belangrijkste elementen van de rechtsstaat van de EU.

2.2 De weg naar een unie gebaseerd op de rechtsstaat

De rechtsstaat wordt beschreven als een van de meest erkende en breed ondersteunde politieke idealen in de geschiedenis.[29] Er bestaat echter geen universele definitie van het concept, en het is Er is betoogd dat 'de hoge mate van consensus over de deugden van de rechtsstaat alleen mogelijk vanwege onenigheid over de betekenis ervan.'[30] In een Europese context is er Ook in de nationale grondwetten is er geen gemeenschappelijke definitie van de rechtsstaat. Niettemin is de kern van het moderne begrip van het concept in heel Europa grotendeels gevormd door dezelfde belangrijkste juridische tradities en ideeën. 31 Invloeden van voornamelijk de Engelse *rechtsstaat,* de Franse *État de droit* en de Duitse *Rechtstaat* hebben de rechtsstaat gevestigd als onderdeel van de gemeenschappelijke constitutionele traditie in Europa, ondanks bepaalde nationale verschillen qua inhoud en terminologie. [32]

Op EU-niveau werd de rechtsstaat voor het eerst geïntroduceerd als onderdeel van de rechtsorde van de Unie in 1986 door het Hof van Justitie, in zijn baanbrekende uitspraak in *Les Verts v. Parlement.* 33 De zaak betrof de vraag of een besluit van het Europees Parlement in een

---

[29] B. Tamanaha (2004), *Over de rechtsstaat: geschiedenis, politiek, theorie,* p. 3. Zie ook J. Waldron (2008), 'Het concept en de rechtsstaat' in: *Georgia Law Review,* vol. 43, pp. 1-5.

[30] S. Chesterman (2008), 'Een internationale rechtsstaat?' in: *American Journal of Comparative Law,* vol. 56:2, p. 332.

[31] L. Pech (2009), 'De rechtsstaat als constitutioneel beginsel van de Europese Unie' in: *Jean Monnet Working Paper,* 4/2009, p. 24 Ibid. 44. 33

[32]

Zaak 294/83 *Les Verts tegen Parlement* [1986] EU:C:1986:166.

Machine Translated by Google

een door een derde partij ingediende nietigverklaringsvordering, die niet uitdrukkelijk was toegestaan onder het Unierecht De rechtbank oordeelde dat dergelijke handelingen waren toegestaan en oordeelde met name:

> ‘In dit verband moet in de eerste plaats worden benadrukt dat de Europese Economische Gemeenschap een *gemeenschap is die gebaseerd is op de rechtsstaat,* aangezien noch haar lidstaten, noch haar instellingen kunnen ontkomen aan een toetsing van de vraag of de door hen genomen maatregelen in overeenstemming zijn met het grondwettelijk basishandvest, het Verdrag.’34

Dit was de eerste keer dat de rechtsstaat duidelijk werd vastgelegd als onderdeel van de grondslag van de Unie.35 Er kan dus worden opgemerkt dat de rechtsstaat oorspronkelijk geen expliciet onderdeel was van Het primaire recht van de EU, en dat het Hof de eerste instelling was die dit in de rechtsorde heeft vastgelegd. kader. De formele verankering van de rechtsstaat in het primaire recht vond voor het eerst plaats via de Verdrag van Maastricht, waarin meerdere verwijzingen naar het concept zijn opgenomen in de Oprichtingsverdragen. Zo stelde de preambule van het VEU dat de lidstaten bevestigden hun 'gehechtheid' aan de rechtsstaat, naast een aantal principes. De volgende Een belangrijke ontwikkeling vond plaats in 1997, toen het Verdrag van Amsterdam de situatie verder verduidelijkte. verstevigde de rechtsstaat van de EU door deze op te nemen in artikel 6(1) VEU, dat vervolgens het volgende bepaalde:

> 'De Unie is gegrondvest op de *beginselen* van vrijheid, democratie, eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, en *de rechtsstaat,* beginselen die 36 gemeenschappelijk zijn voor de lidstaten.'

Bovendien heeft het Verdrag van Amsterdam twee andere belangrijke bepalingen gecreëerd met betrekking tot aan de rechtsstaat. Ten eerste werd de oorspronkelijke versie van artikel 7 VEU formeel ingevoerd, het mogelijk maken om op te treden tegen ernstige en aanhoudende schendingen van de beginselen van artikel 6(1), bijvoorbeeld de rechtsstaat. Ten tweede, naleving van de rechtsstaat en andere fundamentele principes werden een expliciete voorwaarde voor het lidmaatschap van de EU, op grond van artikel 49 VEU. Dit was al duidelijk gemaakt door de Europese Raad in 1993, in de zogenaamde criteria van Kopenhagen37, maar het was nog niet eerder gecodificeerd in de Verdragen. Kortom, het Verdrag van Amsterdam consolideerde de rechtsstaat en verbond aan een aantal nieuwe functies binnen de Verdragen.

---

[34] Ibid. par. 23 (nadruk toegevoegd).
[35] E. Wennerström (2007), *De rechtsstaat en de Europese Unie,* p. 117.
[36] Artikel 6(1) VEU van het Verdrag van Amsterdam (nadruk toegevoegd).
[37] Europese Raad, *Conclusies van het Voorzitterschap - Kopenhagen,* SN 180/1/93 REV 1, 21-22 juni 1993, blz. 13.

Machine Translated by Google

Na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in 2009 kreeg de rechtsstaat zijn rechtsstatus. huidige rol als een van de grondwaarden van de Unie. Het vorige artikel 6(1) VEU van het Verdrag van Amsterdam werd dienovereenkomstig gewijzigd in het huidige artikel 2 VEU:

> 'De Unie berust op de *waarden* van eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, *de rechtsstaat* en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Deze waarden hebben de lidstaten gemeen in een samenleving die gekenmerkt wordt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid van vrouwen en mannen.'38

Het Verdrag van Lissabon heeft daarmee de omschrijving van de rechtsstaat veranderd van ‘beginsel’ naar 'waarde'. Het is echter niet duidelijk of deze verschuiving in de woordenschat bedoeld was om juridische betekenis of zin. Zo geeft de preambule van het Handvest nog steeds de rechtsstaat als beginsel, ondanks de formulering in artikel 2 VEU. De Verdragen zelf zijn daarom in dit opzicht niet geheel consistent, en het Hof van Justitie heeft geen ging in op de juridische relevantie (indien aanwezig) van de verschillende formuleringen. In de juridische literatuur wordt de Het lijkt erop dat de algemene opvatting is dat de in artikel 2 genoemde waarden nog steeds als volgt moeten worden begrepen: principes, en dat de herformulering hun juridische betekenis of betekenis niet veranderde.39

Ten slotte is de rechtsstaat volgens de huidige Verdragen ook een *doelstelling* van de Unie. moet onder zijn andere waarden de waarden bevorderen, zoals bepaald in de artikelen 3(1) en 13 VEU. bepalingen geven daarmee aan dat louter respect voor de rechtsstaat op zichzelf niet voldoende is onder de huidige Verdragen; de waarde moet ook actief worden aangemoedigd.40 Dit kan op zijn beurt gezien worden als een andere uiting van de holistische benadering van de rechtsstaat die zich geleidelijk binnen de EU ontwikkeld sinds *Les Verts.* Zo is het in zijn huidige vorm de rechtsstaat is bedoeld om alle soorten acties van de Unie zelf te ondersteunen evenals haar lidstaten. De huidige Verdragen verlenen daarmee duidelijk de rechtsstaat met een fundamenteel en dominant karakter binnen de EU.

---

[38] Artikel 2 VEU (nadruk toegevoegd).

[39] L. Pech (2010), 'Een Unie gegrondvest op de rechtsstaat: betekenis en realiteit van de rechtsstaat als constitutioneel beginsel van het EU-recht' in: *European Constitutional Law Review,* vol 6(3), pp. 366-367; A. von Bogdandy (2010), 'Founding Principles' in: *Beginselen van het Europees constitutioneel recht,* A. von Bogdandy & J. Bast (red.), p. 22.

[40] Voor een bredere discussie, zie C. Hillion (2016), 'Overseeing the Rule of Law in the European Union: Legal Mandate and Means' in: *European Policy Analysis,* vol. 2016:1, Zweeds Instituut voor Europese Beleidsstudies, pp. 5-6

Machine Translated by Google

2.3 Artikel 2 VEU: een juridisch afdwingbare bepaling?

Zoals uit het bovenstaande kan worden afgeleid, is de overheersende rechtsstatelijkheidsbepaling in de huidige EU Het primaire recht is artikel 2 VEU, dat het concept als een fundamentele waarde voor de Unie. Het artikel vormt daarmee de basis voor de rechtsstaat van de EU en functioneert als de het belangrijkste referentiepunt van het concept binnen het wettelijk kader van de Unie. In inhoudelijk is het artikel vaag, wat betekent dat het moeilijk is om de precieze inhoud vast te stellen rechtsgevolgen die voortvloeien uit de bepaling. [41] Ter illustratie: de Raad van Justitie Service heeft in een opinie uit 2014 het volgende betoogd:

> 'Artikel 2 VEU *verleent de Unie geen enkele materiële bevoegdheid,* maar somt, net als de bepalingen in het Handvest, bepaalde *waarden op die de instellingen van de Unie en haar lidstaten moeten eerbiedigen* wanneer zij handelen binnen de grenzen van de bevoegdheden die de Unie in de Verdragen zijn toegedeeld, en zonder deze grenzen te wijzigen.'42

Het advies ging over de vraag of het kader voor de rechtsstaat van de Commissie uit 2014, een zachte een rechtsinstrument dat vóór artikel 7 VEU tot stand is gekomen en een wettelijke basis had in de Verdragen. Op grond van de hierboven aangehaalde redenering concludeerde de Juridische Dienst van de Raad dat dit niet het geval was. In wezen betoogde de Juridische Dienst dat er in de Verdragen geen basis was voor de Unie om eventuele aanvullende maatregelen rechtstreeks op grond van artikel 2 VEU te nemen, naast de reeds bestaande procedure vastgelegd in artikel 7.43 Met andere woorden, de rechtsgevolgen van artikel 2 zijn beperkt en in wezen beperkt tot het mechanisme van artikel 7, aldus de Juridische Dienst. Hoewel het advies is niet bindend, maar het is interessant om op te merken dat het impliceert dat artikel 2 VEU bindend zou moeten zijn. moet hoofdzakelijk worden begrepen als een normatieve bepaling, en niet als een materieelrechtelijke bepaling.

Dit wordt verder ondersteund door het feit dat artikel 2 VEU over het algemeen als niet-begrijpelijk wordt beschouwd. justiciabiliteit.44 Dat wil zeggen dat het op zichzelf niet als rechtsgrondslag kan worden gebruikt bij een inbreukprocedure. procedure tegen een lidstaat. Hiervoor kunnen twee argumenten worden aangevoerd.

---

[41] Zie COREPER, *Nota over de conclusies van de Raad over de grondrechten en de rechtsstaat en over het verslag van de Commissie uit 2012 over de toepassing van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,* doc. 10168/13, 29 mei 2013, punt 9.

[42] Raad van de Europese Unie, *Advies van de Juridische Dienst: Mededeling van de Commissie over een nieuw EU-kader voor het versterken van de rechtsstaat – verenigbaarheid met de Verdragen,* doc. 10296/14, 27 mei 2014, par. 16 (nadruk toegevoegd).

[43] Ibid. par. 28.

[44] Zie bijvoorbeeld D. Kochenov en L. Pech (2015), 'Monitoring and Enforcement of the Rule of Law in the EU: Rhetoric and Reality', in: *European Constitutional Law Review,* vol. 11, p. 520; Hillion (2016), *supra* noot 40, pp. 5-9.

begrip. In de eerste plaats vereist een inbreukprocedure volgens artikel 258 VWEU de schending van een *verplichting,* die betrekking heeft op een specifieke en onderscheidende schending van het EU-recht.45 Door Ter vergelijking: de waarden die in artikel 2 VEU worden genoemd, zijn vaag en open, wat kan worden aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan toepassing van de bepaling in een inbreukprocedure. In de tweede plaats kan worden betoogd dat artikel 7 VEU als een *lex specialis* functioneert met betrekking tot Artikel 2 VEU, dat de ruimte voor enige rechterlijke handhaving van de bepaling als zodanig beperkt. Dit wordt ondersteund door het feit dat artikel 7 is gecreëerd als een specifiek mechanisme voor het aanpakken van schendingen van de waarden in artikel 2, een procedure die door de Raad wordt beheerd en de Europese Raad – niet het Hof van Justitie.46 Daarom kan worden betoogd dat de De handhaving van de waarden uit artikel 2 is in beginsel een politieke kwestie, geen juridische.

Alles bij elkaar genomen kan worden geconcludeerd dat ondanks de belangrijke en fundamentele Vanwege het karakter van artikel 2 VEU wordt dit artikel over het algemeen niet opgevat als een bepaling die in rechte afdwingbaar is. Dit is belangrijk om op te merken, omdat het impliceert dat de waarde van de rechtsstaat in artikel 2 moet worden gecombineerd worden met een concretere bepaling van het EU-recht om in aanmerking te komen voor ingezet in gerechtelijke procedures.

2.4 De rechtsstaat definiëren in het EU-kader

De belangrijkste EU-rechtsstatelijke bepalingen die hierboven zijn onderzocht, hebben vooral de nadruk gelegd op het belang van het concept binnen de Unie, zonder enige richting te geven aan de invulling ervan. substantie of betekenis. Zoals gezegd is er ook geen universele definitie van de inhoud. van de rechtsstaat. Er bestaat echter een reeks soft law-instrumenten binnen de EU raamwerk, dat werkdefinities van het concept bevat. Deze instrumenten vormen daarbij bieden een startpunt voor het begrijpen van de overkoepelende betekenis van de EU-rechtsstaat.

Het meest centrale instrument is het Rule of Law Framework van de Commissie uit 2014. 47 Als Zoals eerder vermeld, stelt het Kader een procedure in vóór artikel 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, die gericht is op het aanpakken van opkomende bedreigingen voor de rechtsstaat in de lidstaten door middel van dialoog.

---

45 LW Gormley (2017), 'Inbreukprocedures', in: *Handhaving van EU-recht en waarden – Zorgen voor naleving door lidstaten,* A. Jakab & D Kochenov (red.), pp. 75-77.

46 Ibid. Zie ook P. van Elsuwege & F. Gremmelprez (2020), 'Bescherming van de rechtsstaat in de rechtsorde van de EU: een constitutionele rol voor het Hof van Justitie' in: *European Constitutional Law Review,* vol. 16, pp. 8-10.

47 Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – Een nieuw EU-kader ter versterking van de rechtsstaat,* COM(2014) 158 final, 11 maart 2014.

Machine Translated by Google

Het belangrijkste onderdeel van het Kader van belang voor het begrijpen van de rechtsstaat van de EU is de bijlage, waarin een lijst staat met 'opmerkelijke' concepten en principes met betrekking tot de rechtsstaat. De lijst is afgeleid van de jurisprudentie van het Hof van Justitie en het EHRM en is gebaseerd op de jurisprudentie van het Hof van Justitie en het EHRM. op het niveau van de Raad van Europa.[48] Het komt inderdaad grotendeels overeen met een soortgelijke lijst eerder gepubliceerd door de Commissie van Venetië van de Raad van Europa, een deskundig orgaan op het gebied van constitutionele zaken.[49] De lijst van het Kader omvat:

§ Het legaliteitsbeginsel,

§ Rechtszekerheid,

§ Verbod op willekeur van de uitvoerende macht,

§ Onafhankelijk en effectief gerechtelijk toezicht, met inachtneming van fundamentele rechten,

§ Gelijkheid voor de wet.[50]

Zoals gezegd heeft de Juridische Dienst van de Raad de rechtmatigheid van de rechtsstaat in twijfel getrokken Kader. Er werd echter geen kritiek geuit op de lijst met principes of de Het begrip van de rechtsstaat door de Commissie.[51] Bovendien is de juridische legitimiteit van de lijst van belang. wordt ondersteund door het feit dat de inhoud ervan gebaseerd is op gevestigde jurisprudentie en op de werk van de Commissie van Venetië, wat aangeeft dat het is gebouwd op een solide juridische basis stichting. Belangrijk is dat de Commissie ook de normatieve waarde verder heeft versterkt van de lijst door deze herhaaldelijk te gebruiken als een werkdefinitie voor de rechtsstaat in latere EU-soft law-instrumenten.[52] Als we deze factoren samen beschouwen, geven ze aan dat de genoemde De beginselen kunnen worden beschouwd als een weerspiegeling van het kernbegrip van de rechtsstaat van de EU, in algemene termen. Hoewel de lijst niet als uitputtend moet worden beschouwd, biedt deze toch een overkoepelend begrip van de wijze waarop de rechtsstaat in het algemeen wordt gedefinieerd in het EU-recht.

---

[48] Europese Commissie, *Bijlagen bij de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – Een nieuw EU-kader ter versterking van de rechtsstaat,* COM(2014) 158 final, Bijlagen 1 tot en met 2, 11 maart 2014, blz. 2-3.

[49] Raad van Europa, Commissie van Venetië, *Rapport over de rechtsstaat – Aangenomen door de Commissie van Venetië tijdens haar 86e plenaire vergadering,* CDL-AD(2011)003rev, 25-26 maart 2011, pp. 10-13.

[50] Europese Commissie, *supra* noot 48, pp. 1-2.

[51] Zie Raad van de Europese Unie, *supra* noot 42, par. 28.

[52] Zie bijvoorbeeld Europese Commissie, *supra* noot 2, pp. 1-2; Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad en de Raad – Verdere versterking van de rechtsstaat binnen de Unie: stand van zaken en mogelijke volgende stappen,* COM(2019) 163 final, 3 april 2019, pp. 1-2.

Machine Translated by Google

2.5 Analyse: De status en betekenis van de rechtsstaat van de EU

De ontwikkeling van de rechtsstaat in het primaire recht van de EU schetst een duidelijk beeld hoe het concept zich geleidelijk heeft ontwikkeld tot een overheersend beginsel binnen de EU-wetgeving orde. Onder de huidige Verdragen vervult de rechtsstaat dus een veelzijdige rol, die wat blijkt uit de gelijktijdige status als een fundamentele waarde, een doelstelling van de Unie en als een criterium voor landen die tot de EU willen toetreden. De ontwikkeling van het concept in het EU-recht. onderstreept daarmee hoe de rechtsstaat steeds meer verweven is geraakt met de de kern van de Unie, en haar identiteit.

Niettemin lijkt de verankering van de rechtsstaat in artikel 2 VEU niet het concept juridisch afdwingbaar maken, althans niet op grond van die bepaling alleen. In plaats daarvan lijkt artikel 2 primair begrepen te worden als een uitdrukking van een normatieve waarde, in tegenstelling tot een wettelijke norm. Bovendien is het feit dat artikel 7 VEU is ingesteld als een een specifiek politiek mechanisme om de fundamentele waarden van de Unie te beschermen, suggereert dat de handhaving van deze waarden wordt in de eerste plaats gezien als een politieke kwestie, niet als een gerechtelijke. Daarom kan worden geconcludeerd dat de waarde van de rechtsstaat in Artikel 2 VEU moet worden geoperationaliseerd in gerechtelijke procedures, en moet worden gecombineerd met een concretere rechtsnorm van het EU-recht.

Wat de algemene definitie van de rechtsstaat van de EU betreft, is de Commissie van mening dat de rechtsstaat Het raamwerk biedt een solide basis voor het begrijpen van de meest essentiële aspecten van het concept kenmerken. De definitie is breed en omvat een aantal inhoudelijke componenten, die functioneren ook als zelfstandige beginselen in het Unierecht. Opvallend is dat alle beginselen lijken te hebben één centraal en overkoepelend doel gemeen: het voorkomen van willekeur bij het gebruik van macht. Het bestaan van onafhankelijke en goed functionerende rechtbanken is dus vanzelfsprekend vormt een van de kerncomponenten van de rechtsstaat, als een fundamentele bescherming tegen willekeur en ongelijke handhaving van de wet. Dit is ook expliciet in de Definitie van de Commissie door de opname van het beginsel van 'onafhankelijke rechterlijke macht' ‘toetsing’, wat impliceert dat beslissingen vatbaar moeten zijn voor rechterlijke toetsing door onafhankelijke rechtbanken. Alles bij elkaar genomen biedt de gekozen definitie een solide uitgangspunt. voor het begrijpen van de rechtsstaat in de EU en zal daarom de basis vormen van het concept in het huidige proefschrift.

Machine Translated by Google

3 Effectieve rechtsbescherming en artikel 19(1) TEU

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de oorsprong en het doel van de tweede subparagraaf van artikel 19(1) besproken. VEU, evenals de betekenis van het daarmee samenhangende algemene beginsel van effectieve rechterlijke macht bescherming en artikel 47 van het Handvest, zullen worden onderzocht. Het doel van dit hoofdstuk is om zodoende een basis te bieden voor de analyse van de recente jurisprudentie van het Hof van Justitie. Belangrijk is dat het hoofdstuk de concepten daarom zal bestuderen zonder verwijzing naar de recente ontwikkeling van de jurisprudentie, die hieronder afzonderlijk zal worden geanalyseerd. Het hoofdstuk is afgerond met een analyse van artikel 19(1), effectieve rechtsbescherming en hun relatie aan de rechtsstaat.

3.2 De tweede subparagraaf van artikel 19(1) VEU

3.2.1 Algemene opmerkingen

De tweede alinea van artikel 19(1) VEU werd in het EU-rechtskader opgenomen met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in 2009. Het is daarom op zichzelf een relatief nieuwe toevoeging aan het EU-recht en werd met name opgenomen in de bestaande bepaling die betrekking heeft op De overkoepelende taken van het Hof van Justitie. Artikel 19(1) bepaalt in zijn geheel:

> 'Het Hof van Justitie van de Europese Unie omvat het Hof van Justitie, het Gerecht en gespecialiseerde rechtbanken. Het ziet toe op de eerbiediging van het recht bij de uitlegging en toepassing van de Verdragen.
>
> De lidstaten voorzien in *de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming* op de onder het recht van de Unie vallende gebieden te verzekeren.[53]

Op het eerste gezicht lijkt de formulering van het artikel uitdrukking te geven aan de algehele verdeeldheid van bevoegdheden tussen het Hof van Justitie en de lidstaten; het Hof interpreteert Het EU-recht en de lidstaten zorgen ervoor dat het recht gehandhaafd kan worden. 54 In dit opzicht is de De tweede alinea kan worden beschouwd als een concretere manifestatie van het beginsel

[53] Artikel 19(1) VEU (nadruk toegevoegd).
[54] T. Tridimas (2018), 'Het Hof van Justitie van de Europese Unie' in: *Oxford Principles of European Union Law,* R. Schütze & T. Tridimas (red.), blz. 583.

Machine Translated by Google

van loyale samenwerking zoals uiteengezet in artikel 4(3) VEU. Dit beginsel legt een plicht op aan De lidstaten moeten alle passende maatregelen nemen om de naleving van hun verplichtingen te garanderen. verplichtingen op grond van het EU-recht, waaronder de verplichting om de gerechtelijke handhaving van Het Unierecht wordt voorgelegd aan de nationale rechtbanken.[55] De tweede subparagraaf onderstreept deze boodschap en kan dus worden gezien als een weerspiegeling van het gedecentraliseerde rechtssysteem van de Unie, dat impliceert dat de belangrijkste toepassing van het EU-recht op nationaal niveau plaatsvindt. [56]

Wat het doel en de preciezere betekenis van de tweede alinea van artikel 1 betreft, 19(1) VEU, de formulering van de bepaling alleen biedt geen duidelijke richtlijnen. Voor veel verdragsbepalingen is de formulering van de paragraaf vaag en open. Meer Het is met name moeilijk vast te stellen welke precieze maatregelen onder het woord vallen 'rechtsmiddelen' en om vast te stellen welke daarvan 'voldoende zijn om een doeltreffende rechtsbescherming te garanderen' uitsluitend gebaseerd op een letterlijke interpretatie van de bepaling. Bovendien is de context van de De tweede alinea werpt geen verder licht op de praktische betekenis of functie ervan ofwel; de subparagraaf heeft betrekking op de lidstaten, terwijl de andere delen van Artikel 19 richt zich uitsluitend op het Hof van Justitie. Om het preciezere doel te begrijpen en de betekenis van de tweede subparagraaf maakt het daarom noodzakelijk om verder te kijken dan enkel de bewoordingen en de context van de bepaling.

3.2.2 De oorsprong en doelstellingen van de tweede subparagraaf

Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie is de uitleg van een bepaling van het EU-recht werk moet worden gedaan in het licht van zijn doelstellingen en oogmerken, met inbegrip van zijn oorsprong.[57] Een nuttig Het uitgangspunt voor het begrijpen van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU is om daarom te overwegen *waarom* de bepaling in de eerste plaats werd ingevoerd. Het antwoord op dit is te vinden in de *voorbereidende werkzaamheden* voor de paragraaf, namelijk de rapporten van de Discussiekring over het Hof van Justitie.[58] Deze kring werd opgericht om de discussie over het Hof van Justitie te bespreken. juridische zaken in wat later het Verdrag van Lissabon zou worden en hun rapporten bieden dus waardevol inzicht in de motieven die aan specifieke bepalingen ten grondslag lagen. De interpretatieve

---

[55] Zaak 45/76 *Comet* [1976] EU:C:1976:191, para. 12; Zaak C-213/89 *Factortame e.a.* [1990] EU:C:1990:257, par. 19; Zaak C-432/05 *Unibet* [2007] EU:C:2007:163, punt 38.

[56] Dit wordt verder uitgewerkt in het volgende hoofdstuk, zie met name paragraaf 4.4.

[57] Zie zaak C-621/18 *Wightman e.a.* [2018] EU:C:2018:99, punt 47 en de aangehaalde jurisprudentie.

[58] Voor een overzicht van de Discussion Circle, zie P. Craig (2010), *The Lisbon Treaty: Law, Politics and Treaty Reform,* pp. 134-135.

Machine Translated by Google

De waarde van deze rapporten wordt geaccentueerd door het feit dat het Hof ze heeft aangehaald en gebruikt in een eigen juridische redenering gebruiken bij het identificeren van de doelstellingen achter specifieke bepalingen. [59]

Over het algemeen heeft de tweede subparagraaf van artikel 19(1) VEU nauwelijks aandacht gekregen in de beraadslagingen van de Discussiekring. 60 Op het eerste gezicht geven de rapporten aan dat de De bepaling werd uitsluitend opgenomen om het gedecentraliseerde rechtssysteem van de Unie te bekrachtigen, aangezien hierboven vermeld.61 Niettemin wijst een gecombineerde lezing van de rapporten uit dat een meer Het specifieke doel achter de bepaling was ook om de jurisprudentie van het Hof van Justitie *te codificeren* over effectieve rechtsbescherming, een al lang bestaand algemeen beginsel van het EU-recht. Bijvoorbeeld, De voormalige president van het Hof van Justitie merkte in zijn rapport het volgende op:

> ‘Er is geen specifiek commentaar nodig op het voorstel dat de verplichting van de lidstaten om ervoor te zorgen dat er effectieve rechtsmiddelen voor hun eigen rechtbanken beschikbaar zijn – *een verplichting die in de jurisprudentie wordt erkend* – in het Verdrag zou moeten worden opgenomen.’62

Dit standpunt werd met name herhaald in het eindrapport van de Discussion Circle, waar belangrijke arresten over rechtsbescherming, gewezen in de jaren voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon, werden aangehaald.63 In die arresten komt de door het Hof gebruikte taal grotendeels overeen met wat de formulering van de tweede subparagraaf is geworden.64 De Discussion Circle heeft daarbij duidelijk aangegeven dat de inhoud van de bepaling in feite al bindend was door middel van een zaak wet. Dit impliceert op zijn beurt dat de bedoeling achter de tweede subparagraaf van artikel Artikel 19(1) VEU was op zichzelf slechts bedoeld om de jurisprudentie van het Hof formeel te erkennen. met betrekking tot het algemene beginsel. Bijgevolg was het doel van de bepaling, op dat moment van de invoering ervan was *niet* om de gevestigde wet te veranderen of nieuwe rechten te creëren en verplichtingen, maar om het bestaande beginsel van effectieve rechterlijke bescherming te benadrukken.

Op deze wijze werd ook de tweede alinea van artikel 19(1) in het algemeen ontvangen in de juridische literatuur na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. Via

---

[59] Zie zaak C-583/11 P, *Inuit Tapiriit Kanatami* [2013] EU:C:2013:625, punt. 59.

[60] Zie CONV 734/03, *Begeleidende nota over artikelen over het Hof van Justitie en de Hoge Raad,* 12 mei 2003, pp. 5-6.

[61] CONV 636/03, *Eindverslag van de discussiekring over het Hof van Justitie,* 25 maart 2003, par. 18. 62

CONV 573/03, *Begeleidende nota bij de mondelinge presentatie door M. Gil Carlos Rodríguez Iglesias (president van het Hof van Justitie),* 17 februari 2003, blz. 5 (nadruk toegevoegd).

[63] CONV 636/03, *supra* noot 61, par. 18.

[64] Zie Zaak C-50/00 P *UPA/ Raad* [2002] EU:C:2002:462, para. 41; Zaak C-263/02 P *Jégo-Quéré* [2004] EU:C:2004:210, punt. 31.

Machine Translated by Google

Ter illustratie merkte Arnull op met betrekking tot de bepaling dat 'het inhoudelijk niet lijken niets nieuws toe te voegen, en herhalen slechts het algemene beginsel van effectieve rechterlijke macht. bescherming.'65 Een soortgelijke visie op de tweede subparagraaf is te vinden in verschillende delen van de juridische literatuur en het valt inderdaad op dat de bepaling opnieuw beperkte aandacht kreeg aandacht op zichzelf. 66 Dit onderstreept nog eens dat toen de paragraaf werd ingevoegd In artikel 19(1) VEU werd het over het algemeen niet beschouwd als een baanbrekende verandering van de EU-wetgeving. 67 In plaats daarvan werd het , in lijn met de *voorbereidende werkzaamheden,* eenvoudigweg gezien als een bevestiging feiten die reeds bindend waren.

In het licht van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het oorspronkelijke doel achter de tweede De tweede alinea van artikel 19(1) VEU moest het beginsel van effectieve rechterlijke macht codificeren. bescherming en de nadruk leggen op het gedecentraliseerde rechtssysteem binnen de Unie. Belangrijk is dat de bepaling was daarbij niet bedoeld, of begrepen, om *nieuwe* rechten of verplichtingen; het onderstreepte slechts een beginsel dat al bindend was via de jurisprudentie. Hieruit blijkt ook dat de tweede subparagraaf fundamenteel verband houdt met de algemeen beginsel van effectieve rechtsbescherming, een beginsel dat 'herbevestigd' wordt in Artikel 47 van het Handvest. 68 Om de tweede subparagraaf beter te begrijpen, moet worden nagegaan Het is daarom noodzakelijk om zowel het algemene beginsel als artikel 47 te onderzoeken, vooral omdat Deze zijn ook door het Hof in de recente jurisprudentie gebruikt.

3.3 Het algemene beginsel van effectieve rechtsbescherming

3.3.1 Ontwikkeling en hoofdcomponenten

In algemene termen houdt het beginsel van effectieve rechtsbescherming in dat individuen moeten de rechten die hun door het EU-recht worden toegekend, kunnen afdwingen via adequate procedures. en rechtsmiddelen.69 Het beginsel kan dus worden gezien als een weerspiegeling van het principe *ubi jus ibi*

65 Arnull (2013), *supra* noot 8, pp. 766-767.

66 Zie bijvoorbeeld R. Barents (2010), 'Het Hof van Justitie na het Verdrag van Lissabon' in: *Common Market Law Review,* vol. 47, 714-715; S. Prechal (2015), 'Europeanisation of National Administrative Law' in: *Europeanisation of Public Law,* JH Jans e.a. (red.), p. 54; M. Bonelli (2019), 'Effectieve rechterlijke bescherming in het EU-recht: een evoluerend beginsel van constitutionele aard' in: *Review of European Administrative Law,* vol. 12:2, pp. 40-41.

67 Zie in het bijzonder Bonelli (2019), *supra* noot 66, p. 40.

68 Zie zaak C-432/05 *Unibet* [2007] EU:C:2007:163, punt 37; Gevoegde zaken C-402/05 P en 415/05 P *Kadi* [2008] EU:C:2008:461, punt. 335.

69 R. Ortlep & R. Widdershoven, 'Rechtsbescherming' in: *Europeanisering van het publiekrecht,* JH Jans en anderen (red.), blz. 333. Zie ook A. Arnull (2011), 'Het beginsel van effectieve rechterlijke bescherming in het EU-recht: een onhandelbaar paard?' in: *European Law Review,* vol. 36:1, pp. 51-52.

Machine Translated by Google

remedium; waar een recht is, moet een remedie zijn. Hoe preciezer echter

De betekenis van het principe is niet duidelijk gedefinieerd en in de literatuur zijn er verschillende interpretaties.

opvattingen over de inhoudelijke inhoud ervan.70 Hieronder worden de ontwikkeling en de belangrijkste aspecten van het beginsel besproken.

Daarom zullen de onderdelen worden beoordeeld, om te proberen de betekenis ervan te verduidelijken.

De eerste verwijzing naar effectieve rechterlijke bescherming werd gedaan door het Hof van Justitie in

Von Colson. 71 De centrale vraag in de zaak was of er een nationale rechtsvordering bestaat

Onrechtmatige discriminatie voldeed aan het beschermingsniveau dat door een EU-richtlijn werd voorgeschreven. In

In zijn arrest merkte het Hof op dat, hoewel de richtlijn in kwestie geen

elke specifieke vorm van sanctie, de nationale rechtsmiddelen moesten 'echte en effectieve

' De nationale regel in kwestie, die het recht op compensatie beperkt

tot een puur nominaal bedrag, werd niet voldoende geacht. Effectieve rechtsbescherming

werd daarmee gebruikt als maatstaf voor de beoordeling van een nationale procedureregel, met als doel

om het recht van het individu op een passend rechtsmiddel te garanderen.

Vervolgens werd het principe in *Johnston aanzienlijk ontwikkeld.* 73 Deze zaak

betrof een nationale bewijsregel in het Verenigd Koninkrijk, die in de praktijk de bewijslast ontnam

de eiser de mogelijkheid om juridische stappen te ondernemen tegen een discriminerende beslissing van

een nationale autoriteit. Het Hof oordeelde dat een dergelijke regel in strijd was met artikel 6 van de richtlijn.

76/207, waarin de lidstaten werden verplicht om individuen in staat te stellen zaken van

Discriminatie via de 'rechtsgang'. Vervolgens merkte het op:

> 'De in [artikel 6 van Richtlijn 76/207] gestelde eis van *rechterlijke toetsing weerspiegelt een algemeen rechtsbeginsel* dat ten grondslag ligt aan de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten. Dit beginsel is ook neergelegd in de artikelen 6 en 13 [EVRM].'74

Artikel 6 van de richtlijn was daarom slechts een uitdrukking van een effectief gerechtelijk instrument.

bescherming, die het Hof voor het eerst tot de status van een algemene bescherming heeft verheven

constitutioneel beginsel, verbonden met de artikelen 6 en 13 EVRM. In het bijzonder heeft het Hof ook

heeft de inhoud van de effectieve rechtsbescherming in de zaak uitgewerkt door duidelijk te maken dat

---

70 Zie bijvoorbeeld K. Lenaerts e.a. (2014), *EU Procedural Law,* pp. 111-114. Vgl. Prechal (2015), *supra* noot 66, pp. 53-54.

71 Zaak 14/83, *Von Colson* , [1984], EU:C:1984:153.

72 Ibid. para. 23

73 Zaak 222/84 *Johnston* [1986] EU:C:1986:206.

74 Ibid. par. 18 (nadruk toegevoegd).

Machine Translated by Google

Het recht van het individu op rechterlijke toetsing en toegang tot de rechter waren ook centrale onderdelen van het beginsel.75 Het Hof impliceerde derhalve dat de nationale regel in kwestie, die de toegang tot gerechtelijke procedures beperkte, ook in strijd was met het beginsel als zodanig.76

In de daaropvolgende jurisprudentie heeft het Hof van Justitie de reikwijdte en inhoud van het verdrag verder ontwikkeld. van effectieve rechtsbescherming. In *Heylens* verduidelijkte het Hof dat het beginsel zelfs van toepassing in gevallen waarin het niet in een secundaire wet is vastgelegd.77 Het Hof merkte op dat zodra het EU-recht rechten aan individuen toekent, het beginsel van toepassing moet zijn om de bescherming van dat recht te waarborgen, ongeacht of het in de toepasselijk secundair recht. 78 Op grond van deze ruime reikwijdte van het toepassingsgebied is het beginsel uitgegroeid tot een breed gedragen standaard voor de beoordeling van nationale procedureregels. Verwijzingen naar het beginsel zijn onder *meer* te vinden in zaken die betrekking hebben op de last van bewijs op grond van het nationale recht79, de toereikendheid van nationale beroepsprocedures80 en de rechterlijke toetsbaarheid van bepaalde beslissingen door nationale autoriteiten .

Het beginsel van effectieve rechtsbescherming is dus niet statisch, maar wordt toegepast en door het Hof op flexibele wijze ontwikkeld, waarbij het zich aanpast aan verschillende situaties waarin Individuen proberen rechten af te dwingen die voortvloeien uit het EU-recht. Zoals blijkt uit Uit het bovenstaande heeft het Hof duidelijk gemaakt dat een effectieve rechtsbescherming kan bestaan uit: elementen zoals het recht van het individu op een passend rechtsmiddel, rechterlijke toetsing en daadwerkelijke toegang tot de rechter. Het Hof heeft echter ook andere componenten opgenomen in het kader van het principe. In *Otis en anderen* werd bijvoorbeeld geoordeeld dat effectieve rechtsbescherming omvat ook de rechten van verdediging, de gelijkheid van wapens en het recht om te worden geadviseerd, verdedigd en vertegenwoordigd.82 De precieze inhoud van het beginsel van effectieve rechterlijke bescherming is dus niet volledig gedefinieerd, wat het ontbreken van een uitputtende en algemene geaccepteerde definitie van de exacte betekenis en componenten van het principe.

---

[75] Ibid. par. 19.
[76] Ibid. par. 21.
[77] Zaak 222/86 *UNECTEF tegen Heylens* [1986] EU:C:1986:442, para. 14. 78 Idem.

[79] Zaak 127/92 *Enderby* [1993] EU:C:1993:859, para. 14.
[80] Zaak C-424/99 *Commissie tegen Oostenrijk* [2001] EU:C:2001:642, para. 42.
[81] Zaak C-104/91 *Borell e.a.* [1992] EU:C:1992:202, para. 15.
[82] Zaak C-199/11 , *Otis e.a.* [2012] EU:C:2012:684, para. 48.

Machine Translated by Google

Derhalve kan worden geconcludeerd dat het beginsel van effectieve rechtsbescherming het beste is begrepen als een overkoepelend beginsel. Het omvat daardoor verschillende inhoudelijke elementen, die op de een of andere manier tot doel hebben ervoor te zorgen dat individuen de middelen hebben om hun rechten af te dwingen afgeleid uit het EU-recht.83 In dit verband is het duidelijk dat het beginsel, zoals ontwikkeld door de De rechtbank heeft een breed en flexibel karakter, wat met name impliceert dat er een ruime marge is voor interpretatie met betrekking tot de inhoud ervan. Niettemin illustreert de jurisprudentie ook dat het Hof heeft het beginsel uitsluitend in verband met nationale procedureregels gebruikt , als een algemene standaard voor het beoordelen van hun adequaatheid. Daarnaast heeft het Hof een aantal expliciete grenzen aan het principe. Zo oordeelde het Hof in *de zaak Unibet* dat het principe Het vereist niet dat de lidstaten *nieuwe* rechtsmiddelen voor de nationale rechtbanken creëren.84 In plaats daarvan heeft in de eerste plaats tot doel de toereikendheid van de reeds bestaande voorzieningen te waarborgen.

3.3.2 Relatie met effectiviteit en gelijkwaardigheid

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat er in het EU-recht sprake is van een effectieve rechtsbescherming. als flexibele maatstaf voor de evaluatie van nationale procedureregels. Het concept relatie met de twee fundamentele procedurele beginselen van het EU-recht, namelijk de beginselen van effectiviteit en gelijkwaardigheid is niet duidelijk. Deze twee principes komen voort uit de baanbrekende zaak *Rewe,* waarin het Hof oordeelde dat, tenzij het EU-recht anders bepaalt, het de nationale procedures van de lidstaten die de handhaving van het EU-recht zullen regelen voor nationale rechtbanken. 85 Dit staat bekend als nationale procedurele autonomie. De Het Hof voegde daaraan toe dat deze procedures geen minder gunstige behandeling mogen geven aan claims die in de EU zijn gebaseerd dan aan claims die in de EU zijn gebaseerd. vorderingen op basis van het nationale recht (gelijkwaardigheid), noch de handhaving van het EU-recht mogelijk maken onmogelijk of buitensporig moeilijk (effectiviteit).86 In essentie zijn de lidstaten dus vrij om hun eigen procedureregels te gebruiken, zolang deze regels ervoor zorgen dat het EU-recht kan worden toegepast. in de praktijk afgedwongen door de nationale rechtbanken.

Enerzijds kan een effectieve rechtsbescherming worden gezien als een robuustere uitdrukking van het doeltreffendheidsbeginsel, aangezien dit ook impliceert dat rechten die gebaseerd zijn op het EU-recht, moeten worden

---

[83] Zie verder S. Prechal (2015), 'Het Hof van Justitie en effectieve rechterlijke bescherming: wat heeft het Handvest veranderd?' in: *Fundamental Rights in International and European Law,* C. Paulssen en anderen (red.), p. 149.

[84] Zaak C-432/05 *Unibet* [2007] EU:C:2007:163, para. 65. Zie ook zaak C-583/11 P, *Inuit Tapiriit Kanatami* [2013] EU:C:2013:625, punt 103.

[85] Zaak 33/76 *Rewe* [1976] EU:C:1976:88, para. 5.

[86] Ibid. Zie ook recenter zaak C-234/17 *XC e.a.* [2018] EU:C:2018:853, punt 22.

Machine Translated by Google

die effectief kunnen worden afgedwongen in binnenlandse procedures. Deze visie wordt ondersteund door een aantal geleerden in het juridisch discours.87 Aan de andere kant heeft het Hof van Justitie zelf is schijnbaar inconsistent bij het omgaan met de verschillende principes. In *Alassini en Anderen* stellen dat effectieve rechterlijke bescherming een afzonderlijk beginsel is van effectiviteit en gelijkwaardigheid. [88] Omgekeerd impliceert het Hof in *Orizzonte Salute* dat De rechtsbescherming vloeit in feite voort uit het beginsel van rechtszekerheid en maakt daar deel van uit. effectiviteit.89 Het is daarom niet helemaal duidelijk hoe de relatie tussen de drie principes moeten worden begrepen, wat aanzienlijk bijdraagt aan de enigszins vage aard van de beginsel van effectieve rechterlijke bescherming.

3.3.3 De reikwijdte van effectieve gerechtelijke bescherming als algemeen beginsel

Uit het bovenstaande onderzoek blijkt hoe het beginsel van effectieve rechtsbescherming is toegepast. geleidelijk binnen het EU-recht uitgegroeid tot een brede algemene norm voor de beoordeling van nationale procedures en rechtsmiddelen. De jurisprudentie van het Hof illustreert duidelijk dat de algemene Het principe omvat daarmee een reeks verschillende substantiële componenten, waarvan er vele kunnen functioneren ook als zelfstandige rechten en beginselen. Bijgevolg is een effectieve rechterlijke macht Bescherming moet worden begrepen als een overkoepelend beginsel, met een breed toepassingsgebied en inhoud. Niettemin is de exacte reikwijdte van het beginsel moeilijk vast te stellen. De de flexibele en enigszins losse interpretatie die het Hof gebruikt, evenals het beginsel een dubbelzinnige relatie met andere procedurele beginselen impliceert dat de precieze grenzen van effectieve rechtsbescherming niet volledig zijn vastgesteld. Integendeel, er lijkt sprake te zijn van Er is veel ruimte voor interpretatie op grond van het algemene beginsel.

Nadat we aldus enkele van de centrale kenmerken van het algemene beginsel hebben geschetst, volgt het onderzoek zal zich nu richten op artikel 47 van het Handvest. Zoals het Hof herhaaldelijk heeft benadrukt, De bepaling bevestigt en geeft specifieke uitdrukking aan het algemene beginsel en kan en daarom het begrip van effectieve rechtsbescherming vergroten.90 Zoals opgemerkt, Deze bepaling is ook gebruikt in de recente jurisprudentie met betrekking tot artikel 19(1) VEU. In de

[87] Zie bijvoorbeeld S. Prechal & R. Widderhoven (2011), 'Redefining the Relationship between "Rewe-effectiveness" and Effective Judicial Protection' in: *Review of European Administrative Law,* vol. 4:2, p. 39; Lenaerts e.a. (2014), *supra* noot 70, p. 110; Bonelli (2019), *supra* noot 66, p. 39-40.

[88] Gevoegde zaken C-317/08-C-320/08 *Alanassi e.a.* [2010] EU:C:2010:146, punt 49.

[89] Zaak C-61/14 *Orizzonte Salute* [2015] EU:C:2015:655, para. 48.

[90] Gevoegde zaken C-402/05 P en 415/05 P *Kadi* [2008] EU:C:2008:461, punt 335; zaak C-389/10 P *KME Duitsland* [2011] EU:C:2011:816, para. 119.

Machine Translated by Google

Hierna worden het toepassingsgebied en de belangrijkste onderdelen van artikel 47 van het Handvest uiteengezet. aldus beoordeeld worden.

3.4 Artikel 47 van het Handvest

3.4.1 Toepassingsgebied

Met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in 2009 werd het Handvest van de grondrechten van de EU De rechten zijn binnen de Unie juridisch bindend geworden.[91] Op grond van artikel 6(1) VEU is de Het Handvest heeft dezelfde juridische waarde als de Verdragen en maakt daardoor deel uit van het primaire orgaan van de EU. Niettemin breidt het Handvest de reikwijdte van het EU-recht noch de bevoegdheden van de Unie uit. aan de Unie toegekende rechten die verder gaan dan hetgeen reeds is voorzien in de Verdragen, zoals vermeld in Artikel 51(2) van het Handvest. Bovendien zijn de lidstaten slechts gebonden aan het Handvest ' wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen', aldus artikel 51(1). De betekenis van deze beperking werd verduidelijkt in de zaak *Åkerberg Fransson,* waarin het Hof opmerkte:

> 'Aangezien de door het Handvest gewaarborgde grondrechten derhalve moeten worden geëerbiedigd wanneer een nationale regeling binnen de werkingssfeer van het Unierecht valt, kunnen zich geen situaties voordoen die aldus onder het Unierecht vallen zonder dat die grondrechten van toepassing zijn. *De toepasselijkheid van het Unierecht brengt de toepasselijkheid van de door het Handvest gewaarborgde grondrechten met zich mee.'*[92]

Met andere woorden, de reikwijdte van het EU-recht bepaalt die van het Handvest; wanneer een situatie zich voordoet valt en dat het Handvest van toepassing is. [93] Dit betekent in essentie dat het Handvest onder het EU-recht van toepassing in gevallen waarin er een voldoende verband bestaat tussen de nationale wetgeving of de zaak in het geding en een andere bepaling van het Unierecht (buiten het Handvest). In de praktijk is het daarom noodzakelijk om te beoordelen of een lidstaat, met inbegrip van zijn nationale autoriteiten, aan de verplichtingen voldoet een verplichting die in het concrete geval dat voorligt, door het EU-recht wordt opgelegd. [94] Een duidelijk voorbeeld van een situatie waarin het Handvest dus van toepassing is, is wanneer een lidstaat een wet ten uitvoer legt of

---

[91] E. Spaveta (2020), 'Grondrechten in de Europese Unie' in: *European Union Law,* C. Barnard & S. Peers (red.), blz. 258.

[92] Zaak C-617/10 *Åkerberg Fransson* [2013] EU:C:2013:105, punt 21 (nadruk toegevoegd).

[93] K. Lenaerts & JA Guittérrez-Fons (2014), 'De plaats van het Handvest in het constitutionele bouwwerk van de EU' in: *Het Handvest van de grondrechten van de EU: een commentaar,* S. Peers en anderen (red.), p. 1568.

[94] Zaak C-206/13 *Siragusa* EU:C:2014:126, punt 25. Zie verder S. Prechal (2015), 'Het Hof van Justitie en effectieve rechterlijke bescherming: wat heeft het Handvest veranderd?' in: *Fundamental Rights in International and European Law,* C. Paulssen e.a. (red.), blz. 146.

Machine Translated by Google

het geven van uitvoering aan richtlijnen of verordeningen. Integendeel, indien een nationale maatregel geen
In geval van een geschil met een andere bepaling van het EU-recht kan het Handvest niet worden toegepast.

Wat artikel 47 van het Handvest betreft, is deze bepaling van toepassing waar het EU-recht dit waarborgt.
'rechten en vrijheden.' Dit is uiteraard een breed toepassingsgebied en houdt in de praktijk in
dat artikel 47 automatisch van toepassing zal zijn als het Handvest in de eerste plaats van toepassing wordt geacht
95 Inhoudelijk gezien bepaalt de bepaling dat iedereen zijn plaats heeft.
recht op een doeltreffende voorziening in rechte, overeenkomstig de in het artikel gestelde eisen.
Hiertoe behoort met name het recht op een eerlijk proces en op een onafhankelijke en onpartijdige rechtbank.
Hoewel deze drie componenten – effectieve rechtsmiddelen, eerlijk proces en onafhankelijkheid van de rechterlijke macht –
– op deze wijze met elkaar verbonden zijn, kunnen ze ook als afzonderlijke onderdelen binnen de voorziening worden beschouwd.
In het onderstaande overzicht worden ze daarom afzonderlijk besproken.

Voor de volledigheid moet worden benadrukt dat de artikelen 6 en 13 van het EVRM van toepassing zijn.
als specifieke inspiratiebronnen voor artikel 47, zoals eerder opgemerkt. Het niveau van
De bescherming die artikel 47 biedt, wordt over het algemeen als hoger beschouwd in vergelijking met de
overeenkomstige rechten in het EVRM.96 Dit komt deels doordat artikel 47
garandeert een effectief rechtsmiddel voor een 'rechtbank', in tegenstelling tot een 'nationale autoriteit'
zoals bepaald in artikel 13 EVRM. Bovendien, in tegenstelling tot artikel 6 EVRM, is het recht op een eerlijke
Het proces in artikel 47 is niet beperkt tot zaken betreffende burgerlijke rechten en plichten en
strafrechtelijke aanklachten. In overeenstemming met artikel 52(3) van het Handvest is effectieve rechtsbescherming in
het Handvest is dus in robuustere bewoordingen uitgelegd dan het EVRM.

3.4.2 Een effectieve remedie

Het recht op een doeltreffende voorziening in rechte, zoals vastgelegd in artikel 47 van het Handvest, vereist in de eerste plaats:
plaats, dat personen wier rechten worden geschonden recht hebben op schadevergoeding in verhouding tot
de geleden schade.97 Dit aspect kan duidelijk worden geïllustreerd in relatie tot de
bovengenoemde zaak *Von Colson,* waarin de schadevergoeding voor onrechtmatige discriminatie op grond van
het relevante nationale recht bestond alleen in vergoeding van minimale reiskosten.98

---

[95] P. Aalto en anderen (2014), 'Artikel 47 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en een eerlijk proces' in: *Het Handvest van de grondrechten van de EU: een commentaar,* S. Peers en anderen (red.), p. 1199.
[96] Toelichtingen bij het Handvest van de grondrechten, *Toelichting op artikel 47 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een eerlijk proces,* doc. 2007/C 303/02; Bonelli (2019), *supra* noot 66, p. 41.
[97] Aalto en anderen (2014), *supra* noot 95, p. 1201.
[98] Zaak 14/83 *Von Colson* [1984] EU:C:1984:153.

Machine Translated by Google

Volgens het Hof was een dergelijk nominaal bedrag niet voldoende als rechtsmiddel om de vordering te verzekeren.

het beschermingsniveau dat is voorgeschreven door het EU-recht.99 De nationale regels inzake compensatie en

Sancties moeten daarom *toereikend* zijn om schendingen van rechten aan te pakken, om te voldoen aan de

met het recht op een doeltreffende voorziening in rechte in artikel 47.[100] Het middel heeft echter geen

monetair van aard zijn, maar kunnen bestaan uit verschillende andere maatregelen die gericht zijn op het elimineren van het onrecht,

welke keuze ter beoordeling van de lidstaten is. [101]

Bovendien vereist het recht op een doeltreffende voorziening in rechte krachtens artikel 47 van het Handvest ook:

dat individuen eerlijke mogelijkheden moeten hebben om zaken voor de rechter te brengen voor juridisch onderzoek,

d.w.z. toegang hebben tot gerechtelijk toezicht. 102 De nationale systemen van rechtsmiddelen en procedures

moet daarom een toetsing van de rechtmatigheid van een besluit mogelijk maken, wat op zijn beurt vereist dat

er daadwerkelijke toegang tot de rechter is. In *Schrems* I oordeelde het Hof van Justitie dus dat elke

nationale wetgeving die geen mogelijkheden biedt aan individuen om juridische stappen te ondernemen

het verlenen van rechtsmiddelen ter bescherming van zijn of haar rechten schendt de essentie van artikel 47.103

Bovendien moeten individuen, om ervoor te zorgen dat het rechterlijk toezicht effectief is, de mogelijkheid hebben om

de redenen voor de beslissingen die met betrekking tot hen zijn genomen, waardoor zij kunnen beslissen of

Het loont de moeite om de zaak bij de rechter aanhangig te maken. [104]

3.4.3 Een eerlijke en openbare hoorzitting binnen een redelijke termijn

Op grond van artikel 47 van het Handvest heeft een ieder recht op een eerlijk proces.

een eerlijk proces in de zin van de bepaling moet op tegenspraak zijn.

Volgens het Hof van Justitie brengt dit met zich mee dat partijen het recht moeten hebben om

alle documenten en opmerkingen die aan de rechtbank zijn voorgelegd, onderzoeken met het oog op

invloed uitoefenen op zijn beslissing en daarover commentaar leveren.105 Bovendien vereist het dat de rechtbanken

de partijen in het geschil informeren en hen uitnodigen hun standpunt over de kwestie uiteen te zetten, met

---

[99] Ibid. par. 24.

[100] Zaak C-271/91 *Marshall* [1993] EU:C:1993:335, para. 23.

[101] Zie zaak 68/88 *Commissie/ Griekenland* [1989] EU:C:1989:339, punt 24. Voor een bredere discussie, zie Aalto en anderen (2014), *supra* noot 95, p. 1201-1202.

[102] H. Hofmann (2020), 'Algemene beginselen van het EU-recht en het EU-bestuursrecht' in: *European Union Law,* C. Barnard & S. Peers (red.), p. 236.

[103] Zaak C-362/14 *Schrems tegen Commissaris voor gegevensbescherming* [2015] EU:C:2015:650, para. 95.

[104] Zie zaak C-372/09 *Josep Peñarroja Fa* [2011] EU:C:2011:157, punt. 63.

[105] Zaak C-450/06 *Varec* [2008] EU:C: 2008:91, para. 45; Zaak C-89/08 *Commissie tegen Ierland en Anderen* [2009] EU:C:2009:742, para. 52.

Machine Translated by Google

de mogelijkheid om de standpunten van de andere partij uit te dagen.106 Met andere woorden, het gaat dus om inzicht krijgen in de zaak tegen u en deze kunnen aanvechten.

Bovendien is het beginsel van gelijkheid van wapens een andere sleutelcomponent van een eerlijk proces. in artikel 47. Dit beginsel beoogt een eerlijk evenwicht tussen de partijen te waarborgen door te eisen procedurele gelijkheid. Zoals het Hof in *Otis e.a. heeft verklaard,* hebben de partijen bij de De partijen moeten daarom gelijke kansen krijgen om hun standpunten op een zodanige manier te presenteren dat plaatst geen van beide partijen in een substantieel nadeel ten opzichte van de andere.107 Welke precieze procedurele waarborgen hiervoor nodig zijn, wordt niet door het beginsel gespecificeerd, maar hangt af van de aard van de zaak en de kwestie tussen partijen.108

Het recht op een eerlijk proces vereist ook dat de rechtbanken hun uitspraken met redenen omkleden. *ASML,* het Hof van Justitie merkte op dat deze verplichting inhoudt dat 'alle beslissingen gemotiveerd om de verdachte in staat te stellen te begrijpen waarom het vonnis tegen hem is uitgesproken en om daartegen een passend en effectief beroep in te stellen'.109 Met andere woorden, het is de hetzelfde type verplichting dat het Hof heeft geformuleerd onder het algemene recht op een een effectief rechtsmiddel, namelijk dat individuen redenen voor hun beslissingen moeten kunnen verkrijgen De omvang van de motiveringsplicht kan echter variëren. afhankelijk van de aard van de beslissingen en de omstandigheden van het geval.

Ten slotte bepaalt artikel 47 het recht op een openbare hoorzitting, binnen een redelijke termijn. het eerste aspect spreekt enigszins voor zich en is bedoeld om het publieke toezicht op gerechtelijke procedures. Bovendien is niet vastgesteld wat een 'redelijke termijn' is. op een vaste tijdslimiet, maar wordt per geval beoordeeld in het licht van de specifieke omstandigheden. omstandigheden van de onderhavige zaak, met name het belang en de complexiteit ervan.110

3.4.4 Een onafhankelijk en onpartijdig tribunaal

Het begrip 'rechtbank' zoals bedoeld in artikel 47 van het Handvest moet worden begrepen in op dezelfde manier als de term 'gerechtshof' die wordt gebruikt in artikel 267 VWEU, dat betrekking heeft op het mechanisme van de prejudiciële beslissing.111 Dit betekent dat de jurisprudentie van het Hof van Justitie

---

106 Zaak C-472/11 *Banif Plus Bank* [2013] EU:C:2013:88, para. 31.
107 Zaak C-199/11 , *Otis e.a.* [2012] EU:C:2012:684, para. 71.
108 Zie verder Aalto en anderen (2014), *supra* noot 95, p. 1263-1264.
109 Zaak C-283/05 *ASML Netherlands BV* [2006] EU:C:2006:787, para. 28.
110 Zie zaak C-270/99 P *Z tegen Parlement* [2001] EU:C:2001:639, para. 24.
111 Aalto en anderen (2014), *supra* noot 95, p. 1250-1251.

Machine Translated by Google

met betrekking tot de definitie van een 'gerechtshof of tribunaal' in artikel 267 is ook relevant met betrekking tot tot artikel 47 van het Handvest. Bij het bepalen of een orgaan aldus een rechtbank of tribunaal is, in de zin van het EU-recht zal het Hof rekening houden met een aantal factoren, waarvan de analyse verderop zal worden gedaan.[112]

Opmerkelijk is echter dat artikel 47 van het Handvest expliciet de nadruk legt op de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. als een vereiste voor de nationale rechtbanken, wat het belang van het criterium onderstreept. Volgens het Hof van Justitie is een dergelijke onafhankelijkheid inherent aan de taak van arbitrage en 'betreft in de eerste plaats een autoriteit die optreedt als derde partij met betrekking tot de autoriteit die het bestreden besluit heeft genomen'.[113] Meer specifiek is het Hof van oordeel de onafhankelijkheid van een nationale rechtbank of tribunaal in het licht van twee aspecten. Ten eerste, het orgaan de betrokkene moet *externe* onafhankelijkheid genieten, wat inhoudt dat hij beschermd moet zijn tegen alle vormen van inmenging. vormen van inmenging of druk van buitenaf die de onafhankelijkheid in gevaar kunnen brengen oordeel van zijn leden.[114] In essentie vereist dit dat het lichaam autonoom is in in relatie tot andere overheidsorganen en dat nationale regels de integriteit van de rechters, bijvoorbeeld door hen te beschermen tegen willekeurige verwijdering uit hun ambt.[115]

In de tweede plaats moet het betreffende orgaan ook *interne* onafhankelijkheid hebben, die verband houdt met onpartijdigheid en wil garanderen dat de rechters dezelfde afstand hebben tot de belangen van de partijen in alle gevallen.[116] Objectiviteit is dus noodzakelijk en de rechters zouden geen belang bij de uitkomst van de procedure die voor hen ligt, afgezien van een strikte toepassing van de relevante wettelijke regels. Mocht een nationale instantie op een van deze twee aspecten tekortschieten, dan zal niet als onafhankelijk worden beschouwd en kan daarom geen 'rechtbank of 'gerecht' krachtens artikel 47 van het Handvest of het EU-recht in het algemeen.

[112] Zie verder paragraaf 4.4.1.
[113] Zaak C-24/92 *Corbiau* [1993] EU:C:1993:118, para. 15.
[114] Zaak C-506/04 *Wilson* [2006] EU:C:2006:587, para. 51.
[115] Ibid. Zie ook zaak C-58/13 *Torresi & Torresi* [2014] EU:C:2014:2088, punt. 22.
[116] C-506/04 *Wilson* [2006] EU:C:2006:587,para. 52.

Machine Translated by Google

3.5 Analyse: Artikel 19(1) VEU, Effectieve rechtsbescherming en de rechtsstaat

In dit hoofdstuk zijn een aantal componenten geïllustreerd die essentieel zijn voor het begrijpen van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU, evenals het daarmee samenhangende algemene beginsel van effectieve rechtsbescherming en artikel 47 van het Handvest. Met betrekking tot artikel 19(1) VEU op zichzelf geven de *voorbereidende werkzaamheden* aan dat het oorspronkelijke doel achter de bepaling was om de bestaande jurisprudentie van het Hof over rechterlijke bescherming te codificeren en de nadruk te leggen op Het gedecentraliseerde systeem van de Unie. De bepaling was dus niet bedoeld of begrepen als een baanbrekende aanvulling op het EU-recht, wat zowel wordt geïllustreerd door de voorbereidende documenten en de algemene ontvangst van de paragraaf onder juristen. In plaats daarvan, de De tweede subparagraaf werd in de eerste plaats beschouwd als een loutere weerspiegeling van het beginsel van een doeltreffende rechtsbescherming, die op zichzelf geen nieuwe rechten of verplichtingen schept.

Wat de inhoud van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU betreft, is de *travaux De voorbereidingen* werpen geen licht op de betekenis van de plicht van de lidstaten om 'te voorzien in voldoende rechtsmiddelen om een doeltreffende rechtsbescherming te garanderen. Deze verplichting geldt echter meer inhoud krijgen wanneer ze worden bezien in het licht van de jurisprudentie van het Hof over de algemene het beginsel van effectieve rechtsbescherming. Uit het onderzoek is gebleken dat het beginsel is breed opgezet en bestaat uit een aantal verschillende componenten die op verschillende manieren betrekking hebben op het vermogen van het individu om rechten af te dwingen die het EU-recht hem verleent. Het beginsel omvat *onder meer* het recht op adequate rechtsmiddelen, rechterlijke toetsing en daadwerkelijke toegang tot rechtbanken. In de praktijk stelt effectieve rechtsbescherming normen aan de lidstaten. de nationale procedures en rechtsmiddelen van de staten, wat inhoudt dat het een tegenwicht vormt tegen de nationale procedurele autonomie. Belangrijk is echter de precieze reikwijdte en betekenis van de Het is moeilijk om een algemeen principe vast te stellen, waardoor er veel ruimte is voor interpretatie.

In dit opzicht bevat artikel 47 van het Handvest een veel gedetailleerder en concreter uitdrukking van effectieve rechtsbescherming. De bepaling bevat een duidelijk aantal componenten, die door het Hof verder zijn ontwikkeld en verduidelijkt. In het bijzonder, Artikel 47 omvat expliciet de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht als een inherent onderdeel van het recht op een een doeltreffende voorziening. Dit aspect wordt niet genoemd in de oorspronkelijke bronnen met betrekking tot artikel 19(1) VEU en is ook niet duidelijk zichtbaar in de algemene rechtspraak over het beginsel van effectieve rechtsbescherming. Het gebruik van artikel 47 is echter beperkt, en dus ook de praktische impact ervan. De gedetailleerde vereisten van de bepaling zijn alleen afdwingbaar

Machine Translated by Google

indien in de eerste plaats een andere bepaling van het Unierecht van toepassing is, overeenkomstig artikel 51(1) van het Handvest. De mogelijkheid om de onderdelen van artikel 47, inclusief de rechterlijke macht, af te dwingen De mate waarin een persoon onafhankelijk is, hangt dus grotendeels af van de omstandigheden van het individuele geval.

Ten slotte kan worden benadrukt dat dit hoofdstuk ook de verbinding heeft geïllustreerd tussen de tweede alinea van artikel 19, lid 1, VEU en de rechtsstaat van de EU, zoals eerder gedefinieerd. Het recht op effectieve rechtsbescherming, zoals verwoord in de voorziening is in de praktijk een *voorwaarde* voor veel van de geïdentificeerde componenten van de rechtsstaat hierboven. Bijvoorbeeld de praktische waarde van gelijkheid voor de wet en fundamentele rechten zou ernstig beperkt worden als individuen geen adequate middelen zouden hebben om hun rechten af te dwingen door middel van binnenlandse procedures en rechtsmiddelen. Bovendien is het recht op rechterlijke toetsing een belangrijk onderdeel van gerechtelijke bescherming, wordt uitdrukkelijk genoemd als een van de componenten van de rechtsstaat van de EU, wat de connectie tussen beide verder onderstreept. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de tweede subparagraaf, waarin uitdrukking wordt gegeven aan het concept van effectieve rechterlijke bescherming, is fundamenteel verbonden met de rechtsstaat van de EU.

Machine Translated by Google

4 De gerechtelijke architectuur van de Unie

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de gedecentraliseerde juridische architectuur van de EU verder onderzocht. om een context te creëren voor het begrijpen en analyseren van de recente jurisprudentie ontwikkeling op het gebied van artikel 19(1) VEU. Omdat het onderwerp breed is, zal de beoordeling zich primair richten op enkele van de fundamentele juridische beginselen en centrale mechanismen die de relatie tussen het Hof van Justitie en de gerechten van de lidstaten ondersteunen Staten. Het hoofdstuk wordt vervolgens afgerond met een analyse van de belangrijkste kenmerken die kenmerken de gerechtelijke architectuur van de Unie.

4.2 Grondbeginselen van het EU-recht

Zoals gezegd impliceert het gedecentraliseerde rechtssysteem binnen de EU dat het hoofddoel van de EU is om: De toepassing van het Unierecht vindt plaats op nationaal niveau, voor de nationale rechtbanken.[117] Dit Het systeem is fundamenteel gebaseerd op een aantal basisbeginselen van het EU-recht, die van toepassing zijn de status van die wet in de nationale rechtsstelsels en zijn essentieel voor het begrijpen van de Het rechtssysteem van de Unie. Drie principes staan hierbij centraal en zij en biedt daarmee een kader voor het begrijpen van de overkoepelende gerechtelijke architectuur van de Unie. De hoofdlijnen van deze beginselen worden daarom hieronder uiteengezet, voordat enkele van deze beginselen worden behandeld. Er wordt ingegaan op de meer specifieke taken van het Hof van Justitie en de nationale rechtbanken.

4.2.1 Suprematie van het EU-recht

Het eerste beginsel dat benadrukt moet worden, is de suprematie van het EU-recht.[118] In essentie is dit beginsel stelt de hiërarchische superioriteit van het Unierecht boven het nationale recht vast op gebieden waar de De EU heeft bevoegdheid (d.w.z. onderworpen aan het beginsel van bevoegdheidstoedeling). De basis Dit beginsel werd namelijk door het Hof van Justitie uiteengezet in de baanbrekende zaak *Costa v ENEL.*[119] Het Hof oordeelde dat het voormalige EEG-Verdrag een *eigen* rechtssysteem had gecreëerd, dat een integraal onderdeel van de rechtsstelsels van de lidstaten geworden. Dit was op zijn beurt uitgelegd in de zin dat de lidstaten hun soevereine rechten in de

---

[117] Tridimas (2018), *supra* noot 54, p. 583. Zie ook Lenaerts e.a. (2014), *supra* noot 70, blz. 13-15.

[118] Ook wel het beginsel van de voorrang van het EU-recht genoemd.

[119] Zaak 6/64 *Flaminio Costa tegen ENEL* [1964] EU:C:1964:66.

Machine Translated by Google

gebieden die onder het EU-recht vallen en dat zij daarmee hebben aanvaard dat nationale maatregelen van toepassing kunnen zijn. geen voorrang krijgen.120 Het effect van het beginsel werd later versterkt in *Internationale Handelsgesellschaft,* waar het Hof oordeelde dat zelfs fundamentele rechten niet in de wet zijn opgenomen. in nationale grondwetten voorrang had boven het recht van de Unie.121 Het basisprincipe van de Het beginsel is daarom dat het EU-recht voorrang heeft op alle nationale wetten, in het geval van een conflicten op gebieden waar de Unie bevoegd is.

Een van de belangrijkste gevolgen van het suprematiebeginsel is dat het een de plicht van nationale rechtbanken om nationale wetgeving die mogelijk in strijd is met het EU-recht, terzijde te stellen. maakt deel uit van de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie, waarin ook duidelijk is gemaakt dat Deze bevoegdheid strekt zich uit tot *alle* nationale rechtbanken wanneer er een conflict ontstaat tussen het EU-recht en het nationale recht. hoven macht, en niet alleen de nationale constitutionele hoven. 122 Het beginsel geeft dus nationale constitutionele rechtbanken, ongeacht hun status in het nationale systeem, alle nationale wetten die de volledige werking van het EU-recht in gevaar kunnen brengen.

4.2.2 Leer van de directe werking

Het tweede opmerkelijke beginsel is de leer van de directe werking, die nauw verwant is verbonden met de suprematie van het EU-recht. Deze doctrine komt voort uit de baanbrekende zaak *Van Gend en Loos,* waar de centrale vraag was of het EU-recht rechten van individuen en of zij zich rechtstreeks op deze rechten kunnen beroepen voor nationale rechtbanken.123 Het Hof van Justitie oordeelde dat het recht van de Unie, als een nieuwe rechtsorde, bedoeld om rechten te verlenen aan individuen *onafhankelijk* van de nationale wetgeving van de Lidstaten, rechten die vervolgens voor nationale rechtbanken kunnen worden ingeroepen.124 De De essentie van de rechtstreekse werking is daarom dat EU-bepalingen, met name richtlijnen, een directe rechtsbron worden waarop men op nationaal niveau rechtstreeks kan vertrouwen. In die gevallen is voor de toepassing ervan geen nadere uitvoeringshandeling nodig.

In latere jurisprudentie heeft het Hof vastgesteld dat vrijwel alle EU-rechtsinstrumenten *kan* rechtstreekse werking worden verleend; van verdragsbepalingen en verordeningen tot richtlijnen en

120 Ibid. blz. 593-594.
121 Zaak 11/70 *Internationale Handelsgesellschaft* [1970] EU:C:1970:114, para. 3.
122 Zaak 106/77 *Simmenthal* [1978] EU:C:1978:49, para. 21-24; en meer recentelijk zaak C-378/17, *commissaris van Garda Síochána* [2018] EU:C:2018:979, paras. 35-38; Zaak C-573/17 *Poplawski* [2019] EU:C:2019:530, par. 58.
123 Zaak 26/62 *Van Gend en Loos* [1963] EU:C:1963:1, p. 3.
124 Ibid. blz. 12.

Machine Translated by Google

beslissingen.[125] De exacte voorwaarden waaraan moet worden voldaan om een bepaling een dergelijk effect te geven variëren afhankelijk van het juridische instrument, maar een fundamentele vereiste is dat het moet zijn voldoende duidelijk en onvoorwaardelijk is.[126] Dit betekent dat een bepaling van het EU-recht kan hebben volledige werking in het nationale rechtssysteem, zelfs als het niet in het nationale recht is geïmplementeerd, mits het voldoet aan de voorwaarden voor directe werking. Een overkoepelend gevolg van de De leer is daarbij dat elke nationale rechtbank bereid moet zijn om rechtstreeks een uitspraak te doen en te geven werking op het EU-recht, waarop ook individuen een beroep kunnen doen, ook al is er geen noodzakelijkerwijs een overeenkomstige nationale wet.

4.2.3 Consistente interpretatie

Het derde basisprincipe dat benadrukt moet worden, is dat van consistente interpretatie. vloeit voort uit de bovengenoemde zaak *Von Colson* en brengt een plicht voor nationale rechtbanken met zich mee en de autoriteiten om het nationale recht zo veel mogelijk te interpreteren in het licht van en in overeenstemming met met het EU-recht.[127] De plicht kan worden gezien als een direct gevolg van het beginsel van oprechtheid samenwerking in artikel 4(3) VEU en het heeft een ruime reikwijdte. In het bijzonder heeft het Hof van Justitie heeft vastgesteld dat de plicht tot consistente interpretatie betrekking heeft op de nationale rechtssysteem *als geheel,* en niet alleen specifieke bepalingen. [128] Nationale rechtbanken zijn daarom het in wezen verplicht om *alle* nationale wetgeving te interpreteren in overeenstemming met het EU-recht, wat op zijn beurt betekent dat de rechtbanken bij hun beslissingen altijd rekening moeten houden met het relevante Unierecht. oordelen.

Hoewel moet worden opgemerkt dat de interpretatieverplichting die aan nationale rechtbanken wordt opgelegd, onder voorbehoud van bepaalde beperkingen, die vooral betrekking hebben op het waarborgen van de rechtszekerheid, is het niettemin een vergaande plicht.[129] In de praktijk betekent dit beginsel dat nationale rechtbanken moet er altijd naar streven om het relevante EU-recht ten uitvoer te leggen, niet alleen op zichzelf maar ook *via* de nationale bepalingen. Consistente interpretatie kan daarom worden gezien als een stap voorafgaand aan directe werking en suprematie; als een nationale bepaling zo kan worden uitgelegd dat zij werking geeft aan een EU-Als de wet niet van toepassing is, is het niet nodig om de nationale regel rechtstreeks toe te passen en ook niet om deze buiten toepassing te laten.

---

[125] Zie bijvoorbeeld zaak C-41/74 *Van Duyn* [1974] EU:C:1974:133, para. 12; en meer recentelijk zaak C-18/08 *Foselev* [2008] EU:C:2008:647; Zaak 585/16 *Alheto* [2018] EU:C:2018:584, punten. 98-99.

[126] Zaak C-390/18 *X* [2019] EU:C:2019:1112, punt. 90. Zie Craig & de Búrca voor een overzicht (2020), *supra* noot 22, blz. 218-220.

[127] Zie zaak 14/83 *Von Colson* [1984] EU:C:1984:153, punt 26; en meer recentelijk zaak C-282/10 *Dominguez* [2012] EU:C:2012:33, par. 24.

[128] Zaak C-684/16 *Max-Planck* [2018] EU:C:2018:874, punten 58-60 en de aangehaalde jurisprudentie.

[129] Zie verder zaak C-268/06 *Impact* [2008] EU:C:2008:223, para. 100.

Machine Translated by Google

Een belangrijke implicatie van dit beginsel is dat het de nationale rechtbanken in staat stelt als rechterlijke uitvoerders van het EU-recht.

De belangrijkste kenmerken van suprematie, direct effect en consistente interpretatie die hierboven zijn beoordeeld de verreikende impact van het EU-recht in het nationale rechtssysteem illustreren, en met name de cruciale functie en plichten van de nationale rechtbanken benadrukken. Dit laatste aspect zal hieronder verder uitgewerkt, maar als uitgangspunt kan worden opgemerkt dat de principes de nationale rechtbanken in wezen tot uitvoerders van het EU-recht maken. Een ander opmerkelijk Een kenmerk is het feit dat alle beginselen oorspronkelijk door het Hof zijn geformuleerd en ontworpen van Justitie. Ze dienen daarmee als concrete voorbeelden van de invloedrijke rol die het Hof heeft een rol gespeeld bij de vormgeving van het EU-recht. Dit aspect zullen we nu verder onderzoeken.

4.3 Gecentraliseerde interpretatie: het Hof van Justitie van de Europese Unie

4.3.1 Algemeen mandaat van het Hof van Justitie

Zoals uit de bovenstaande paragrafen blijkt, heeft het Hof van Justitie een belangrijke rol gespeeld in het formuleren en ontwikkelen van veel van de juridische principes en concepten die nu gelden beschouwd als hoeksteen van de gehele rechtsorde van de EU. 130 De actieve en pionierende rol Derhalve kan de door het Hof aangenomen procedure deels worden verklaard door het ruime mandaat dat aan het Hof is verleend. door de Verdragen. Zoals eerder vermeld, is de fundamentele bepaling in dit verband de eerste alinea van artikel 19(1) VEU:

> 'Het Hof van Justitie van de Europese Unie omvat het Hof van Justitie, het Gerecht en gespecialiseerde rechtbanken. *Het ziet toe op de eerbiediging van het recht bij de uitlegging en toepassing van de Verdragen.'*[131]

De tweede zin is van cruciaal belang, omdat hij het Hof als belangrijkste rechter aanwijst. tolk en de uiteindelijke arbiter in alle zaken met betrekking tot het EU-recht, zowel wat betreft de De lidstaten en de eigen instellingen van de Unie. Deze bepaling is met name van kracht gebleven ongewijzigd gedurende de ontwikkeling van de Verdragen; dezelfde formulering is te vinden in de overeenkomstige artikelen in het EEG-Verdrag van 1958 en het EG-Verdrag van 1997. [132] Bovendien,

---

[130] Voor een breder overzicht, zie Tridimas (2018), *supra* noot 54, p. 581-583.
[131] Eerste alinea van artikel 19(1) VEU (nadruk toegevoegd).
[132] Zie artikel 164 EEG-Verdrag en artikel 220 EG-Verdrag.

Machine Translated by Google

de brede taak van 'het waarborgen van de naleving van de wet' is specifiek gebruikt door de Het Hof heeft in de loop der jaren de reikwijdte van zijn rechterlijke toetsing binnen de Unie uitgebreid. Bijvoorbeeld, in de bovengenoemde zaak *Les Verts* heeft het Hof zich met name op de bepaling beroepen toen het heeft een handeling van het Europees Parlement herzien die door een derde partij was aangevochten, hoewel deze een uitdaging was niet toegestaan door het Verdrag.133 Deze benadering is terug te vinden in talrijke andere gevallen, waarin het Hof een beroep heeft gedaan op zijn ruime mandaat in artikel 19(1) VEU om herzieningsmaatregelen die niet expliciet onder zijn bevoegdheid vielen volgens de Verdragen.134

Het algemene mandaat van het Hof van Justitie, zoals uiteengezet in artikel 19(1), is daarom wordt breed toegepast en vormt de basis van de actieve rol van het Hof binnen de Unie. Niettemin is het Hof, net als alle instellingen van de Unie, uiteindelijk gebonden aan het beginsel van bevoegdheidstoekenning zoals vastgelegd in de artikelen 4 en 5 VEU. Het Hof kan daarom alleen optreden binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten zijn toegekend, zoals uitdrukkelijk is bepaald zoals bepaald in artikel 13(2) VEU. Het ruime mandaat dat aan het Hof is toegekend, is dus niet onbeperkt, maar moet worden uitgeoefend in overeenstemming met de Verdragen.135 Dit houdt *onder meer in:* dat de bevoegdheden van het Hof moeten worden toegepast binnen het kader van de specifieke gerechtelijke procedures die worden beschreven in artikel 19(3) VEU. 136 De meest centrale van deze procedures zijn de vooral in relatie tot de nationale rechtbanken is de prejudiciële procedure, die zal daarom nader worden onderzocht.

4.3.2 Voorlopige beslissingsprocedure

Het mechanisme van de prejudiciële beslissing zoals vastgelegd in artikel 267 VWEU voorziet in een procedure van de juridische dialoog tussen het Hof van Justitie en de nationale rechtbanken. Het is dus breed beschouwd als de hoeksteen van het gedecentraliseerde rechtssysteem van de Unie, omdat het de Het Hof moet de nationale rechtbanken bij de toepassing van het EU-recht via een gecentraliseerde procedure begeleiden 137 Het hoofddoel van de procedure is daarbij het garanderen van een correcte en correcte interpretatie. uniforme toepassing van het EU-recht in de hele Unie en het vergemakkelijken van de samenwerking tussen de

---

[133] Zaak 294/83 *Les Verts tegen Parlement* [1986] EU:C:1986:166, para. 25.
[134] Zie bijvoorbeeld zaak 22/70 *Commissie/ Raad (ERTA)* [1971] EU:C:1971:32, par. 40-41; zaak C-70/88 *Parlement tegen Raad* [1990] EU:C:1990:217, para. 23.
[135] Zaak C-73/14 *Raad van de Europese Unie/ Commissie* [2015] EU:C:2015:663, punt 61.
[136] Ibid. Zie ook R. Schütze (2018), *European Union Law,* pp. 212-213.
[137] Zie zaak 283/81, *CILFIT ,* [1982], EU:C:1982:335, punt. 7; en meer recentelijk zaak C-160/14 *Ferreira da Silva e.a.* [2015] EU:C:2015:265, para. 37; Zaak C-614/14 *Atanas e.a.* [2016] EU:C:2016:514, par. 15.

Machine Translated by Google

Hof en de nationale rechtbanken. 138 De praktische betekenis van de procedure is daarom immens, wat nog eens wordt geaccentueerd door het feit dat voorlopige uitspraken rekening houden met ongeveer 70 procent van de uitspraken van het Hof. 139

Op grond van artikel 267 VWEU is het Hof van Justitie bevoegd om voorlopige uitspraken te doen. uitspraken over de interpretatie van de Verdragen, evenals de interpretatie *en* geldigheid van andere handelingen van het Unierecht. Belangrijk is dat het Hof dus alleen uitspraak doet over de interpretatie en/of de geldigheid van het EU-recht in kwestie; de concrete toepassing van het recht op de feiten van de De zaak wordt in beginsel overgelaten aan de nationale rechter. Een verzoek om een prejudiciële beslissing kan worden ingediend. door een gerechtshof van een lidstaat gemaakt, wanneer het ‘noodzakelijk’ is om hen in staat te stellen om uitspraak te doen in een aanhangige zaak.140 De vraag naar het EU-recht moet daarbij relevant zijn en verbonden met de concrete zaak die voorligt, waardoor verwijzingen naar louter hypothetische vragen.141 In het bijzonder is de bevoegdheid van nationale rechtbanken om te verwijzen naar de Het Hof van Justitie wordt een *verplichting* als het betreffende gerechtshof het gerechtshof in laatste aanleg is, zoals bepaald in de derde alinea van artikel 267. Dat wil zeggen, indien een nationale rechtbank wiens beslissingen die niet vatbaar zijn voor verder beroep stuit op een vraag van EU-recht, een antwoord waarover een uitspraak moet worden gedaan, *moet* hij de vraag aan het Hof voorleggen.

De reikwijdte van deze verplichting is door het Hof van Justitie verder verduidelijkt in de het creëren van twee belangrijke uitzonderingen. Ten eerste heeft het Hof in *Da Costa* vastgesteld dat nationale rechtbanken van laatste aanleg kunnen afzien van het stellen van prejudiciële vragen als er sprake is van een materieel Eenzelfde vraag is door het Hof reeds in een eerdere uitspraak beantwoord.142 Dit is bekend als *acte éclairé* en is later uitgebreid tot de betekenis dat als het Hof reeds behandelde dezelfde 'rechtsvraag' de verplichting om een prejudiciële beslissing te vragen kan worden afgezien.143 In de tweede plaats heeft het Hof in *CILFIT* vastgesteld dat als de juiste De toepassing van het EU-recht is ‘zo vanzelfsprekend dat er geen ruimte is voor redelijke twijfel over de juistheid ervan’. de manier waarop de gestelde vraag moet worden opgelost', er is evenmin een verplichting

---

138 Advies 2/13 van het Hof van Justitie, *Toetreding van de Europese Unie tot het EVRM* [2014] EU:C:2014:2454, par. 176.

139 Zie Hof van Justitie van de Europese Unie, *Jaarverslag 2019 – Gerechtelijke activiteit,* februari 2020, blz. 165.

140 Op de term ‘gerechtshof’ wordt hieronder ingegaan, zie verder paragraaf 4.4.1.

141 Zie verder zaak C-76/15, *Vervloet e.a.* [2016] EU:C:2016:975, punt. 57; Zaak C-510/19 *AZ* [2020] EU:C:2020:953, punt. 26.

142 Gevoegde zaken 28-30/62 *Da Costa* [1963] EU:C:1963:6, p. 38.

143 Zaak 283/81 *CILFIT* [1982] EU:C:1982:335, para. 14.

Machine Translated by Google

om de vraag te verwijzen.144 Deze uitzondering staat bekend als *acte clair* en moet aan een aantal voorwaarden voldoen Er moeten strikte voorwaarden worden toegepast om te voorkomen dat de nationale rechtbanken er misbruik van maken.145

Met andere woorden: de verplichting voor nationale rechtbanken in laatste instantie om relevante vragen voor te leggen aan het Hof van Justitie kan in wezen alleen terzijde worden geschoven in gevallen waarin er weinig ruimte is om te beginnen met de interpretatie. Omgekeerd, in alle gevallen waarin er enige relevante twijfel *bestaat* met betrekking tot het onderhavige EU-recht zorgt het derde lid ervoor dat de interpretatie uiteindelijk op centraal niveau door het Hof van Justitie gedaan. In dit opzicht is het ontwerp van artikel 267 VWEU, en met name het derde lid, verstevigt en vergemakkelijkt de De rol van het Hof als ultieme tolk in alle kwesties die verband houden met het EU-recht. Het geeft ook aan de rol die de nationale rechtbanken spelen, die niettemin verantwoordelijk zijn voor de materiële Toepassing van de wet op het onderhavige geval.

Zoals uit het bovenstaande blijkt, bouwt de prejudiciële procedure voort op wederzijdse samenwerking tussen het Hof van Justitie en de nationale rechtbanken, die de verschillende De aan hen toegewezen rollen. Volgens het Hof is de procedure daardoor 'essentieel voor het behoud van het Gemeenschapskarakter van het door de Verdragen vastgestelde recht.146 Met andere woorden: de gehele werking van de interne markt zou ernstig worden belemmerd. zonder voorlopige uitspraken, omdat er geen garantie zou zijn dat het EU-recht dezelfde werking heeft effect in alle lidstaten. 147 Het mechanisme is daarom waarschijnlijk een van de meest belangrijke procedures waarmee het Hof zijn rol als hoofdtolk van de EU uitoefent wet, en het belang ervan kan moeilijk overschat worden.

4.4 Gedecentraliseerde toepassing: de rechtbanken van de lidstaten Staten

4.4.1 Wat wordt verstaan onder een 'gerecht' of 'tribunaal' volgens het EU-recht?

De term ‘gerechtshof’ wordt in artikel 267 VWEU gebruikt om aan te geven welke rechterlijke instantie Nationale organen hebben het recht om prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van

144 Ibid. par. 16.

145 Ibid., punten 17-20. Zie ook Hof van Justitie van de Europese Unie, *Toepassing van de CILFIT-jurisprudentie door nationale rechterlijke instanties waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor een rechtsmiddel,* Research note, mei 2019, punten 1-7.

146 Advies 1/09 van het Hof van Justitie, *Ontwerp-overeenkomst tot oprichting van een uniforme octrooirechtspraak Systeem* [2011] EU:C:2011:123, par. 83.

147 Voor een bredere bespreking, zie Lenaerts en anderen (2014), *supra* noot 70, pp. 48-51.

Machine Translated by Google

Rechtvaardigheid. De jurisprudentie van het Hof over de term is echter niet alleen relevant met betrekking tot Artikel 267, maar kan ook in het algemeen worden gebruikt om elk begrip van 'gerechtshof of tribunaal' te definiëren waarnaar in andere delen van het EU-recht wordt verwezen.148 Zoals gezegd is de jurisprudentie over artikel 267 daarom bijvoorbeeld ook relevant in het kader van artikel 47 van het Handvest.

De Verdragen geven geen definitie van het begrip 'gerechtshof', maar het Hof van De rechtvaardigheid heeft vastgesteld dat de term autonoom moet worden begrepen.149 Dit betekent dat de definitie wordt uitsluitend beheerst door het EU-recht, onafhankelijk van enig nationaal recht begrip van het concept. Het Hof houdt rekening met een aantal cumulatieve factoren. rekening mee bij het bepalen of een orgaan als een rechtbank of tribunaal kan worden beschouwd. samengevat in de zaak *Margarit Panicello* omvatten deze factoren:

> 'Of het orgaan bij wet is ingesteld, of het permanent is, of zijn rechtsmacht bindend is, of zijn procedure *inter partes is,* of het rechtsregels toepast en of het onafhankelijk is.'150

Deze aspecten maken deel uit van de vaste jurisprudentie van het Hof, hoewel sommige criteria zijn meer uitgewerkt dan andere. 151 Om een lichaam permanent te vestigen op grond van de wet moet het zijn rechterlijke functie uitoefenen op basis van een wetgevingshandeling en niet alleen op basis van op incidentele basis, waarbij bijvoorbeeld arbitrage-instanties normaal gesproken worden uitgesloten.152 Bovendien heeft het Hof geoordeeld dat de rechtsmacht van een orgaan als bindend moet worden beschouwd wanneer dit bij wet is voorzien en niet facultatief is. [153] Wat betreft de *inter* partes-vereiste, wat in wezen betekent dat de omvang van de procedure door de partijen wordt bepaald, Het Hof heeft geoordeeld dat dit geen absoluut criterium is. Het heeft bijvoorbeeld aanvaard dat lichamen met inquisitoire bevoegdheden kunnen nog steeds rechtbanken vormen, zelfs als dergelijke organen rechtspreken kwesties die niet door partijen zijn aangevoerd. 154 Het criterium dat rechtsregels moeten worden toegepast op vereist dat het orgaan juridisch bindende regels toepast, in tegenstelling tot beginselen van eerlijkheid.155

---

[148] Aalto en anderen (2014), *supra* noot 95, p. 1251.
[149] Zaak C-54/96 *Dorsch Consult* [1997] EU:C:1997:413, para. 23.
[150] Zaak C-503/15, *Margarit Panicello* [2017] EU:C:2017:126, punt. 27.
[151] Zie zaak C-53/03 *Syfait e.a.* [2005] EU:C:2005:333, punt 29 en de aangehaalde jurisprudentie.
[152] Zie Conclusie van AG Tesauro in zaak C-54/96 *Dorsch Consult* [1997] EU:C:1997:413, para. 28.
[153] Zaak C-246/05 *Armin Häupl* [2007] EU:C:2007:340, para. 19.
[154] Voegt zaken C-110/98-C-147/98 *Gabalfrisa* [2000] EU:C:2000:145, para. 37.
[155] Ibid. par. 38.

Machine Translated by Google

Het laatste criterium van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht is vaak doorslaggevend en, zoals eerder onderzocht, vereist dat het lichaam zowel externe als interne onafhankelijkheid geniet.[156] Door middel van Ter illustratie: het Hof oordeelde in *Wilson* dat een nationale instantie die belast is met de behandeling van bepaalde zaken die betrekking hadden op professionele advocaten voldeden niet aan de vereisten van interne onafhankelijkheid.[157] Het orgaan bestond uitsluitend uit andere advocaten en het Hof oordeelde daarom dat er sprake zou kunnen zijn van tegenstrijdige belangen tussen het orgaan zelf en de partijen die voor haar staan.[158] Het kan dus niet als een rechtbank of tribunaal worden beschouwd en zou ook niet de mogelijkheid hebben gehad om prejudiciële vragen te stellen.

Het is daarom belangrijk om te benadrukken dat het criterium van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht voldoet aan meerdere functies binnen de EU-rechtsorde. Ten eerste is het een essentieel onderdeel van de het recht van het individu op een doeltreffende voorziening in rechte, zoals vastgelegd in artikel 47 van het Handvest, en het opereert dus op het gebied van de grondrechten. Ten tweede is het ook een dwingend aspect bij het bepalen of een nationaal orgaan verzoeken om prejudiciële beslissingen kan indienen, waaruit blijkt dat het criterium ook een structurele functie vervult binnen de Unie rechtssysteem. Ten derde kan eraan herinnerd worden dat het criterium een belangrijk onderdeel van de regel is van de wet, wat betekent dat het verbonden is met een van de fundamentele waarden van de Unie. Kennelijk, De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht is daarom van cruciaal belang binnen het rechtskader van de EU.

4.4.2 Nationale rechtbanken als handhavers van het EU-recht

Zoals uit de bovenstaande punten blijkt, spelen de rechtbanken van de lidstaten een leidende rol. rol bij het waarborgen van de effectiviteit van het EU-recht op nationaal niveau. Zoals opgemerkt, is dit deels een resultaat van het gecombineerde effect van de beginselen van suprematie, direct effect en consistente interpretatie. Op grond van deze beginselen zijn de nationale rechtbanken *verplicht* om rechtstreeks het EU-recht toepassen wanneer dit rechtstreekse werking heeft, het nationale recht terzijde stellen in alle gevallen van conflict, en, voor zover mogelijk een uitleg geven aan de nationale bepalingen die in overeenstemming is met Unierecht. Samen beschouwd, impliceren de beginselen dat nationale rechtbanken ook begrepen worden als 'Europese rechtbanken', in die zin dat zij de rechterlijke macht uitoefenen en verantwoordelijk zijn voor de hoofdtoepassing van het EU-recht. Anders gezegd, de beginselen kunnen worden gezien als een

[156] Zie verder paragraaf 3.4.4.
[157] C-506/04 *Wilson* [2006] EU:C:2006:587, para. 58-62.
[158] Ibid. par. 57.

Machine Translated by Google

uitdrukking van hoe het Hof van Justitie de nationale rechtbanken heeft 'gerekruteerd' voor sleutelposities binnen het rechtssysteem van de Unie.[159]

Een ander centraal aspect van de rol van de nationale rechtbanken als handhavingsinstanties van het EU-recht is het feit dat vrijwel alle zaken die betrekking hebben op natuurlijke of rechtspersonen (dus de meeste zaken) kunnen alleen worden behandeld macht. 160 Dit volgt uit de heldere taakverdeling binnen de nationale rechterlijke vastgesteld door de Verdragen, waar de hoofdverantwoordelijkheid voor het beschermen van de belangen ligt van individuele partijen ligt bij de lidstaten. Zoals besproken, is de tweede alinea Artikel 19(1) VEU is een uitdrukking van deze verdeling, aangezien het de *plicht van de De lidstaten* moeten de rechtsbescherming van individuen waarborgen.161 Meer specifiek is het zo dat: vloeit ook voort uit de beperkte *locus standi* van individuele partijen voor het Hof van Justitie. Op grond van artikel 263(4) VWEU en een restrictieve jurisprudentie die door het Hof is ontwikkeld, Individuele partijen hebben uiterst beperkte mogelijkheden om rechtstreeks op EU-niveau te procederen.162 In plaats daarvan worden dergelijke partijen, zoals herhaaldelijk door het Hof is benadrukt, doorgaans geacht een vordering in te stellen. hun zaken voor de nationale rechtbanken, die op hun beurt om een prejudiciële beslissing kunnen vragen als Er staan vragen van EU-recht op het spel.163

Bijgevolg is de directe handhaving en bescherming van de verschillende rechten die aan ons worden toegekend De rechtsvordering van personen krachtens het EU-recht wordt in de eerste plaats uitgeoefend door de rechtbanken van de lidstaten, die onderstreept nogmaals hun rol als 'Europese rechtbanken'. Het Hof van Justitie daarentegen biedt meestal *indirecte* rechtsbescherming aan individuen door te reageren op verzoeken om prejudiciële beslissingen die door die rechtbanken zijn ingediend. Het is daarom van groot belang dat de nationale rechtbanken Verwijs in alle relevante gevallen naar dergelijke verzoeken, aangezien dit voor de meeste individuen de enige manier is om hun zaken worden behandeld door het Hof van Justitie. De prejudiciële procedure is daarom belangrijk niet alleen om een uniforme toepassing van het EU-recht te garanderen, maar ook zodat individuen de mogelijkheid om, zij het indirect, toegang te krijgen tot het Hof van Justitie.

---

[159] S. Prechal (2006), 'Nationale rechtbanken in de gerechtelijke structuren van de EU' in: *Jaarboek van Europese Wet,* deel 25:1, blz. 429-430.

[160] Zie C. Lacchi (2016), 'Multilevel Judicial Protection in de EU en voorlopige referenties' in: *Common Market Law Review,* vol. 53, pp. 687-688.

[161] Zie verder Advies 1/09 van het Hof van Justitie, *Ontwerp-overeenkomst tot oprichting van een uniform systeem voor octrooirechtspraak* [2011] EU:C:2011:123, punt 66. 162 Zie bijvoorbeeld zaak 25/62 *Plaumann* [1963] EU:C:1963:17, blz. 107; en meer recent zaak C-583/11 P *Inuit Tapiriit Kanatami* [2013] EU:C:2013:625, punten 71-72; gevoegde zaken C-408/15 P en C-409/15 P *Ackermann e.a.* [2016] EU:C:2016893; punten 49-52.

[163] Zaak C-50/00 P *UPA/ Raad* [2002] EU:C:2002:462, para. 40; Zaak C-274/12 P *Telefónica* [2013] EU:C:2013:852, par. 59.

Machine Translated by Google

In meer algemene termen is de hierboven beschreven gedecentraliseerde toepassing van het EU-recht een weerspiegeling van het subsidiariteitsbeginsel, vastgelegd in artikel 5 VEU. Zoals vermeld in de In de preambule van het VEU is een van de centrale aspecten van het beginsel dat besluiten moeten worden genomen ‘zo dicht mogelijk bij de burgers’ worden gebracht. Door de nationale overheid meer macht en plichten te geven, de rechterlijke macht van de Unie in de meeste gevallen de praktische handhavers van het EU-recht zijn architectuur maakt het mogelijk dat de meeste oordelen op een niveau worden genomen dat dichter bij de werkelijkheid ligt. partijen in de zaak. Bovendien is er ook een praktische dimensie, namelijk dat het mogelijk maakt de EU om gebruik te maken van de bestaande gerechtelijke structuren in de lidstaten.

4.4.3 Nationale procedurele autonomie

Zoals eerder vermeld, staat het de lidstaten in het algemeen vrij om hun eigen procedurele regels toe te passen. regels en rechtsmiddelen in procedures betreffende het EU-recht voor nationale rechtbanken, tenzij de De Unie heeft anders geregeld. Dit volgt uit het beginsel van nationale procedurele autonomie, zoals verwoord in *Rewe.* In het algemeen weerspiegelt het principe het feit dat hoe meer precieze middelen waarmee rechten kunnen worden gehandhaafd, d.w.z. het ontwerpen van procedurele regels, zijn vaak ingebed in nationale overtuigingen over eerlijkheid en rechtvaardigheid.164 In dit opzicht procedurele autonomie kan worden gezien als een uitdrukking van artikel 4(2) VEU, waarin staat dat De Unie moet de nationale identiteit van de lidstaten respecteren.

Niettemin is de nationale procedurele autonomie nooit volledig absoluut geweest. besproken, is het onderhevig aan verschillende beperkingen, met name door de principes van doeltreffendheid, gelijkwaardigheid en effectieve rechtsbescherming. Bovendien is het beginsel van De nationale procedurele autonomie is ook in de loop van de jaren aanzienlijk *beperkter* geworden. jaren.165 Zo heeft de wetgever van de Unie meer secundaire wetgeving aangenomen die procedurele normen voor de lidstaten, waardoor de procedurele mogelijkheden beperkt zijn autonomie op verschillende gebieden.166 Daarnaast hebben de grondrechten ook een belangrijke rol gekregen een belangrijke rol bij het stellen van normen aan het ontwerp van procedurele regels. Kortom, het is Het is daarom belangrijk om te benadrukken dat de nationale procedurele autonomie in de praktijk een beperkt beginsel, dat, zo lijkt het, in de loop van de tijd aan terrein heeft verloren.

---

[164] A. Arnull (2018), 'Rechtsmiddelen voor nationale rechtbanken' in: *Oxford Principles of European Union Wet,* R. Schütze & T. Tridimas (red.), p. 1013.

[165] Prechal (2015), *supra* noot 66, p. 65.

[166] Voor een overzicht, zie R. Widdershoven (2019), 'National Procedural Autonomy and General EU Law Limits' in: *Review of European Administrative Law,* Vol. 12, pp. 5-6.

Machine Translated by Google

4.5 Analyse: Centrale kenmerken van de rechterlijke macht van de Unie

In dit hoofdstuk zijn een aantal centrale kenmerken van het rechtssysteem van de EU geïllustreerd. architectuur, die in wezen voortbouwt op gecentraliseerde interpretatie en gedecentraliseerde toepassing van het Unierecht. Om te beginnen is een van de meest opvallende aspecten van het systeem ontwikkeling is het feit dat het Hof van Justitie de nationale rechtbanken al vroeg de bevoegdheid heeft gegeven om de belangrijkste handhavers van het EU-recht op nationaal niveau te zijn. Dit blijkt uit het ontwerp van de beginselen van suprematie, directe werking en consistente interpretatie, en wordt weerspiegeld in het feit dat de Verdragen de lidstaten duidelijk de primaire bevoegdheid hebben gegeven verantwoordelijkheid voor het beschermen van de belangen van individuen. De bijdrage van nationale De benoeming van rechterlijke instanties tot 'Europese rechterlijke instanties' is daarom onmisbaar voor de werking van het EU-recht.

Bovendien is een belangrijk kenmerk van de gerechtelijke architectuur van de Unie de centrale functie van het Hof van Justitie, wiens ruime mandaat om het EU-recht te interpreteren het in staat heeft gesteld een een cruciale rol in de vormgeving van de rechtsorde van de Unie. Met name de relatie van het Hof met de nationale rechtbanken worden in wezen gedefinieerd door het mechanisme van de prejudiciële beslissing en het systeem van de door haar ingestelde justitiële samenwerking. Door de nationale rechtbanken de mogelijkheid bieden om zich tot het Hof van Justitie te wenden, versterkt het mechanisme zowel de De rol van de rechtbank als centrale tolk en vervult andere cruciale functies, zoals het verzekeren van een uniforme toepassing van het EU-recht. In dit verband is het essentieel om te benadrukken dat de Het systeem van voorlopige uitspraken is op zijn beurt afhankelijk van het bestaan van een goed functionerende nationale rechtbanken, wat *onder meer* de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht volgens het EU-recht vereist.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de juridische architectuur van de Unie fundamenteel is gecentreerd rond de samenwerking tussen het Hof van Justitie en de nationale rechtbanken. Daarom, Zoals Tridimas opmerkt, is 'geen enkele andere institutionele relatie in het EU-recht zo belangrijk als die tussen het [Hof van Justitie] en de nationale rechtbanken.167 Bovendien kan worden geconcludeerd dat dat het rechtssysteem van de Unie met zich meebrengt dat de doeltreffendheid van het EU-recht in de praktijk afhangt van: bijna volledig afhankelijk van de nationale rechtbanken en procedures. In het licht hiervan Het is niet verrassend dat het Unierecht steeds vaker gemeenschappelijke normen oplegt aan nationale procedureregels, aangezien het rechtssysteem van de EU in wezen afhankelijk is van de kwaliteit van de binnenlandse procedures en rechtspraak.

---

[167] Tridimas (2018), *supra* noot 54, p. 584.

Machine Translated by Google

5 Recente toepassing van artikel 19(1) VEU

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de recente ontwikkeling in de jurisprudentie met betrekking tot de tweede alinea van Artikel 19(1) en de rechtsstaat zullen worden gepresenteerd en geanalyseerd. De analyse zal worden uitgevoerd op basis van geval tot geval en met inbegrip van relevante aspecten van de meningen van de advocaat Generaals en de arresten van het Hof van Justitie. Het onderzoek zal zich met name richten op uitsluitend op aspecten die relevant zijn in relatie tot de onderzoeksvragen. De gecombineerde In hoofdstuk 6 worden de conclusies gepresenteerd die uit de casussen kunnen worden getrokken.

5.2 Portugese rechters

5.2.1 Achtergrond

De oorsprong van de zaak van de *Portugese rechters* was een wet in Portugal die de de beloning van een reeks ambtsdragers werkzaam in het openbaar bestuur, inclusief rechters bij de Portugese Rekenkamer.168 De salarisverlaging werd aangenomen in het kader van de bezuinigingsmaatregelen van de EU, die in essentie van Portugal verlangden dat zijn buitensporige begrotingstekort terug te dringen. De Portugese rechtersvakbond de rechtmatigheid van de wetgeving betwist, omdat deze volgens hem inbreuk maakte op het beginsel van rechterlijke rechtvaardigheid. onafhankelijkheid verankerd in de tweede alinea van artikel 19(1) VEU en artikel 47 van het Handvest. De Portugese rechtbank heeft een verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof gericht van Justitie, met de vraag of het beginsel van de rechterlijke onafhankelijkheid dat in die bepalingen en de jurisprudentie van het Hof, sloten de salarisverlaging uit, aangezien Het werd geïmplementeerd om te voldoen aan de EU-vereisten.169

5.2.2 Advies van de advocaat-generaal

De advocaat-generaal merkte in de eerste plaats op dat de reikwijdte van de tweede lid 1 van artikel 19(1) VEU en artikel 47 van het Handvest zijn verschillend.170 Om te bepalen of de tweede subparagraaf van toepassing is op nationale rechters, moet men:

---

168 Zaak C-64/16 *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* [2018] EU:C:2018:117.
169 Ibid. paras. 11-18.
170 Advies van AG Saugmangaard Øe in zaak C-64/16 *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* [2018] EU:C:2018:117, par. 36.

Machine Translated by Google

beoordelen of de rechters hun rechterlijke activiteit waarschijnlijk zullen uitoefenen op gebieden die onder het toepassingsgebied vallen EU-recht, en daarom optreden als Europese rechters.'171 Volgens de advocaat-generaal, dit was het geval met betrekking tot de Portugese rechters. De reikwijdte van artikel 47 van het Handvest, wordt daarentegen bepaald op basis van de vraag of de maatregel in kwestie wordt geïmplementeerd specifieke EU-bepalingen, in overeenstemming met artikel 51(1) van het Handvest. De advocaat-generaal vond hiervoor steun in een besluit van de Raad en oordeelde aldus dat zowel artikel 19(1) als Artikel 47 was op dit geval van toepassing.[172]

Wat de inhoud van artikel 19(1) betreft, oordeelde de advocaat-generaal dat het concept Het daarin vervatte beginsel van effectieve gerechtelijke bescherming omvat *niet* het beginsel van gerechtelijke onafhankelijkheid en benadrukte dat de twee niet met elkaar verward mogen worden.173 Deze conclusie was gebaseerd op het argument dat artikel 19(1) 'niet rechtstreeks gericht is op de nationale rechters, maar is bedoeld om ervoor te zorgen dat er in de lidstaten mogelijkheden voor rechtsmiddelen bestaan.'174 Volgens de advocaat-generaal verplicht artikel 19(1) de lidstaten dus om voldoende procedurele regels en mechanismen om geschillen op het gebied van het EU-recht te beslechten, maar het gaat niet over met de onafhankelijkheid van de rechters.175 Integendeel, artikel 47 van het Handvest omvat expliciet de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de advocaat-generaal heeft daarom geoordeeld dat de beoordeling moet op die bepaling gebaseerd zijn. Hij concludeerde vervolgens dat de salarisverlaging was niet in strijd met het EU-recht of de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.[176]

5.2.3 Oordeel van het Hof

Het Hof van Justitie heeft de door de Portugese rechter gestelde vraag zodanig herformuleerd dat deze uitsluitend betrekking heeft op de tweede alinea van artikel 19(1) VEU, waardoor de vraag of Was artikel 47 van het Handvest van toepassing of niet? In zijn eerste redenering oordeelde het Hof: erop gewezen dat de materiële reikwijdte van artikel 19(1) betrekking heeft op 'terreinen die onder het Unierecht vallen'. 'recht', ongeacht of de lidstaten het EU-recht binnen de EU ten uitvoer leggen. betekenis van artikel 51(1) van het Handvest.177 Met andere woorden, het Hof benadrukte dat de Het toepassingsgebied van de twee bepalingen is verschillend. Vervolgens herinnerde het Hof eraan dat

[171] Ibid. par. 41.
[172] Ibid. paras. 43 en 52.
[173] Ibid. paras. 62-64 en 67.
[174] Ibid. par. 61.
[175] Ibid. paras. 61-67.
[176] Ibid. par. 78-81.
[177] Zaak C-64/16 *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* [2018] EU:C:2018:117, punt. 29.

Machine Translated by Google

de Unie is gebaseerd op de rechtsstaat, zoals vastgelegd in artikel 2 VEU, en merkte op dat het wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten is afhankelijk van die waarde. Het Hof later gehouden:

> 'Artikel 19 VEU, dat concreet uitdrukking geeft aan de waarde van de rechtsstaat zoals vastgelegd in artikel 2 VEU, legt de verantwoordelijkheid voor het waarborgen van het rechterlijk toezicht in de rechtsorde van de EU niet alleen op aan het Hof van Justitie, maar ook aan de nationale rechterlijke instanties'178

Het Hof benadrukte vervolgens dat artikel 4(3) VEU en artikel 19(1) VEU vereisen De lidstaten moeten zorgen voor een doeltreffende rechtsbescherming op de gebieden die onder het EU-recht vallen, door: het vaststellen van procedures en rechtsmiddelen die een effectief gerechtelijk toezicht garanderen.179 Na eraan herinnerend dat effectieve rechtsbescherming een algemeen constitutioneel beginsel van het EU-recht is, Het Hof herhaalde dat rechterlijke toetsing de 'essentie van de rechtsstaat' is, zoals eerder vermeld in de zaak *Rosneft.* 180 Het Hof vervolgde:

> ‘Daaruit volgt dat elke lidstaat ervoor moet zorgen dat de instanties die als “rechterlijke instanties” in de zin van het EU-recht onder zijn rechtsstelsel vallen op de gebieden die onder dat recht vallen, voldoen aan de vereisten van daadwerkelijke rechterlijke bescherming.’ 181

Vervolgens merkte het Hof op dat de vraag of het Portugese Hof van Of accountants volgens het EU-recht als 'rechterlijke instantie' worden beschouwd, moet door de verwijzende rechter worden beoordeeld. Nadat echter benadrukt was dat de Rekenkamer *wellicht* uitspraak moet doen over vragen Met betrekking tot de toepassing en de interpretatie van het EU-recht heeft het Hof verklaard:

> 'Bijgevolg, voor zover de [Portugese Rekenkamer] *kan oordelen* […] *met betrekking tot vragen betreffende de toepassing of de uitlegging van het EU-recht,* die de verwijzende rechter dient na te gaan, *moet* de betrokken lidstaat ervoor zorgen dat die rechter voldoet aan het vereiste dat essentieel is voor een daadwerkelijke rechterlijke bescherming, overeenkomstig artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU.’182

Dat wil zeggen, als de verwijzende rechter bevestigt dat de Rekenkamer *mogelijk* uitspraak moet doen over zaken die het EU-recht betreffen, moet het voldoen aan de eisen van een effectieve rechterlijke macht bescherming. Wat deze vereisten betreft, oordeelde het Hof dat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht

---

[178] Ibid. par. 32.
[179] Ibid. paragraaf 34.
[180] Ibid. punt 36. Zie zaak C-72/15 *Rosneft* [2017] EU:C:2017:236.
[181] Ibid. par. 37.
[182] Ibid. par. 40 (nadruk toegevoegd).

Machine Translated by Google

essentieel voor een effectieve rechtsbescherming, en voegt daaraan toe dat dit 'bevestigd' wordt door artikel 47 van het Handvest.183 Het Hof benadrukte verder dat een dergelijke onafhankelijkheid cruciaal is voor de de goede werking van het mechanisme voor prejudiciële beslissingen in artikel 267 VWEU en dat het dat op het niveau van de lidstaten noodzakelijk is.

Het Hof paste vervolgens artikel 19(1) VEU toe, waarin het beginsel van de rechterlijke macht is opgenomen. onafhankelijkheid, ten opzichte van de feiten van de zaak. Concluderend oordeelde het Hof dat de salarisverlaging de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in artikel 19(1) niet schenden, aangezien de maatregelen tijdelijk waren, van een van algemene aard en werden aangenomen om te voldoen aan de verplichte EU-vereisten. [184]

5.2.4 Analyse van de zaak

In *het Portugese Rechters-arrest* begon het Hof van Justitie met het herformuleren van de zaak, zodat deze uitsluitend betrekking had op de tweede alinea van artikel 19, lid 1, VEU. Het Hof heeft daarom niet onderzocht of de Het Handvest was van toepassing, maar benadrukte in plaats daarvan dat de materiële reikwijdte van artikel 19(1) verschillend. De bepaling is van toepassing op ‘gebieden die onder het EU-recht vallen’, waarvan het Hof oordeelde dat ze onder het EU-recht vallen. onderscheiden van de vraag of de lidstaat ‘het recht van de Unie ten uitvoer legt’ overeenkomstig artikel 51(1) van het Handvest. In dit verband is het de moeite waard de eerdere uitspraak van het Hof in de zaak *Åkerberg Fransson te herhalen,* waarin het oordeelde dat de reikwijdte van het Handvest de reikwijdte van de EU volgt. recht; situaties die onder het EU-recht vallen, vallen ook onder het Handvest. 185 In *Portugese rechters* het Hof lijkt te impliceren dat er in feite een sfeer tussen bestaat, met name situaties die behoren tot de 'gebieden die onder het EU-recht vallen' maar niet door het EU-recht worden omvat. onder de noemer ‘uitvoering van het recht van de Unie’.

Daarmee lijkt het Hof aan te geven dat het niet *hoefde* te beoordelen of de Portugese Bezuinigingsmaatregelen hebben het Handvest van toepassing gemaakt, aangezien artikel 19(1) een ruimere reikwijdte heeft. reikwijdte en was hoe dan ook van toepassing. Volgens het Hof was het enkele feit dat de De Portugese Rekenkamer zou *potentieel* uitspraak kunnen doen over zaken die het Unierecht betreffen. voldoende om het onder de 'gebieden die onder het EU-recht vallen' te brengen, waardoor de tweede alinea van artikel 19(1) van toepassing. Meer in het algemeen impliceert dit dat elke nationale rechtbank die zou kunnen, theoretisch gezien is het automatisch een zaak om uitspraak te doen over de toepassing of interpretatie van het EU-recht

---

183 Ibid. par. 41.
184 Ibid. paras. 46-52.
185 Zie verder paragraaf 3.4.1.

Machine Translated by Google

onderworpen aan artikel 19(1). Dit creëert uiteraard een ruime reikwijdte van toepassing, aangezien in de praktijk Vrijwel elke nationale rechtbank kan worden opgeroepen om uitspraak te doen over zaken die het EU-recht betreffen.[186]

Wat de inhoud van artikel 19(1) betreft, heeft het Hof met name geoordeeld dat de bepaling concrete uitdrukking van de rechtsstaat in artikel 2 VEU door de sleutelfunctie van rechterlijke toetsing aan de nationale rechtbanken. Het Hof concludeerde daaruit dat artikel 19(1) bevat een inhoudelijke *verplichting* voor de lidstaten om ervoor te zorgen dat de rechtbanken zich aan de de vereisten voor een doeltreffende rechtsbescherming, met inbegrip van het beginsel van rechtsbescherming onafhankelijkheid. Deze laatste conclusie staat in schril contrast met de advocaat-generaal, die betoogde dat de twee concepten volledig gescheiden zijn en dat artikel 19(1) niet kan worden geïnterpreteerd als omvattende de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Het is ook opmerkelijk dat het Hof artikel 10 van de Grondwet gebruikte. 47 van het Handvest als interpretatief instrument om haar conclusie in dit opzicht te bevestigen, ondanks het feit dat de toepasselijkheid van het Handvest nooit is beoordeeld. Dit is opmerkelijk, aangezien de Daarmee omzeilt het Hof indirect de drempel die artikel 51(1) van het Handvest creëert.

Niettemin heeft het Hof verduidelijkt dat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht een essentieel onderdeel is van de het concept van effectieve rechtsbescherming en volgt daarom als een vereiste uit de tweede alinea van artikel 19(1). Kortom, de door het Hof ontwikkelde interpretatie in *Portugese rechters* houdt dus in dat alle nationale rechtbanken die mogelijk worden opgeroepen om het EU-recht te interpreteren en toe te passen, moet de rechterlijke onafhankelijkheid van de lidstaten worden gewaarborgd. De staat is verplicht te garanderen op grond van artikel 19(1). Zoals opgemerkt, zal het moeilijk zijn een dergelijke garantie te vinden. nationale rechtbank die in potentie nooit kan worden opgeroepen om uitspraak te doen over zaken die betrekking hebben op EU-recht. In de praktijk betekent dit dat *Portugese rechters* vrijwel *alle* nationale rechtbanken vallen onder de 'gebieden die onder het EU-recht vallen' volgens artikel 19(1), wat bijgevolg betekent dat zij volgens de uitleg van het Hof recht moeten hebben op onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.

[186] Zie verder paragraaf 4.4.2.

Machine Translated by Google

5.3 Commissie tegen Polen *(Onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof)*

5.3.1 Achtergrond

In 2018 heeft de Commissie een inbreukprocedure tegen Polen ingeleid op grond van Artikel 258 VWEU, waarin wordt gesteld dat de staat zijn verplichtingen uit de de gecombineerde bepalingen van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU en artikel 47 van het Handvest.187 De Commissie voerde twee gronden aan. Ten eerste dat een nieuwe wet het verlagen van de pensioenleeftijd van rechters bij het Hooggerechtshof, waardoor men in feite gedwongen werd derde in pensionering, het principe van de onafzetbaarheid van rechters geschonden. Ten tweede, dat dezelfde wet ook het beginsel van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht schendt door de Poolse president heeft de bevoegdheid om het mandaat van de rechters te verlengen na de nieuw vastgestelde termijn pensioengerechtigde leeftijd. Het Hof van Justitie had eerder voorlopige maatregelen gelast in de zaak en als gevolg daarvan had Polen de betwiste wet al ingetrokken toen de procedures.188

5.3.2 Advies van de advocaat-generaal

De advocaat-generaal verwierp in de eerste plaats het argument van Polen dat de zaak niet-ontvankelijk was aangezien de wet al was ingetrokken, werd benadrukt dat dit de noodzaak niet wegnam dat het Hof uitspraak doet over deze kwestie.189 Wat de reikwijdte van het tweede lid betreft, artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest, de advocaat-generaal oordeelde dat de twee bepalingen afzonderlijk en niet in combinatie beoordeeld moesten worden. 190 Hij verwees naar *Portugese rechters* en interpreteerde dat het Hof zijn feitelijke oordeel had gebaseerd op artikel 19(1) VEU, als een autonome bepaling, en gebruikte artikel 47 enkel om dit te bevestigen de bevindingen.191 Volgens de advocaat-generaal is een gecombineerde toepassing van de twee bepalingen, zonder een beoordeling op grond van artikel 51(1) van het Handvest, konden daarom niet uit de zaak kan worden afgeleid. Hij voegde er vervolgens met name aan toe, en benadrukte, dat elke tegenstrijdige bevinding zou de beperkingen van het Handvest verkleinen.192

---

187 Zaak C-619/18 *Commissie tegen Polen (Onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof)* [2019] EU:C:2019:325 (hierna: *Commissie/ Polen).*

188 Ibid. paras. 15-26.

189 Conclusie van AG Tanchev in zaak C-619/18, *Commissie tegen Polen* [2019] EU:C:2019:325, para. 47.

190 Ibid. par. 54.

191 Ibid. paras. 55-56.

192 Ibid. par. 57.

Machine Translated by Google

Bij de afzonderlijke toepassing van de twee bepalingen concludeerde de advocaat-generaal vervolgens: dat artikel 47 niet van toepassing was, omdat de Poolse wet in kwestie dit artikel niet implementeerde EU-recht in de zin van artikel 51(1) van het Handvest. 193 In plaats daarvan oordeelde hij dat de De tweede alinea van artikel 19, lid 1, VEU was van toepassing op de zaak. Dit was gebaseerd op de het feit dat het Poolse Hooggerechtshof kennelijk zou kunnen worden opgeroepen om uitspraak te doen over de interpretatie en toepassing van het EU-recht, waardoor het onder de 'onder het EU-recht vallende gebieden' valt. 194

Wat betreft de verlaging van de pensioenleeftijd, herinnerde de advocaat-generaal eraan dat rechters Bescherming tegen ontslag uit het ambt is een essentieel onderdeel van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en is aldus beschermd door artikel 19(1).195 Hij benadrukte verder dat de maatregel in De vraag was anders dan die welke in *de Portugese Rechters aan de orde waren,* aangezien de verlaging van de De pensioenleeftijd was specifiek gericht op de rechterlijke macht, was niet tijdelijk en had een aanzienlijke impact op de samenstelling van het Hooggerechtshof.196 Bovendien heeft de De advocaat-generaal oordeelde dat de bevoegdheid van de Poolse president om de bevoegdheid van de rechters te verlengen, mandaat bracht de externe onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof in gevaar, doordat het aansprakelijk werd gesteld voor druk van de president.197 De advocaat-generaal concludeerde daarom dat beide maatregelen die in strijd zijn met de tweede alinea van artikel 19(1) VEU.

5.3.3 Oordeel van het Hof

Het Hof van Justitie begon met eraan te herinneren dat de EU krachtens artikel 49 VEU bestaat uit van staten die zich vrijwillig hebben gecommitteerd aan een reeks gedeelde waarden, vastgelegd in artikel 2 VEU. 198 Het Hof benadrukte dat deze waarden de rechtsstaat omvatten en vormen de basis voor het wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten. Vervolgens heeft het Hof benadrukte dat het rechtssysteem van de Unie bedoeld is om consistentie en uniformiteit in de interpretatie van het EU-recht en dat de prejudiciële procedure in Artikel 267 VWEU vormt de hoeksteen van dit stelsel. [199]

Vervolgens herhaalde het Hof zijn eerdere conclusies van *Portugese rechters* met betrekking tot de tweede alinea van artikel 19, lid 1, VEU. Het benadrukte dat de bepaling

---

[193] Ibid. par. 67.
[194] Ibid. par. 63.
[195] Ibid. paras. 70-71.
[196] Ibid. paras. 74-75.
[197] Ibid. par. 89.
[198] Zaak C-619/18 *Commissie/ Polen* [2019] EU:C:2019:325, punten 31, 42.
[199] Ibid. paras. 43-45.

Machine Translated by Google

concrete uitdrukking aan de rechtsstaat en vertrouwt de lidstaten de verantwoordelijkheid toe verantwoordelijkheid voor het waarborgen van een effectieve rechtsbescherming van individuen.[200] Het Hof heeft toen herinnerde eraan dat de materiële reikwijdte van artikel 19(1) betrekking heeft op 'gebieden die onder het EU-recht vallen', ongeacht of het Handvest van toepassing is, en vervolg:

> 'In tegenstelling tot wat de Republiek Polen en Hongarije in dit verband hebben aangevoerd, heeft het feit dat de in de zaak *[Portugese rechters]* aan de orde zijnde nationale maatregelen tot verlaging van de salarissen zijn genomen op grond van vereisten die verband houden met het wegwerken van het buitensporige begrotingstekort van de lidstaat […] *geen enkele rol gespeeld* bij de uitlegging die het Hof tot de slotsom heeft gebracht dat artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU in de onderhavige zaak van toepassing was.'[201]

Het Hof verduidelijkte daarmee dat de toepassing van artikel 19(1) in *Portugese rechters* niets te maken met het feit dat de bezuinigingsmaatregelen in dat geval verband hielden met EU vereisten. Het was veeleer uitsluitend gebaseerd op de beoordeling die de betreffende rechtbank zou potentieel kunnen worden opgeroepen om uitspraak te doen over zaken betreffende het EU-recht. Bovendien zou de Het Hof verwierp ook een tweede argument dat door Polen naar voren was gebracht, namelijk dat de De organisatie van de rechtspraak in de lidstaten valt onder de bevoegdheid van de lidstaten. Staten en niet de Unie. Het Hof was het er in principe mee eens dat dergelijke vragen binnen de bevoegdheid van de Unie vielen. de bevoegdheden van de lidstaten, maar:

> '[H]et blijft een feit dat de lidstaten bij de uitoefening van die bevoegdheid hun verplichtingen moeten nakomen die voortvloeien uit het EU-recht […] en met name uit artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU.'[202]

Vervolgens heeft het Hof toegevoegd dat uit het voorgaande volgt dat artikel 19(1) VEU vereist dat de lidstaten zorgen voor een doeltreffende rechtsbescherming, 'in de zin van met name artikel 47 van het Handvest.[203] Het Hof merkte vervolgens op dat, aangezien de Poolse Het Hooggerechtshof kan worden opgeroepen om uitspraak te doen over vragen betreffende het EU-recht, maar het moet voldoen aan de volgende voorwaarden: de vereisten voor effectieve rechtsbescherming overeenkomstig artikel 19(1), met inbegrip van onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.

Bij de beoordeling van de verlaging van de pensioenleeftijd begon het Hof met het bevestigen van zijn standpunt eerdere jurisprudentie over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in relatie tot artikel 19(1). Het Hof oordeelde aldus dat

[200] Ibid. paras. 47-49.
[201] Ibid. par. 51 (nadruk toegevoegd).
[202] Ibid. par. 52.
[203] Ibid. par. 54.

Machine Translated by Google

de bepaling omvat zowel externe als interne onafhankelijkheid, waarbij wordt benadrukt dat de Het beginsel van onverwijderbaarheid is een essentieel onderdeel van het eerste aspect.[204] Het Hof oordeelde toen merkte op dat uitzonderingen op dat beginsel alleen zijn toegestaan als ze gebaseerd zijn op legitieme redenen. grond, evenredig zijn en geen redelijke twijfel doen ontstaan over de waterdichtheid en neutraliteit van de rechtbank.[205] Volgens het Hof voldeed de Poolse wet niet aan deze criteria. In het bijzonder heeft het Hof de werkelijke doelstellingen van de wet in twijfel getrokken, aangezien deze gericht was op een specifiek groep rechters, dwong een derde van hen tot onmiddellijk pensioen en werd vergezeld door de discretionaire bevoegdheid van de president om mandaten naar eigen goeddunken te verlengen. [206] Alles in aanmerking genomen, is het Hof van oordeel kwam tot de conclusie dat de wet niet gerechtvaardigd werd door een legitiem doel.

Wat de discretionaire bevoegdheid van de president betreft, heeft het Hof geoordeeld dat dergelijke mechanismen moeten worden vergezeld van inhoudelijke voorwaarden en gedetailleerde procedureregels om ervoor te zorgen van de rechtbank vastgesteld. [207] In dit verband heeft het Hof snel de externe onafhankelijkheid dat de Poolse wet geen objectief of verifieerbaar criterium bevatte voor de uitoefening van de functie van de president. mogelijkheid om beslissingen te nemen.[208] Bovendien konden die beslissingen niet wettelijk worden aangevochten. Het Hof oordeelde daarom dat de wet niet voldoende waarborgen bevatte om de externe onafhankelijkheid van de Poolse rechtbanken te waarborgen. Concluderend verklaart het Hof: oordeelde dat Polen zijn verplichtingen uit de tweede alinea van de richtlijn niet was nagekomen. Artikel 19(1) VEU op beide door de Commissie aangevoerde gronden. [209]

5.3.4 Analyse van de zaak

In *Commissie tegen Polen* bevestigt en ontwikkelt het Hof zijn precedent over de tweede alinea van artikel 19(1) VEU, eerder vastgesteld in *Portugese rechters.* In het bijzonder, Het Hof heeft de brede reikwijdte van de bepaling verstevigd door te verduidelijken dat de enige relevante Het aspect dat in aanmerking moet worden genomen met betrekking tot de toepasselijkheid ervan, is of de nationale rechtbank of het tribunaal De betrokken rechter *kan* uitspraak doen over kwesties betreffende het EU-recht. Het Hof zou daarom gemakkelijk tot de conclusie komen dat het Poolse Hooggerechtshof onderworpen was aan artikel 19(1) en dat Polen was dus verplicht de vereisten voor een effectieve rechtsbescherming te waarborgen, inclusief de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Het is ook interessant om op te merken dat het Hof uitdrukkelijk

---

[204] Ibid. paras. 72-75.
[205] Ibid. par. 76-77.
[206] Ibid. paras. 82-86, 90-91
[207] Ibid. paras. 111-112.
[208] Ibid. par. 114.
[209] Ibid. paras. 123-124.

Machine Translated by Google

verwierp het argument dat de organisatie van de nationale rechtssystemen een puur interne aangelegenheid voor de lidstaten. Het Hof lijkt daarmee te benadrukken dat Artikel 19(1) fungeert als een grens aan de nationale procedurele autonomie van de lidstaten.

Bovendien week het Hof af van de benadering van de advocaat-generaal wat betreft de noodzaak van een aparte beoordeling van de toepasselijkheid van artikel 19(1) VEU en artikel 47 van het Handvest. Net als bij *de Portugese rechters* heeft het Hof zich niet uitgesproken over de vraag of het Handvest was van toepassing op grond van artikel 51(1), maar stelde eenvoudigweg dat artikel 19(1) een andere en ruimere reikwijdte. Het Hof baseerde zijn oordeel vervolgens uitsluitend op artikel 19(1), terwijl opnieuw artikel 47 als interpretatie-instrument gebruikend. Het Hof lijkt echter een stap verder te gaan. verder in *Commissie tegen Polen* door in brede zin te concluderen dat de gerechtelijke bescherming in artikel Artikel 19(1) moet worden begrepen 'in de zin van met name artikel 47'. Dit suggereert dat alle eerdere jurisprudentie over artikel 47 relevant kan zijn bij de toepassing van Artikel 19(1), niet alleen met betrekking tot de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Met name dergelijk indirect gebruik van artikel 47 lijkt in strijd te zijn met de waarschuwing van de advocaat-generaal dat de grenzen van de Het handvest zou kunnen worden ingekort.

Een ander belangrijk kenmerk van *de zaak Commissie tegen Polen* is dat de zaak bevestigt dat de Het tweede lid van artikel 19(1) kan als autonome basis worden gebruikt in een Inbreukprocedure tegen een lidstaat. In dit verband kan worden herinnerd aan de inbreukprocedure uit 2012. zaak *Commissie tegen Hongarije,* die betrekking had op een zeer vergelijkbare wetgeving in Hongarije dat de rechterlijke macht aanpakte door de pensioenleeftijd te verlagen.[210] De Commissie, heeft haar inbreukprocedure in deze zaak echter enkel gebaseerd op een richtlijn, die illustreert dat er onzekerheid bestond over de vraag of een bepaling van het Verdrag of een andere primaire bepaling De wet was van toepassing op de situatie. Via *de zaak Commissie tegen Polen* is dit opgelost. en het is duidelijk dat artikel 19(1) een afdwingbare bepaling is tegen lidstaten die proberen de onafhankelijkheid van hun rechtbanken te ondermijnen.

Ten slotte heeft de zaak *Commissie/ Polen* de inhoud van artikel 19(1) verder verduidelijkt door duidelijk maken dat de eerdere jurisprudentie van het Hof de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, met inbegrip van de het beginsel van de onafzetbaarheid van rechters, is door deze bepaling onverkort van toepassing.

---

[210] Zaak C-286/12 *Commissie/ Hongarije* [2012] EU:C:2012:687.

Machine Translated by Google

5.4 AK en anderen

5.4.1 Achtergrond

De gevoegde zaken *AK en anderen* zijn ontstaan als gevolg van de bovengenoemde wet in Polen het verlagen van de pensioenleeftijd voor rechters van het Hooggerechtshof.211 Een aantal van de getroffen rechters, die door de wet gedwongen werden met pensioen te gaan, hebben een rechtszaak aangespannen bij het Poolse Hooggerechtshof Hof, dat *onder meer* betoogde dat hun pensionering een onrechtmatige leeftijdsdiscriminatie vormde onder Richtlijn 2000/78. Echter, onder dezelfde Poolse wet vallen dergelijke arbeidszaken viel onder de exclusieve jurisdictie van een nieuw opgerichte Disciplinaire Kamer binnen de Het Hooggerechtshof, dat uitsluitend bestond uit rechters die waren geselecteerd door een politiek gecontroleerd orgaan (de 'KRS'). De andere kamer van het Hooggerechtshof, waar de zaken waren behandeld gebracht, daarom de rechterlijke onafhankelijkheid van de Disciplinaire Kamer in twijfel getrokken en besloten een prejudiciële beslissing te vragen aan het Hof van Justitie. In wezen oordeelde de Hoge Raad Het Hof vroeg zich af of de Disciplinaire Kamer een onafhankelijke rechtbank was binnen de betekenis van het EU-recht en, zo niet, of het de bepaling die de Rechtsmacht van de Kamer. De vragen waren *onder meer* gebaseerd op artikel 19(1) VEU en Artikel 47 van het Handvest.212

5.4.2 Advies van de advocaat-generaal

De advocaat-generaal begon met de opmerking dat de verzoekers voor het Hooggerechtshof Zij beroepen zich op Richtlijn 2000/78 als rechtsgrondslag voor hun beweringen van onrechtmatige discriminatie. Volgens de advocaat-generaal was de zaak daarmee een schoolvoorbeeld van een situatie waarin een lidstaat het recht van de Unie ten uitvoer legt krachtens artikel 51(1) van het Handvest, omdat de verzoekers het EU-recht voor een nationale rechtbank wilden laten gelden.213 Hij oordeelde daarom dat artikel 47 van het Handvest duidelijk van toepassing was op de zaak en dat de De beoordeling van de Disciplinaire Kamer moet primair op die bepaling gebaseerd zijn.214

Bij de toepassing van artikel 47 van het Handvest heeft de advocaat-generaal in de eerste plaats opgemerkt dat de wijze waarop waarin rechters worden benoemd is een relevant aspect om te onderzoeken bij de beoordeling van rechterlijke

---

211 Gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18 *AK e.a.* [2019] EU:C:2019:982.
212 Ibid. paras. 37-50, 72.
213 Advies van AG Tanchev in de gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18 *AK e.a.* [2019] EU:C:2019:982, paragraaf 84. 214 Ibid. para. 85.

Machine Translated by Google

onafhankelijkheid.215 Hij concludeerde vervolgens dat om de onafhankelijkheid van de Disciplinaire Kamer, was het noodzakelijk om te overwegen of het orgaan dat de rechters, namelijk de KRS, was zelf onafhankelijk.216 In dit opzicht heeft de advocaat-generaal merkte op dat de meerderheid van de leden van de KRS politiek benoemd werd door de wetgevende en uitvoerende macht, zonder invloed van de rechterlijke gemeenschap.217 Volgens de advocaat-generaal kwam hierdoor de onafhankelijkheid van de KRS in gevaar, hetgeen tot gevolg had dat ook de Tuchtkamer niet onafhankelijk was. 218

Hoewel de advocaat-generaal zich concentreerde op artikel 47 van het Handvest, heeft hij ook kort de volgende punten besproken: de rechterlijke onafhankelijkheid van de Disciplinaire Kamer krachtens artikel 19(1) VEU, en kwam vervolgens tot dezelfde conclusie dat het niet onafhankelijk was in de zin van het EU-recht. Hij voegde er met name aan toe dat de omstandigheden rond de Kamer neerkwamen op een 'structurele en algemene' schending van de essentie van onafhankelijkheid in artikel 19(1).219 Aangezien de Kamer aldus in strijd heeft gehandeld met zowel artikel 47 van het Handvest als artikel 19(1) VEU, de advocaat-generaal oordeelde dat het Hooggerechtshof verplicht was de wet buiten toepassing te laten die de Disciplinaire Kamer exclusieve jurisdictie gaf.220

5.4.3 Oordeel van het Hof

Het Hof van Justitie begon met het behandelen van een van de belangrijkste bezwaren van Polen in de zaak, namelijk dat de EU geen bevoegdheid heeft in zaken die de jurisdicties van nationale rechtbanken. In reactie hierop herhaalde het Hof dat hoewel dergelijke zaken in beginsel binnen de bevoegdheid van de rechtbank vallen, binnen de bevoegdheid van de lidstaten moeten zij nog steeds voldoen aan hun verplichtingen uit hoofde van EU-recht bij de uitoefening daarvan.221 Vervolgens heeft het Hof beoordeeld of de zaak onder het EU-recht viel. reikwijdte van artikel 47 van het Handvest. Het herinnerde er met name aan dat, overeenkomstig artikel 51(1), de Het Handvest is van toepassing 'in alle situaties die onder het EU-recht vallen, maar niet daarbuiten'.

[215] Ibid. paras. 115-117.
[216] Ibid. par. 129.
[217] Ibid. paras. 132-134.
[218] Ibid. par. 137.
[219] Ibid. par. 152.
[220] Ibid. paras. 155-156.
[221] Gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18 *AK e.a.* [2019] EU:C:2019:982, punten 73-74.

Machine Translated by Google

situaties'.222 Het Hof merkte op dat de verzoekers voor het Poolse Hooggerechtshof beriepen zich op Richtlijn 2000/78 als rechtsgrondslag voor hun vorderingen, hetgeen inhield:

> '[D]at de onderhavige zaken situaties zijn die worden beheerst door het EU-recht, zodat de verzoekers in de hoofdgedingen gerechtvaardigd zijn om zich te beroepen op het recht op effectieve rechterlijke bescherming dat hun wordt toegekend door artikel 47 van het Handvest.'223

Nadat het Hof aldus artikel 47 van het Handvest van toepassing had verklaard, bevestigde het opnieuw dat de De tweede alinea van artikel 19(1) VEU garandeert een effectieve rechtsbescherming 'in 'gebieden die onder het EU-recht vallen', ongeacht of het Handvest van toepassing is. Aangezien het gemeenschappelijke grond dat de Disciplinaire Kamer zou worden opgeroepen om uitspraak te doen over zaken In verband met het EU-recht oordeelde het Hof dat artikel 19(1) ook op de zaak van toepassing was.224

Wat de inhoud van de gestelde vragen betreft, begon het Hof met het opnieuw benadrukken dat artikel 47 van het Handvest duidelijk van toepassing was. Het Hof merkte vervolgens op dat, onder voorbehoud van Artikel 52(3) van het Handvest bepaalt dat de interpretatie van deze bepalingen op zijn minst dezelfde mate van bescherming bieden als het EVRM met betrekking tot overeenkomstige rechten.225 Nadat het Hof zijn eigen jurisprudentie over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in herinnering had gebracht, benadrukte het dat Artikel 47 van het Handvest 'wordt bevestigd door de jurisprudentie van het [EHRM]' over artikel 6 EHRM.226 Het Hof verwees vervolgens naar uitspraken van het EHRM om te bevestigen dat de wijze waarop rechters worden benoemd en de objectieve onpartijdigheid van die rechters zijn cruciale aspecten die gezamenlijk in overweging moeten worden genomen met betrekking tot de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.227 Wat de zaak betreft In deze zaak benadrukte het Hof allereerst:

> 'Men moet in gedachten houden dat artikel 267 VWEU het Hof niet de bevoegdheid geeft om regels van het EU-recht op een specifiek geval toe te passen, maar enkel om uitspraak te doen over de uitlegging van de Verdragen […]'228

Het Hof benadrukte daarmee dat het richting zou geven aan de interpretatie van het EU-recht. recht via de voorlopige uitspraak, maar dat het uiteindelijk aan het Poolse Hooggerechtshof was om die wet toe te passen met betrekking tot de Disciplinaire Kamer. Vervolgens heeft het Hof

---

[222] Ibid. par. 78.
[223] Ibid. par. 81.
[224] Ibid. par. 82-84.
[225] Ibid. paras. 116-118.
[226] Ibid. par. 126.
[227] Ibid. paras. 127-130.
[228] Ibid. par. 127.

Machine Translated by Google

merkte op dat een van de factoren waarmee het Hooggerechtshof rekening kon houden bij het bepalen van de strafmaat, Bij de beoordeling van de Disciplinaire Kamer was de onafhankelijkheid van de KRS van belang.229 In dit opzicht Het Hof wees op een aantal aspecten waaruit bleek dat de KRS niet onafhankelijk was in relatie tot de wetgevende en uitvoerende macht in Polen.230 Verder heeft het Hof heeft ook verschillende kenmerken geïdentificeerd die betrekking hebben op de Disciplinaire Kamer zelf, Het Hooggerechtshof zou bij de beoordeling van zijn onafhankelijkheid bijvoorbeeld rekening kunnen houden met het feit dat het orgaan bestond uit alleen van nieuw benoemde rechters. 231

Niettemin heeft het Hof de concrete beoordeling en toepassing van de relevante criteria aan het Poolse Hooggerechtshof voorgelegd. Het ging er daarom niet van uit dat de De Disciplinaire Kamer was geen onafhankelijke rechtbank in de zin van artikel 47 van de het Handvest. In plaats daarvan oordeelde het Hof eenvoudigweg dat als het Hooggerechtshof tot de conclusie zou komen dat de Tuchtkamer niet voldoende onafhankelijkheid had, volgde uit de het beginsel van de suprematie van het EU-recht dat het de nationale bepalingen die gaf de Kamer rechtsmacht.232

Het Hof heeft daarmee richtlijnen gegeven over de wijze waarop artikel 47 van het Handvest moet worden toegepast. geïnterpreteerd in de zaak, maar het heeft niet de uiteindelijke uitkomst bepaald. Wat betreft artikel 19(1) In het Verdrag betreffende de Europese Unie voegde het Hof in een van de laatste paragrafen van zijn arresten toe:

> ‘Het lijkt niet nodig om een afzonderlijke analyse te maken van artikel 2 en de tweede alinea van artikel 19(1) VEU, die de hierboven reeds uiteengezette *conclusie alleen maar kan versterken* […]’233

Met andere woorden, het Hof was van mening dat de uitkomst van zijn interpretatie op juridisch gebied onafhankelijkheid onder artikel 47 van het Handvest zou hetzelfde zijn geweest als het gericht was geweest op op artikel 19(1) VEU. Er was dus geen aparte beoordeling nodig. Concluderend kan worden gesteld dat de Het Hof onderstreepte een aantal factoren die het Hooggerechtshof in overweging zou kunnen nemen bij de beoordeling van de Disciplinaire Kamer op grond van artikel 47, met name gericht op de 'kenmerken en de middelen waarmee haar leden zijn benoemd'.234

---

229 Ibid. par. 138.
230 Ibid. par. 143.
231 Ibid., par. 150.
232 Ibid. par. 166.
233 Ibid. par. 169 (nadruk toegevoegd).
234 Ibid. par. 171.

Machine Translated by Google

5.4.4 Analyse van de zaak

In *de zaak AK en anderen* lijkt het Hof van Justitie een andere benadering te hanteren in zijn redenering ten opzichte van de eerder onderzochte zaken. Het Hof baseerde zijn beoordeling van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht bijna uitsluitend gebaseerd op artikel 47 van het Handvest, nadat was gebleken dat de bepaling was naar behoren van toepassing op grond van artikel 51(1). De tweede subparagraaf van Artikel 19(1) VEU werd daarentegen wel van toepassing verklaard, maar slechts opgenomen in de eindigen zonder op zichzelf gebruikt te worden. Een deel van de verklaring hiervoor is waarschijnlijk het feit dat een EU-richtlijn duidelijk deel uitmaakte van de grondslag van de procedure in de zaak. Aangezien de De advocaat-generaal legde uit dat dit de omstandigheden tot een schoolvoorbeeld maakte van een Situatie waarin het Handvest van toepassing is krachtens artikel 51(1).

Ter vergelijking: er bestond geen vergelijkbaar stuk secundair recht dat onmiskenbaar het Handvest in de voorgaande zaken van toepassing verklaard. In *AK e.a.* was dit aldus het voor het Hof gemakkelijker om tot de conclusie te komen dat het Handvest op een eenvoudige manier van toepassing was manier, wat het primaire gebruik van artikel 47 daarvan zou kunnen verklaren. Echter, ondanks Met de nadruk op artikel 47 biedt de uitspraak van het Hof in deze zaak nog steeds belangrijke aanwijzingen met betrekking tot de tweede alinea van artikel 19, lid 1, VEU. Om te beginnen is het opmerkelijk dat het Hof de ruime reikwijdte van de bepaling heeft bevestigd door deze van toepassing te verklaren op de Tuchtkamer, aangezien dat orgaan mogelijk uitspraak kan doen over kwesties die verband houden met het EU-recht. Bovendien zou de uitspraak van het Hof dat een analyse van artikel 19(1) alleen maar de juistheid van het standpunt van het Hof zou versterken, de conclusies die worden getrokken op grond van artikel 47 van het Handvest impliceren duidelijk dat de materiële De inhoud van de twee bepalingen is gelijk. Het Hof heeft zijn eerdere bevindingen dus niet gewijzigd. wat betreft de reikwijdte en inhoud van artikel 19(1). In plaats daarvan werd benadrukt dat een aparte een analyse van beide bepalingen is niet altijd nodig.

Bovendien lijken *AK en anderen* nieuw licht te werpen op het gebruik van artikel 47 van de Handvest in relatie tot artikel 19(1) VEU. Meer specifiek geeft het arrest aan dat in gevallen wanneer een beoordeling op grond van artikel 51(1) aantoont dat het Handvest van toepassing is, is artikel 47 functioneert als een *lex specialis* met betrekking tot artikel 19(1) VEU. Dit wordt ondersteund door zowel de de manier waarop het Hof de twee bepalingen in de zaak heeft gebruikt, evenals het algemene feit dat artikel 47 een veel gedetailleerdere wettelijke bepaling is vergeleken met artikel 19(1) VEU. Het Hof lijkt dus te hebben verduidelijkt dat de beoordeling van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht moet in de eerste plaats worden gedaan op basis van artikel 47, als de zaak binnen de nauwere reikwijdte van het Handvest.

Machine Translated by Google

Meer in het algemeen is een ander opvallend kenmerk van *AK en anderen* dat het Hof een voorzichtiger benadering in zijn conclusies dan de advocaat-generaal voorstelde. Hoewel de laatste hield er vast aan dat de Disciplinaire Kamer een 'structurele en 'algemene' *schending* van de rechterlijke onafhankelijkheid in artikel 19(1), heeft het Hof nooit rechtstreeks De Kamer verklaarde de Kamer onverenigbaar met het EU-recht. In plaats daarvan identificeerde zij relevante aspecten. en benadrukte dat het aan het Poolse Hooggerechtshof was om de uiteindelijke beoordeling uit te voeren. Daarmee onderstreepte het Hof dat het bij het geven van prejudiciële beslissingen zijn taak is om: de wet *interpreteren* om de nationale rechtbanken te begeleiden – niet om inbreuken op de wet vast te stellen EU-recht op zich. In dit verband, en met name in vergelijking met de positie van de Advocaat-generaal, het Hof lijkt een zekere mate van zelfbeheersing aan de dag te hebben gelegd.

Machine Translated by Google

6 Analyse en conclusies

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de gecombineerde conclusies van *de Portugese rechters, Commissie tegen Polen, besproken.* en *AK en anderen* met betrekking tot de tweede alinea van artikel 19(1) VEU zullen worden getekend. Dit zal vervolgens worden gebruikt in combinatie met de bevindingen van de voorgaande hoofdstukken. om de twee primaire onderzoeksvragen van het proefschrift te beantwoorden. Ten slotte de algemene Er worden conclusies van het proefschrift gepresenteerd en er wordt een vooruitblik gegeven op wat de toekomst zou kunnen brengen voor de gerechtelijke handhaving van de rechtsstaat in de EU.

6.2 De reikwijdte en inhoud van artikel 19(1) VEU

Door de in het vorige hoofdstuk geanalyseerde uitspraken heeft het Hof van Justitie blijk gegeven van de inhoudelijke interpretatie van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU, waarbij licht werpen op zowel de reikwijdte van de bepaling als op de rechtsgevolgen ervan. In de eerste plaats Het is opmerkelijk dat deze arresten deel uitmaken van de eerste lijn van jurisprudentie die expliciet ingaat op de praktische interpretatie van de tweede alinea. Zoals opgemerkt door von Danwitz – een van de rechters van het Hof van Justitie – de interpretatie zoals uiteengezet in *Portugese rechters* was de eerste materiële interpretatie van de bepaling in de geschiedenis van het Unierecht.[235]

Wat de interpretatie van het Hof van Justitie betreft, kan in de eerste plaats worden geconcludeerd dat de tweede De alinea van artikel 19(1) VEU heeft een *enorm* materieel toepassingsgebied in relatie tot de nationale rechterlijke macht. Zoals herhaaldelijk benadrukt door het Hof in de bestudeerde gevallen, elke nationale rechtbank of tribunaal die uitspraak *kan* doen over de interpretatie en toepassing van het EU-recht, valt automatisch onder de 'gebieden die onder het EU-recht vallen' en daardoor onder voorbehoud van artikel 19(1). De formulering ‘kan’ houdt in dat de toepasselijkheid van de bepaling is in wezen gebaseerd op een hypothetische beoordeling. Zoals geïllustreerd door de uitspraak van het Hof Gezien de redenering in de zaken, volstaat het om vast te stellen dat de nationale rechter in kwestie *mogelijk* uitspraak doen over kwesties die verband houden met het EU-recht, zodat de bepaling van toepassing is. Omgekeerd, het is niet nodig om aan te tonen dat de nationale rechter daadwerkelijk het EU-recht toepast, of dat de onderhavige zaak betrekking heeft op een of andere vorm van onderliggende wetgeving van de Unie.

---

[235] T. von Danwitz (2018), 'Waarden en de rechtsstaat: Grondslagen van de Europese Unie – een perspectief van binnenuit van het HvJEU, *transcript van lezing gehouden aan King's College London,* p. 10.

Machine Translated by Google

Belangrijk is dat dit brede toepassingsgebied impliceert dat de enige situatie waarin een een nationale rechterlijke instantie *niet* onder de tweede alinea van artikel 19(1) VEU valt, is als het helemaal geen mogelijkheden heeft om enige vorm van EU-recht te interpreteren en toe te passen. Dit is in er is een zeer beperkte ruimte voor uitzonderingen, aangezien nationale rechtbanken doorgaans *verplicht* zijn om de belangrijkste handhavers van het EU-recht zijn. Bovendien is de relatie steeds meer verweven De verhouding tussen het nationale recht en het recht van de Unie betekent dat de meeste rechtbanken, zo niet alle, onvermijdelijk zullen worden geconfronteerd worden met vragen over het EU-recht zelf of het daaruit voortvloeiende nationale recht. Zoals gezegd leidt de interpretatie van artikel 19(1) VEU door het Hof van Justitie er dus toe tot de conclusie dat in wezen *alle* nationale rechtbanken 'binnen de gebieden vallen die onder het EU-recht vallen' en dus onder de materiële werkingssfeer van de tweede alinea vallen.

Naast het grote materiële toepassingsgebied blijkt uit de analyse van de jurisprudentie ook dat de Het Hof van Justitie heeft aan de tweede alinea van artikel 19, lid 1, VEU een rechtsgrond toegekend belangrijke rechtsgevolgen. In het bijzonder kan worden geconcludeerd dat de bepaling, indien van toepassing is, legt de lidstaten een wettelijke verplichting op om de rechterlijke macht te waarborgen onafhankelijkheid van hun rechtbanken en gerechtshoven. Alle eerdere jurisprudentie over rechterlijke De onafhankelijkheid is daardoor volledig van toepassing via de tweede alinea, die kan en fungeren dus als een autonome voorziening voor het beoordelen van de onafhankelijkheid van de nationale rechtbanken. Bovendien is het, indien de verplichting tot het respecteren van die onafhankelijkheid wordt geschonden, ook duidelijk dat de tweede alinea kan worden gebruikt als rechtsgrondslag in een inbreukprocedure tegen de betrokken lidstaat, zoals blijkt uit *Commissie/ Polen.*

In dit verband kan worden opgemerkt dat, hoewel de bestudeerde gevallen zich voornamelijk hebben gericht op rechterlijke onafhankelijkheid, een nadere beschouwing van de door het Hof gebruikte taal suggereert dat de rechtsgevolgen onder artikel 19(1) VEU potentieel nog omvangrijker zouden kunnen zijn. Zoals het Hof in de bestudeerde zaken heeft herhaald, verplicht artikel 19(1) de lidstaten om: ervoor zorgen dat hun rechtbanken voldoen aan 'de vereisten van *effectieve rechtsbescherming'.* De De formulering lijkt te impliceren dat de verplichtingen uit de bepaling betrekking hebben op het *geheel* Het concept van effectieve rechtsbescherming, niet alleen van rechterlijke onafhankelijkheid. Dit is belangrijk. om op te merken, zoals men zich kan herinneren, dat effectieve rechtsbescherming een breed begrip is in het EU-recht, dat een aantal verschillende componenten omvat. Als artikel 19(1) Het VEU bestrijkt in feite het gehele concept van effectieve rechtsbescherming, de wettelijke verplichtingen De uit de bepaling voortvloeiende rechten zijn potentieel veel breder dan alleen betrekking hebben op de rechterlijke macht. onafhankelijkheid. In toekomstige jurisprudentie is het daarom mogelijk dat het Hof artikel 10 van de richtlijn onafhankelijkheid zou kunnen gebruiken. 19(1) om ervoor te zorgen dat de nationale rechtbanken voldoen aan de andere vereisten voor een doeltreffende rechterlijke macht.

Machine Translated by Google

bescherming, zoals die welke betrekking hebben op bijvoorbeeld het recht van het individu op een adequate rechtsmiddelen en een eerlijke procedure. Dit valt echter nog te bezien.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de interpretatie van het Hof van Justitie van het tweede lid Uit artikel 19(1) subparagraaf VEU blijkt dat de bepaling twee fundamentele aspecten heeft. De eerste zijde bestaat uit het enorme materiële toepassingsgebied van de bepaling, dat in De essentie omvat *alle* nationale rechtbanken en gerechtshoven. Dit aspect volgt specifiek uit de De ruime interpretatie van het Hof van het begrip 'gebieden die onder het EU-recht vallen'. De tweede kant van artikel 19(1) VEU omvat de materiële wettelijke vereiste die wordt opgelegd door de bepaling, die met name een plicht voor de lidstaten omvat om de rechterlijke macht te waarborgen onafhankelijkheid van hun rechtbanken en gerechtshoven. Dit kenmerk vloeit voort uit de conclusie van het Hof dat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht een essentieel onderdeel is van de vereisten voor een effectieve rechterlijke macht bescherming, vervat in de tweede subparagraaf. Kortom, het gecombineerde effect van deze Het tweeledige is dat artikel 19(1) VEU een *algemene en afdwingbare verplichting* oplegt aan De lidstaten moeten ervoor zorgen dat hun rechtbanken voldoen aan de eisen van een doeltreffende rechterlijke macht. bescherming, in het bijzonder de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.

6.3 Heeft het Hof de reikwijdte van het EU-recht uitgebreid?

Zoals uit het bovenstaande blijkt, is de interpretatie van het Hof van Justitie van het tweede De tweede alinea van artikel 19(1) VEU brengt met zich mee dat de bepaling een ruime reikwijdte heeft toepassing, evenals aanzienlijke juridische implicaties voor de lidstaten. De De door het Hof gehanteerde interpretatie vormt daarmee de basis voor de beantwoording van de eerste primaire vraag. onderzoeksvraag van het proefschrift: Heeft het Hof van Justitie de reikwijdte van het EU-recht inderdaad uitgebreid? recht door de interpretatie van artikel 19(1) VEU? Met betrekking tot deze vraag zijn er een aantal van observaties kunnen worden gedaan.

In de eerste plaats is het duidelijk dat de recente jurisprudentie een innovatieve en baanbrekende het op zichzelf niet gebruiken van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU. wordt vooral duidelijk wanneer de recente ontwikkeling wordt vergeleken met de oorsprong van de bepaling en met name de *voorbereidende werkzaamheden.* Zoals besproken, de tweede Deze subparagraaf werd in de eerste plaats geïntroduceerd om de bestaande bevoegdheden van het Hof formeel te erkennen. jurisprudentie en om het gedecentraliseerde karakter van de EU te benadrukken. Er werd dus geen melding gemaakt van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en er zijn geen aanwijzingen dat er materiële juridische verplichtingen zouden ontstaan onder de bepaling. De recente ontwikkeling markeert daarom een nieuwe herinterpretatie van

Machine Translated by Google

de reikwijdte en betekenis van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU, die dit illustreert dat de bepaling aanzienlijk is geëvolueerd ten opzichte van het oorspronkelijke doel. Deze nieuwe aanpak De bezwaren tegen artikel 19(1) worden nog eens extra benadrukt door het feit dat de bepaling eerder is opgenomen in de door het Hof niet gebruikt en, naar het schijnt, grotendeels over het hoofd gezien in het juridisch discours. Nu kan echter de tweede alinea van artikel 19(1) VEU de juridische basis verschaffen fundament voor hernieuwde pogingen om de rechtsstaat in de EU-lidstaten te handhaven – een punt waar we later nog op terugkomen.

Een ander belangrijk kenmerk van het gebruik van de tweede alinea door het Hof van Justitie is Artikel 19(1) VEU houdt in dat het Hof een nieuwe sfeer van Unie lijkt te hebben gecreëerd recht door zijn interpretatie van 'gebieden die onder het EU-recht vallen'. Dit vloeit voort uit de uitspraak van het Hof conclusie dat artikel 19(1) VEU van toepassing is op ‘gebieden die onder het EU-recht vallen’, *ongeacht* of de lidstaat ‘het recht van de Unie ten uitvoer legt’ in de zin van de Handvest. Dit is belangrijk, aangezien de reikwijdte van het Handvest traditioneel als een soort van als volgend binnen de reikwijdte van het EU-recht; indien een situatie onder een bepaling van het Unierecht valt, het Handvest is ook van toepassing. De recente interpretatie van het Hof impliceert echter dat er situaties die onder het EU-recht vallen maar niet onder het Handvest vallen. Met andere woorden, er is een gebied van het Unierecht waar de algemene reikwijdte van dat recht niet noodzakelijkerwijs samenvalt met het Handvest. Dit is een nieuwe constructie, die het Hof met name toestond om te verklaren Artikel 19(1) is van toepassing zonder dat een beoordeling hoeft te worden uitgevoerd of het Handvest was van toepassing krachtens artikel 51(1) daarvan.

Bovendien is het gebruik door het Hof van Justitie van artikel 47 van het Handvest en de flexibele toepassing ervan De benadering van de grenzen van het Handvest is op zichzelf al opmerkelijk. Zoals geïllustreerd, heeft het Hof gebruikte artikel 47 van het Handvest als interpretatief instrument in zowel *Portugese rechters* als *Commissie tegen Polen* met betrekking tot artikel 19(1) VEU, zonder op de juiste wijze te beoordelen of Het Handvest was als zodanig van toepassing. Het Hof lijkt daarmee in wezen de beperkte reikwijdte van het Handvest buiten beschouwing gelaten om de brede interpretatie ervan te versterken van de tweede alinea van artikel 19(1). Dit is op zichzelf al opmerkelijk, maar nog opmerkelijker dus als je bedenkt dat de advocaten-generaal in zowel *Portugese Rechters* als In de zaak *Commissie/ Polen* werd het Hof nadrukkelijk ontmoedigd een dergelijke interpretatie te gebruiken.

In wezen is het gebruik van artikel 47 van het Handvest door het Hof van Justitie dan ook van belang. in twee opzichten. Ten eerste lijkt het de fundamentele grenzen van het Handvest te verzwakken. vastgesteld door artikel 51(1). In het bijzonder het gebruik door het Hof van artikel 47 in relatie tot

Machine Translated by Google

Artikel 19(1) VEU impliceert dat de bepalingen van het Handvest gebruikt kunnen worden als interpretatie-instrumenten, zelfs in situaties waarin het Handvest anderszins niet van toepassing is. De jurisprudentie kan daarbij worden gebruikt. beschouwd als een indirecte uitbreiding van de juridische betekenis van het Handvest. Ten tweede, de De ontwikkeling laat ook zien dat de gedetailleerde vereisten voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in wezen overgebracht van artikel 47 van het Handvest naar de tweede subparagraaf van Artikel 19(1) VEU. Gezien de enorme materiële reikwijdte van dit laatste, brengt dit met zich mee dat de De reikwijdte van het beginsel van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht is ook aanzienlijk uitgebreid, aangezien het niet langer beperkt zich niet langer tot het beperktere terrein van het Handvest.

Tot nu toe kan dus worden geconcludeerd dat het Hof van Justitie een nieuwe en een innovatieve benadering van zowel artikel 19(1) VEU als artikel 47 van het Handvest. De belangrijkste *uitbreiding* van het EU-recht als zodanig is echter het feit dat het Hof, door zijn interpretatie is het gelukt jurisdictie te vestigen over de organisatie van de nationale rechterlijke machten in de hele Unie. Dit volgt uit de creatieve interpretatie dat de tweede alinea van artikel 19(1) VEU een algemene verplichting oplegt verplichting voor de lidstaten om de onafhankelijkheid van de rechtspraak van al hun rechtbanken te waarborgen en tribunalen. Elke nationale maatregel die die onafhankelijkheid aantast of dreigt te ondermijnen is derhalve een kwestie van EU-recht – en valt bijgevolg onder de jurisdictie van het Hof. De nieuwe interpretatie van artikel 19(1) VEU biedt dus de procedurele basis voor de Het hof beoordeelt maatregelen betreffende de nationale rechterlijke macht.

Deze ontwikkeling vormt een substantiële beperking van het beginsel van nationale procedurele autonomie. Belangrijk is dat de organisatie van de rechtspraak in de lidstaten zo kan niet langer als een puur interne aangelegenheid voor die staten worden beschouwd. Integendeel, de Het Hof heeft duidelijk gemaakt dat de bevoegdheid van de lidstaten met betrekking tot hun nationale rechtbanken gaat gepaard met een juridische verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat die rechtbanken voldoen aan de eisen die door het EU-recht worden gesteld, met name die van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. De recente Het gebruik en de interpretatie van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU vormen daarom een probleem. een indrukwekkende uitbreiding van het EU-recht, omdat het een geheel nieuw juridisch platform heeft gecreëerd waarmee de Unie toezicht kan houden op de nationale rechterlijke macht en deze uiteindelijk kan beschermen.

Machine Translated by Google

6.4 Impact op het rechtssysteem van de Unie

Uit bovenstaande analyse is gebleken dat het gebruik van de tweede alinea door het Hof van Justitie van artikel 19(1) VEU heeft in de praktijk de jurisdictie van het Hof uitgebreid tot de organisatie van de nationale rechterlijke macht, althans wat betreft hun onafhankelijkheid. Als we dit bespreken, is dit op zichzelf al een opmerkelijke juridische en constitutionele ontwikkeling. Het heeft echter ook bredere implicaties, wat ons vanzelfsprekend tot het tweede primaire punt brengt. onderzoeksvraag van het proefschrift: Hoe beïnvloedt de recente ontwikkeling de relatie tussen het Hof van Justitie en de rechterlijke instanties van de lidstaten?

In dit verband kan in de eerste plaats worden opgemerkt dat een onmiddellijk effect van de uitspraak van het Hof van Justitie De interpretatie van artikel 19(1) VEU is dat het de Commissie een nieuwe bevoegdheid heeft gegeven juridisch platform voor gebruik in inbreukprocedures tegen lidstaten die proberen de onafhankelijkheid van hun rechtbanken ondermijnen. De immense materiële reikwijdte van de bepaling is in dit opzicht van bijzonder belang, aangezien de Commissie het in wezen kan gebruiken in verband met aan alle nationale rechtbanken waarvan de onafhankelijkheid wordt bedreigd. Aldus is de inzet van artikel 19(1) VEU heeft vrijwel alle nationale rechtbanken in de Unie een vordering toegekend een robuuste rechtsbescherming tegen maatregelen die hun rechterlijke onafhankelijkheid aantasten. Dit bescherming wordt nu onmiskenbaar gehandhaafd op EU-niveau en wordt uiteindelijk gewaarborgd door de eigen instellingen van de Unie.

Een ander soortgelijk effect van de ruime interpretatie van artikel 19(1) VEU is dat het waarschijnlijk leiden tot meer verzoeken om prejudiciële beslissingen met betrekking tot zorgen over de rechterlijke macht onafhankelijkheid tussen nationale rechtbanken. In zekere zin hebben de nationale rechtbanken dus meer mogelijkheden om hun eigen onafhankelijkheid te waarborgen, omdat ze nu kunnen vertrouwen op de voorziening om bindende uitspraken van het Hof van Justitie over dergelijke kwesties te vragen. Echter, Het is belangrijk om in gedachten te houden dat er alleen in gevallen waarin een voorlopige voorziening kan worden aangevraagd, een voorlopige voorziening kan worden aangevraagd. waar een leidende interpretatie van het Hof 'noodzakelijk' is om het nationale geschil op te lossen in het geding, overeenkomstig artikel 267 VWEU. De nationale rechtbanken zullen dus niet in staat zijn om het mechanisme te gebruiken in verband met artikel 19(1) VEU, tenzij er een inhoudelijke reden is verband tussen de concrete zaak die voor hen ligt en de bepaling.[236] De impact van de De ruime interpretatie van artikel 19(1) door het Hof is daarom enigszins beperkter in

---

[236] Het is opmerkelijk dat dit aspect onlangs is benadrukt door het Hof van Justitie, zie gevoegde zaken C-558/18 en C-563/18 *Miasto ÿowic* [2020] EU:C:2020:234, punten 44-53.

Machine Translated by Google

met betrekking tot de prejudiciële procedure, aangezien deze geen wijziging brengt in de fundamentele vereisten van die procedure. Zodra er echter een verbinding bestaat tussen een nationale zaak en artikel 19(1) VEU, kan de procedure door elke nationale rechtbank worden gebruikt een manier om indirect de eigen onafhankelijkheid te beschermen door een uitspraak van het Hof te vragen.

In het licht van het bovenstaande kunnen de nationale rechtbanken wellicht als de 'winnaars' van de zaak worden beschouwd. recente ontwikkeling, aangezien zij een robuuste wettelijke bescherming hebben gekregen met betrekking tot hun onafhankelijkheid. Vanuit een breder perspectief is de nieuwe interpretatie van artikel Artikel 19(1) VEU kan ook worden gezien als een krachtige verdediging van het gehele rechtssysteem van de EU. geïllustreerd, draait dit systeem om de samenwerkingsrelatie tussen het Hof van De rechtspraak zelf en de nationale rechtbanken, waarbij laatstgenoemde als 'Europese rechtbanken' functioneren Zij hebben in wezen de taak de doeltreffendheid van het EU-recht te waarborgen. Het criterium van onafhankelijkheid is vanuit dit perspectief van bijzonder belang, omdat het een voorwaarde is voor de werking van de prejudiciële procedure – die op haar beurt de hoeksteen vormt van de De gerechtelijke architectuur van de Unie. Elke bedreiging voor de kwaliteit van de nationale rechtbanken, en in met name hun rechterlijke onafhankelijkheid, vormt daarom ook een bedreiging voor de effectiviteit van de EU het recht als zodanig en de gehele werking van de rechtsorde van de Unie. De uitgebreide interpretatie van artikel 19(1) VEU heeft daardoor niet alleen bescherming geboden aan de nationale rechtbanken, maar heeft ook de fundamentele structuren van het rechtssysteem van de EU versterkt.

Alles in aanmerking genomen kan worden geconcludeerd dat de recente ontwikkeling met betrekking tot artikel 19(1) Het VEU heeft de samenwerkingsrelatie tussen het Hof van Justitie fundamenteel versterkt. Justitie en de nationale rechtbanken, en met name hun verschillende rollen versterkt. In het bijzonder De jurisprudentie heeft in de praktijk de rol van de nationale rechtbanken als 'Europese rechtbanken' verstevigd door waarin wordt vastgesteld dat de organisatie van de rechtspraak geen interne aangelegenheid van de lidstaten is. Het Hof van Justitie beschouwt het daarentegen duidelijk als een Europese aangelegenheid, wat de vitale functie die deze rechtbanken binnen de Unie vervullen. Bovendien heeft het Hof daarmee versterkte ook zijn eigen positie als centrale rechtbank in het rechtssysteem van de EU. Dat wil zeggen, als de kwaliteit van de nationale rechtbanken zou in gevaar komen, en die rechtbanken zouden geen gebruik kunnen maken van de prejudiciële procedure, dan zou de rol van het Hof als centrale tolk ook ernstig worden verzwakt. Het gebruik van artikel 19(1) VEU als juridisch fundament voor toezicht en Door de nationale rechtbanken te beschermen, kon het Hof zijn leidende positie opnieuw bevestigen. en invloedrijke rol binnen de Unie.

Machine Translated by Google

6.5 Slotopmerkingen

Het doel van het huidige proefschrift was om het recente gebruik van de tweede zin door het Hof van Justitie te onderzoeken. alinea van artikel 19(1) VEU als rechtsstatelijke bepaling, om de impact ervan te beoordelen over de reikwijdte van het EU-recht en over de verhouding tussen het Hof en de nationale rechterlijke instanties. Op grond van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat de creatieve en gegronde het verbreken van de interpretatie van artikel 19(1) VEU komt neer op een opmerkelijke constitutionele ontwikkeling van het EU-recht, met implicaties voor de gehele Unie. Het Hof heeft in wezen de reikwijdte van het EU-recht in relatie tot de nationale rechtsstelsels opnieuw heeft vormgegeven, haar eigen positie ten opzichte van de nationale rechtbanken te versterken en tegelijkertijd de nadruk te leggen op belang van die rechtbanken binnen de Unie. Een overkoepelend effect van de ontwikkeling is dat het Hof daardoor een nog sterkere rol kan spelen bij de bescherming van de de rechtsstaat in de EU, althans wat betreft de rechterlijke macht.

De innovatieve interpretatie van de tweede alinea van artikel 19(1) VEU maakt de weg vrij voor een effectievere gerechtelijke handhaving van de rechtsstaat in de EU-lidstaten Staat. De bepaling biedt nu een juridische basis voor toekomstige actie, en het Hof van De recente jurisprudentie van het Hof van Justitie vormt dan ook een cruciaal onderdeel van de algehele reactie van de Unie op de crisis van de rechtsstaat. Er moet echter worden opgemerkt dat de ruime interpretatie van de Ook de bepaling kan bekritiseerd worden. Bijvoorbeeld het flexibele gebruik door het Hof van artikel 47 van de Het Handvest roept vragen op of de fundamentele grenzen van het Handvest wel goed zijn vastgelegd. In de recente jurisprudentie wordt hier aandacht aan besteed. Meer in het algemeen kan de ontwikkeling ook in twijfel worden getrokken. op basis van het beginsel van toekenning, aangezien de Verdragen de bevoegdheid niet expliciet hebben verleend De Unie heeft geen algemene bevoegdheden met betrekking tot de organisatie van de nationale rechterlijke macht.

Niettemin zal de timing van deze jurisprudentie, die het Hof van Justitie in staat zal stellen een aantal van de controversiële gerechtelijke hervormingen die momenteel plaatsvinden, nader te onderzoeken in de hele Unie, heeft impact. In wezen laat het zien dat het Hof niet passief zal blijven. met betrekking tot bedreigingen die de fundamentele waarden van de Unie betreffen, en in het bijzonder de rechtsstaat. Door de tweede alinea van artikel 19, lid 1, VEU toe te passen, heeft het Hof erin geslaagd nieuw leven in de waarde van de rechtsstaat te blazen en zo een begin te maken met de aanpak van een van de grootste hedendaagse uitdagingen voor de Unie. Of het Hof stand zal houden door de ruime interpretatie van de bepaling moet in toekomstige jurisprudentie nog blijken. Op dit moment vormt de tweede alinea van artikel 19(1) VEU echter een een van de scherpste instrumenten die de EU kan inzetten in haar pogingen de rechtsstaat te handhaven.

Machine Translated by Google

Bibliografie en bronnen

Literatuur

Barnard, Catherine en Peers, Steve (red.): *Europees recht.* Derde editie. Oxford University Press, 2020.

Blanke, Hermann-Josef en Mangiameli, Stelo (red.): *Het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU): Een commentaar.* Springer, 2013.

Craig, Paul en de Búrca, Gráinne: *EU-recht: tekst, cases en materialen.* Zevende editie. Oxford University Press, 2020.

Craig, Paul: *Het Verdrag van Lissabon: recht, politiek en verdragshervorming.* Oxford University Press, 2013.

Hettne, Jörgen en Otken Eriksson, Ida: *EU-rättslig-methode: teori en genomslag in het svensk rättstillämpning.* Tweede herziene editie. Norstedts Juridik, 2011.

Jakab, András en Kochenov, Dimitry (red.): *Handhaving van het EU-recht en de waarden – Zorgen voor naleving door lidstaten.* Oxford University Press, 2017.

Jans, H. Jan; Prechal, Sacha; Widderhoven, Rob (red.): *Europeanisering van het publiekrecht.* Tweede editie. Europa Law Publishing, 2015.

Lenaerts, Koen; Maselis, Ignace; Gutman, Kathleen; Novak, Tomasz: *EU-procesrecht.* Oxford University Press, 2014.

Nääv, Maria en Zamboni, Mauro (red.): *Juridisk Metodlära.* Tweede editie. Studentenliteratuur, 2018.

Paulssen, Christophe en Blauwhoff, Richard (red.): *Fundamentele rechten in internationaal en Europees recht.* Asser Press, 2015.

Peers, Steve; Hervey, Tamara; Kenner, Jeff; Ward, Angela (red.): *Het Handvest van de grondrechten van de EU: een commentaar.* Hart Publishing, 2014.

Schütze, Robert en Tridimas, Takis (red.): *Oxford Principles of European Union Law.* Oxford University Press, 2018.

Schütze, Robert: *Europees recht.* Tweede editie. Cambridge University Press, 2018.

Tamanaha, Brian: *Over de rechtsstaat: geschiedenis, politiek, theorie.* Cambridge University Press, 2004.

von Bogdandy, Armin en Bast, Jürgen (red.): *Beginselen van het Europees constitutioneel recht.* Tweede herziene editie. Hart Publishing, 2010.

Wennerström, Erik: *De rechtsstaat en de Europese Unie.* Iustus, 2007.

Machine Translated by Google

Artikelen

Arnull, Anthony, 'Het beginsel van effectieve rechterlijke bescherming in het EU-recht: een onhandelbaar paard?' in: *European Law Review,* Volume 36, Nummer 1, 2011, pp. 51-70.

Barents, René, 'Het Hof van Justitie na het Verdrag van Lissabon' in: *Common Market Law Review,* Volume 47, Issue 3, 2010, 709-728.

Bonelli, Matteo 'Effectieve rechterlijke bescherming in het EU-recht: een evoluerend beginsel van constitutionele aard' in: *Review of European Administrative Law,* Volume 12, Issue 2, 2019, pp. 35-62.

Bonelli, Matteo en Claes, Monica, 'Judicial Serendipity: How Portuguese Judges came to the rescue of the Polish judiciary' in: *European Constitutional Law Review,* Volume 14, Issue 3, pp. 622-643.

Chesterman, Simon 'Een internationale rechtsstaat?' in: *American Journal of Comparative Law,* Volume 56, Issue 2, 2008, pp. 331-361.

Hillion, Christophe, 'Toezicht op de rechtsstaat in de Europese Unie: juridisch mandaat en middelen' in: *European Policy Analysis,* Volume 2016, nummer 1, Zweeds Instituut voor Europese Beleidsstudies, 2016, pp. 1-16

Kochenov, Dimitry en Pech, Laurent, 'Monitoring en handhaving van de rechtsstaat in de EU: retoriek en realiteit', in: *European Constitutional Law Review,* Volume 11, nummer 3, 2015, pp. 512-540

Lacchi, Clelia, 'Multilevel Judicial Protection in de EU en voorlopige referenties' in: *Common Market Law Review,* Volume 53, Issue 3, 2016, pp. 679-707.

Lenaerts, Koen en Gutiérrez-Fons, José A., 'Om te zeggen wat het recht van de EU is: interpretatiemethoden en het Europees Hof van Justitie' in: *EUI Working Paper AEL 2013/9,* 2013, pp. 1-49.

Lenaerts, Koen, 'Nieuwe horizonten voor de rechtsstaat binnen de EU' in: *German Law Journal,* Jaargang 21, Nummer 1, 2020, pp. 29-34.

Pech, Laurent, 'Een Unie gegrondvest op de rechtsstaat: betekenis en realiteit van de rechtsstaat als constitutioneel beginsel van het EU-recht' in: *European Constitutional Law Review,* Volume 6, Nummer 3, pp. 359-396.

Pech, Laurent, 'De rechtsstaat als constitutioneel beginsel van de Europese Unie' in: Jean Monnet Working Paper, Nummer 4, 2009, pp. 1-79.

Prechal, Sacha en Widderhoven, Rob, 'Het herdefiniëren van de relatie tussen “Rewe-effectiviteit” en effectieve rechtsbescherming' in: *Review of European Administrative Law,* Volume 4, Nummer 2, 2011, pp. 31-50.

Prechal, Sacha, 'Nationale rechtbanken in de gerechtelijke structuren van de EU' in: *Yearbook of European Law,* Volume 25, Issue 1, 2006, pp. 429-450.

Machine Translated by Google

van Elsuwege, Peter en Gremmelprez, Femke 'Bescherming van de rechtsstaat in de rechtsorde van de EU: een constitutionele rol voor het Hof van Justitie' in: *European Constitutional Law Review,* Volume 16, Nummer 1, 2020, pp. 8-32.

Waldron, Jeremy, 'Het concept en de rechtsstaat' in: *Georgia Law Review,* Volume 43, 2008, pp. 1-66.

Documenten van de Europese Unie

Europese Raad, *Conclusies van het Voorzitterschap - Kopenhagen,* SN 180/1/93 REV 1, 21-22 juni 1993.

Raad van de Europese Unie, *Advies van de Juridische Dienst: Mededeling van de Commissie over een nieuw EU-kader voor het versterken van de rechtsstaat – verenigbaarheid met de Verdragen,* document 10296/14, 27 mei 2014.

COREPER, *Nota over de conclusies van de Raad over de grondrechten en de rechtsstaat en over het verslag van de Commissie uit 2012 over de toepassing van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,* doc. 10168/13, 29 mei 2013

Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – Een nieuw EU-kader ter versterking van de rechtsstaat,* COM(2014) 158 final, 11 maart 2014.

Europese Commissie, *Bijlagen bij de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – Een nieuw EU-kader ter versterking van de rechtsstaat,* COM(2014) 158 final, Bijlagen 1 tot en met 2, 11 maart 2014.

Europese Commissie, *Gemotiveerd voorstel overeenkomstig artikel 7(1) van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de rechtsstaat in Polen,* COM(2017) 835 final, 20 december 2017.

Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad en de Raad – Verdere versterking van de rechtsstaat binnen de Unie: stand van zaken en mogelijke volgende stappen,* COM(2019) 163 final, 3 april 2019.

Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Verslag over de rechtsstaat 2020,* COM(2020) 580 final, 30 september 2020.

Europees Parlement, *Aangenomen teksten – De situatie in Hongarije,* document P8_TAPROV(2018)03-40, 12 september 2018.

Hof van Justitie van de Europese Unie, *Jaarverslag 2019 – Gerechtelijke activiteit,* februari 2020.

Hof van Justitie van de Europese Unie, *Toepassing van de CILFIT-jurisprudentie door nationale rechterlijke instanties waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep.* Onderzoeksnota, mei 2019.

Machine Translated by Google

Toelichtingen bij het Handvest van de grondrechten, *Toelichting op artikel 47 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een eerlijk proces,* doc. 2007/C 303/02, 14 december 2007.

Documenten van de Raad van Europa

Bureau van de Adviesraad van Europese rechters, *Rapport over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht in de lidstaten van de Raad van Europa (editie 2019),* CCJE-BU(2020)3, 30 maart 2020.

Raad van Europa, Commissie van Venetië, *Rapport over de rechtsstaat – Aangenomen door de Commissie van Venetië tijdens haar 86e plenaire vergadering,* CDL-AD(2011)003rev, 25-26 maart 2011.

Documenten van de discussiekring over het Hof van Justitie

CONV 573/03, *begeleidende nota bij mondelinge presentatie door M. Gil Carlos Rodríguez Iglesias (President van het Hof van Justitie),* 17 februari 2003.

CONV 636/03, *Eindverslag van de discussiekring van het Hof van Justitie,* 25 maart 2003.

CONV 734/03, *Begeleidende nota bij de artikelen over het Hof van Justitie en het Hooggerechtshof,* 12 mei 2003.

Andere bronnen

Bodnar, Adam en Filipek, Pawel 'Time Is of the Essence', *Verfassungsblog,* 30 november 2020: <https://verfassungsblog.de/time-is-of-the-essence/>. Geraadpleegd: 7 december 2020.

von Danwitz, Thomas, 'Waarden en de rechtsstaat: grondslagen van de Europese Unie – een insiderperspectief vanuit het Hof van Justitie van de Europese Unie', *transcript van de lezing gehouden aan King's College London,* 2 maart 2018.

Machine Translated by Google

Tabel met gevallen

Arresten van het Hof van Justitie

Gevoegde zaken 28-30/62 *Da Costa* [1963] EU:C:1963:6.

Zaak 25/62 *Plaumann* [1963] EU:C:1963:17.

Zaak 26/62 *Van Gend en Loos* [1963] EU:C:1963:1.

Zaak 6/64 *Flaminio Costa tegen ENEL* [1964] EU:C:1964:66.

Zaak 11/70 *Internationale Handelsgessellschaft* [1970] EU:C:1970:114.

Zaak 22/70 *Commissie/ Raad (ERTA)* [1971] EU:C:1971:32.

Zaak C-41/74 *Van Duyn* [1974] EU:C:1974:133.

Zaak 45/76 *Comet* [1976] EU:C:1976:191.

Zaak 33/76 *Rewe* [1976] EU:C:1976:88.

Zaak 106/77 *Simmenthal* [1978] EU:C:1978:49.

Zaak 283/81 *CILFIT* [1982] EU:C:1982:335.

Zaak 14/83 *Von Colson* [1984] EU:C:1984:153.

Zaak 222/84 *Johnston* [1986] EU:C:1986:206.

Zaak 222/86 *UNECTEF tegen Heylens* [1986] EU:C:1986:442.

Zaak 294/83 *Les Verts tegen Parlement* [1986] EU:C:1986:166.

Zaak 68/88 *Commissie/ Griekenland* [1989] EU:C:1989:339.

Zaak C-213/89 *Factortame e.a.* [1990] EU:C:1990:257.

Zaak C-70/88 *Parlement/ Raad* [1990] EU:C:1990:217.

Zaak C-104/91 *Borell e.a.* [1992] EU:C:1992:202.

Zaak C-24/92 *Corbiau* [1993] EU:C:1993:118.

Zaak C-127/92 *Enderby* [1993] EU:C:1993:859.

Zaak C-271/91 *Marshall* [1993] EU:C:1993:335.

Zaak C-54/96 *Dorsch Consult* [1997] EU:C:1997:413.

Gevoegde zaken C-110/98-C-147/98 *Gabalfrisa* [2000] EU:C:2000:145.

Machine Translated by Google

Zaak C-424/99 *Commissie/ Oostenrijk* [2001] EU:C:2001:642

Zaak C-270/99 P *Z/ Parlement* [2001] EU:C:2001:639.

Zaak C-50/00 P *UPA/ Raad* [2002] EU:C:2002:462.

Zaak C-263/02 P *Jégo-Quéré* [2004] EU:C:2004:210.

Zaak C-53/03 *Syfait e.a.* [2005] EU:C:2005:333.

Zaak C-283/05 *ASML Netherlands BV* [2006] EU:C:2006:787.

Zaak C-506/04 *Wilson* [2006] EU:C:2006:587.

Zaak C-246/05 *Armin Häupl* [2007] EU:C:2007:340.

Zaak C-432/05 *Unibet* [2007] EU:C:2007:163.

Gevoegde zaken C-402/05 P en 415/05 P *Kadi* [2008] EU:C:2008:461.

Zaak C-18/08 *Foselev* [2008] EU:C:2008:647.

Zaak C-268/06 *Impact* [2008] EU:C:2008:223.

Zaak C-450/06 *Varec* [2008] EU:C:2008:91.

Zaak C-89/08 *Commissie/ Ierland e.a.* [2009] EU:C:2009:742.

Gevoegde zaken C-317/08-C-320/08 *Alanassi e.a.* [2010] EU:C:2010:146.

Zaak C-372/09 *Josep Peñarroja Fa* [2011] EU:C:2011:157.

Zaak C-389/10 P *KME Duitsland* [2011] EU:C:2011:816.

Zaak C-286/12 *Commissie/ Hongarije* [2012] EU:C:2012:687.

Zaak C-282/10 *Dominguez* [2012] EU:C:2012:33.

Zaak C-199/11 Otis e.a. [2012] EU:C:2012:684.

Zaak C-472/11 *Banif Plus Bank* [2013] EU:C:2013:88.

Zaak C-583/11 P, *Inuit Tapiriit Kanatami* [2013] EU:C:2013:625.

Zaak C-274/12 P *Telefónica* [2013] EU:C:2013:852.

Zaak C-617/10 *Åkerberg Fransson* [2013] EU:C:2013:105.

Zaak C-206/13 *Siragusa* [2014] EU:C:2014:126.

Zaak C-58/13 *Torresi & Torresi* [2014] EU:C:2014:2088.

Zaak C-160/14 *Ferreira da Silva e.a.* [2015] EU:C:2015:265

Machine Translated by Google

Zaak C-73/14 *Raad van de Europese Unie/ Commissie* [2015] EU:C:2015:663

Zaak C-61/14 *Orizzonte Salute* [2015] EU:C:2015:655.

Zaak C-362/14 *Schrems tegen Commissaris voor gegevensbescherming* [2015] EU:C:2015:650.

Gevoegde zaken C-408/15 P en C-409/15 P *Ackermann e.a.* [2016] EU:C:2016:893.

Zaak C-614/14 *Atanas e.a.* [2016] EU:C:2016:514.

Zaak C-76/15 *Vervloet e.a.* [2016] EU:C:2016:975.

Zaak C-72/15 *Rosneft* [2017] EU:C:2017:236

Zaak C-503/15, *Margarit Panicello* [2017] EU:C:2017:126.

Zaak 585/16 *Alheto* [2018] EU:C:2018:584.

Zaak C-64/16 *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* [2018] EU:C:2018:117.

Zaak C-378/17, *commissaris van Garda Síochána* [2018] EU:C:2018:979.

Zaak C-684/16 *Max-Planck* [2018] EU:C:2018:874.

Zaak C-621/18 *Wightman e.a.* [2018] EU:C:2018:99.

Zaak C-234/17 *XC e.a.* [2018] EU:C:2018:853.

Zaak C-619/18 *Commissie tegen Polen (Onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof)* [2019] EU:C:2019:325.

Gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18 *AK e.a.* [2019] EU:C:2019:982.

Zaak C-573/17 *Poplawski* [2019] EU:C:2019:530.

Zaak C-390/18 *X* [2019] EU:C:2019:1112.

Zaak C-510/19 *AZ* [2020] EU:C:2020:953.

Gevoegde zaken C-558/18 en C-563/18 *Miasto ÿowic* [2020] EU:C:2020:234.

Adviezen van het Hof van Justitie

Advies 1/09 van het Hof van Justitie, *Ontwerp-overeenkomst tot vaststelling van een uniform octrooi Procesvoeringssysteem* [2011] EU:C:2011:123.

Advies 2/13 van het Hof van Justitie, *Toetreding van de Europese Unie tot het EVRM* [2014] EU:C:2014:2454.

Machine Translated by Google

Adviezen van de advocaten-generaal

Conclusie van AG Tesauro in zaak C-54/96 *Dorsch Consult* [1997] EU:C:1997:413.

Advies van AG Saugmangaard Øe in zaak C-64/16 *Associação Sindical dos Juízes Portugezen* [2018] EU:C:2018:117.

Conclusie van AG Tanchev in zaak C-619/18, *Commissie tegen Polen (Onafhankelijkheid van de Hooggerechtshof)* [2019] EU:C:2019:325

Advies van AG Tanchev in de gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18 *AK* en *Overig* [2019] EU:C:2019:982